Poštnina plačana v gotovini.

Leto XX., št. 9

Ljubljana, sreda 11. januarja 1939

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2, — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7. telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Sredozemski problemi

Danes se začno v Rimu razgovori angleških in italijanskih državnikov ob priliki obiska angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra Halifaxa, ki ju spremlja nekaj diplomatskih svetovalcev, dobrih poznavalcev zapletenih sredozemskih problemov. Ker je Sredozemlje še vedno eno izmed nevarnih spornih področij, na katerem se v novejšem času križajo in medsebojno prepletajo, pa tudi dopolnjujejo interesi mnogih velesil in tudi manjših držav, je razumljivo, ako bo te dni obrnjena pozornost velikega dela sveta prav na te razgovore, ki imajo svoj velik pomen tudi za splošno evropsko in svetovno politiko, zlasti v kolikor bodo združeni z napori za vzpostavitev novih, boljših odnošajev med evropskimi velesilami.

Ko je Chamberlain pred meseci sprejel Mussolinijevo povabilo na obisk v Rimu, je bilo izmed vseh sredozemskih vprašanj najbolj v ospredju skupne pozornosti španско vprašanje ki je krilo v sebi glavno oviro za sporazum med Italijo in Francijo. Ta sporazum so si enako močno želeli v Rimu, Londonu in Parizu, Francozi in Angleži predvsem kot nekakšno naravno dopolnilo angleško - italijanskega velikonočnega dogovora, ki je odstranil mnogo skupnih ovir za zbližanje obeh zapadnih velesil z Italijo. Toda Italija že tedaj ni prikrivala, da ima nasproti Franciji še posebne zahteve. Mussolini je že v maju lanskega leta v svojem znanem genovskem govoru odkrito povedal, da je sporazum s Francijo toliko časa nemogoč, dokler stojita Francija in Italija vsaka na drugi strani »španske barikade«.

Razvoj pa se je med tem še bolj zaostril, ko je Italija proti koncu novembra na nedvoumen način izrazila še svoje druge sredozemske zahteve in je kmalu nato odpovedala tudi italijansko-francoski rimski sporazum z dne 7 januarja 1935 Na mah so se znova pojavila med nerešenimi sredozemskimi vprašanji tudi vprašanja, ki jih je bil ta sporazum že likvidiral, ki pa so v novem sredozemskem razvoju, povzročenem po naraščanju italijanske moči, zadobila novo perečnost. Tako ima v spremenjenem položaju angleški obisk v Rimu dvojno izhodišče: z uveljavljenjem angleško-italijanskega velikonočnega sporazuma nastalo pomirjenje med Londonom in Rimom kot začetek novih odnošajev obeh sredozemskih velesil ter znova zaostreno nasprotje med Italijo in Francijo.

Povsem naravno je, ako se je ob takem položaju porodila misel o potrebi angleškega posredovanja med obema »latinskima sestrama«. Znano pa je, da so Francozi od vsega začetka tako misel zavračali, ker so mnenja, da se vprašanja, ki so proti koncu preteklega leta nastala med obema državama, dajo urediti v neposrednih razgovorih med njima samima. V koliko bo mogel Chamberlain to željo svojih francoskih zaveznikov dejansko upoštevati, je seveda drugo vprašanje, kajti težko si je misliti, kako bi mogli v Rimu razpravljati o večjem zbližanju med Italijo in Anglijo, ne da bi se dotaknili spora med Italijo in Francijo, ki je vendar angleška zaveznica. Vrh tega je ob sedanji medsebojni povezanosti sredozemskih vprašanj nemogoče obravnavati eno samo med njimi, ne da bi se pritegnili tudi problemi, ki so vzrok italijansko-francoske napetosti.

Sredozemlje je danes, kakor je bilo že v najstarejših časih, navzlic kopici posebnih problemov, vendarle en sam prostor in s tem en sam problem, ki se je v drugi polovici preteklega stoletja z zgraditvijo Sueškega prekopa le v toliko še povečal, da so se v njem naravnim težnjam po prevladovanju pridružile še enako naravne težnje po svobodnem prehodu, ki ne zanima samo Anglije. Odtod znana italijanska ločitev, na katero je v poslednjih sporazumih pristala tudi Anglija kot prva neposredno prizadeta država med Sredozemljem kot »življenjskim prostorom«, kar velja za Italijo v prvi vrsti, in Sredozemljem kot »prehodno cesto«, kar velja za Anglijo in vse druge države, ki imajo svoje zveze preko Sueza z azijskim vzhodom. Ni treba še posebej poudarjati, da je ozadje temu novemu pojmovanju sredozemske funkcije za posamezne države izrazito gospodarskega značaja in da se drugi vidiki, kakor strateški, politični in tako zvani »prestižni«, pojavljajo le v strogi odvisnosti od prvih, čeprav se pogosto na videz zdi obratno.

V neposredni zvezi s tem razlikovanjem med »življenjem« in »potjo« v Sredozemlju je vzporedno prevladovanje dveh osnovnih sredozemskih črt in dinamičnih smeri: zapadno-vzhodne in severno-južne Prva odgovarja predvsem angleškim sredozemskim potrebam, ki jim je Sredozemlje naravna vez treh kontinentov, druga pa danes v enaki meri italijanskim, kakor je nekoč odgovarjala francoskim potrebam.

Kakor sta se nekoč angleška zapadno-vzhodna in francoska severno-južna dinamična smer samo sekali, ne da bi se medsebojno izločevali, tako se tudi danes ti dve smeri ne izključujeta in je med njima mogoč kompromis. Za tak kompromis je bil vedno tudi Chamberlain Nekoliko težje je seveda z vzporeditvijo vzporednih in deloma nasprotujočih si italijanskih in francoskih istosmernih silnic, ki se sicer prav tako ne izključujeta ki pa se medsebojno lahko ogražata ob boku Tu pa se v sredozemsko problematiko spet živo vpleta predvsem špansko vprašanje.

Tako se nam po naravni poti prikazuje španski problem kot osrednja točka rimskih razgovorov. Okrog nje pa se bodo nujno navezala tudi ostala sredozemska vprašanja, med katerimi zavzema posebno mesto francosko-italijanska napetost Po sodbi nekaterih poučenih diplomatskih opazovalcev so Angleži v nekaterih točkah naklonjeni italijanskim zahtevam — tako na primer v vprašanju morebitne spremembe statuta tuniških Italijanov, italijanske soudeležbe v sueški družbi in spremembe v upravi džibutske železnice, — toda taka ureditev bi pomenila le omiljenje sedanjih napetosti, ne pa njih končne likvidacije, katere si brez poprejšnje rešitve španskega vprašanja ne moremo zamišljati.

ANGLEŠKA DRŽAVNIKA ZA PAR UR V PARIZU

Chamberlain in Halifax sta se na potu v Italijo sestala v Parizu z Daladierom in Bonnetom — Londonsko in pariško prebivalstvo ju je pozdravljalo z velikimi ovacijami — Posredovanje za neposredne stike med Rimom in Parizom

London, 10. jan. o. Min. predsednik Chamberlain in zunanji minister Halifax sta davi odpotovala na svoj že pred dobrim mesecem dni napovedani obisk v Rim. Med potjo sta se popoldne ustavila za nekaj ur v Parizu in se sestala s francoskimi državniki, zvečer pa sta nadaljevala svojo pot. V Italiji jima pripravljajo svečan sprejem in ju bo že v Genovi sprejela posebna delegacija italijanske vlade. V političnih krogih si še danes, pičlih 24 ur pred sestankom v Rimu, niso na jas, nem, o čem bodo v Rimu prav za prav govorili, ker službeni krogi slej ko prej nočejo dati nikakih pojasnil. Zato se listi kakor politična javnost omejujejo le na ugotavljanje dejstev, ki so več ali manj znana, ter na razna ugibanja.

Ovacije v Londonu

Vsekakor pa je obisk Chamberlaina in Halifaxa v Rimu doslej največji mednarodni dogodek po monakovski konferenci Za to priča tudi ogromno zanimanje vse mednarodne politične javnosti zanj Že na vse zgodaj so se davi okrog Whitehalla in Downingstreeta zbrale množice ljudi, da je ojačena policija le s težavo skrbela za promet in prost prehod Ob 11 sta se predsednik Chamberlain in njegova soproga pojavila na ulici Njegova soproga je prišla v ministrsko predsedstvo nekaj minut prej, da se je poslovila od moža Chamberlain je bil dobre volje S seboj je vzel svoj že legendarni dežnik z zlato ročico Množica ga je burno pozdravljala in mu želela srečno pot Enako živahno in manifestativno je bilo na postaji Victoriji, kjer se je Chamberlainu pridružil lord Halifax z ostalim spremstvom Na postaji se je zbralo večje število članov vlade z notranjim ministrom sirom Johnom Simonom na čelu francoski poslanik Corbin, odpravnik poslov italijanskega poslaništva in še nekateri drugi diplomati Ko se je vlak premaknil s postaje je množica ljudstva pričela znova navdušeno vzklikati, Chamberlain ji je s klobukom zamahnil v pozdrav.

Pičlo uro pozneje je bil vlak v Doovru, odkoder sta se angleška državnika s svojim spremstvom takoj s posebnim parnikom odpeljala v Callais.

Prva izjava na francoskih tleh

Tu so bile vse formalnosti v nekaj minutah opravljene, tako da sta se mogla angleška državnika takoj z ekspresom, ki ga imenujejo »Zlato pšico« in ki vozi med Callaisom in Parizom, takoj odpeljati proti francoskemu glavnemu mestu. Angleškima državnikoma se je delno že v Londonu delno pa v Franciji pridružilo večje število novinarjev, nemških, angleških, francoskih, ameriških, italijanskih in drugih. Tik pred odhodom ekspresa iz Callaisa je Chamberlain novinarjem kratko dejal:

»Zelo sem zadovoljen, da odhajam v Rim na sestanek z italijanskim ministrskim predsednikom Prepričan sem, da bo to moje potovanje rodilo pričakovane sadove.«

Vlak je točno ob 13.25 zapustil postajo v Callaisu in dobro uro pozneje prispel v Pariz.

Sprejem in razgovor v Parizu

Pariz, 10. jan. h. Chamberlain in Halifax sta ob 18.45 prispela na severni pariški kolodvor, kjer so ju sprejeli in pozdravili min. predsednik Daladier zunanji minister Bonnet, angleški poslanik sir Eric Phipps in mnogi visoki uradniki francoskega zunanjega ministrstva. Pred kolodvorom se je zbrala ogromna množica ki je angleškima državnikoma priredila navdušene ovacije. Z avtomobili, ki so jih spremljali policijski stražniki na konjih, so se vsi nato odpeljali v zunanje ministrstvo, kjer je bila na čast angleškim gostom prirejena čajanka. Med čajanko so se Chamberlain, Halifax Daladier in Bonnet umaknili v posvetovalnico, kjer so imeli nad eno uro trajajoč razgovor. Razgovor je bil zelo intimen in ni imel oficielnega značaja. Ob 21. sta se Chamberlain in Halifax odpeljala na kolodvor ter nadaljevala svoje potovanje v Rim.

Priprave v Rimu

Rim, 10. jan. br. Tehnične priprave za čim svečanejši sprejem angleških državnikov v Rimu so dovršene. Postaja Termini je okrašena z angleškimi in italijanskimi zastavami, s cvetjem in preprogami. Dva tira sta prekrita z deskami in preprogami tako, da tvorita širok hodnik. Pred postajo so zgradili tribuno za angleške turiste in angleško kolonijo v Rimu. Sprejem Chamberlaina in Halifaxa, ki bosta gosta mesta Rima in bosta tudi stanovala v vili Madama, ki je mestna last, bo na peronu in v dvorski čakalnici.

Že danes je prispelo v Rim nad 50 angleških novinarjev ter mnogo nemških, švicarskih in francoskih.

Seja francoske vlade

Zadnje direktive za razgovore Daladiera in Bonneta s Chamberlainom in Halifaxom

Pariz, 10. jan. o. V Parizu so politični krogi osredotočili vso svojo pozornost na angleško-italijanske razgovore v Rimu, tre nutno pa na današnji popoldanski razgovor, ki sta ga imela Chamberlain in Halifax z Daladierom in Bonnetom. Tudi odgovorni ministri so se v zadnjih 48 urah bavili skorajda le z vprašanji, ki so bili v kakršnikoli zvezi s tem sestankom. Daladier in Bonnet sta se snoči ponovno se, stala in razpravljala o razvoju spora z Italijo, pa tudi o španskem vprašanju ter o pogojih, pod katerimi bi bilo mogoče pristati na to, da bi Chamberlain v Rimu lahko govoril tudi o francosko-italijanskem sporu.

V glavnem je bila temu posvečena tudi današnja seja vlade, ki se je sestala ob 10. dopoldne v Elizejski palači pod vodstvom prezidenta Lebruna. Zunanji minister Bonnet je na njej obširno poročal o mednarodnem položaju, predvsem o francosko-italijanskih odnošajih. Obvestil je vlado o noti, ki jo je poslal v London in v kateri je označil francosko stališče glede italijanskih zahtev. Ministrski svet je soglasno odobril poročilo zunanjega ministra. Bonnet je informiral vlado tudi o razgovoru, ki ga je imel snoči z angleškim poslanikom sirom Ericom Phippsom. Ta mu je sporočil odgovor angleške vlade na njego, vo noto. Angleška vlada se je popolnoma solidarizirala s francoskim stališčem. Nato je Daladier poročal o svojem potovanju po Korziki, Tunisu in Alžiru.

V zadnjih dneh so nekateri inozemski listi poročali o močnih nesoglasjih med Daladierom in Bonnetom glede stališča čo Italije. Nocojšnji listi zatrjujejo, da je ravno dopoldanska seja vlade najlepše dokazala, da takega nesoglasja ni.

Angleška pričakovanja

Londonski listi o rimskih razgovorih — Čeprav Chamberlain službeno ne bo posredoval, si bo vendar prizadeval zboljšati odnošaje med Italijo in Francijo

London, 10. jan. AA. Predsednik angleške vlade Chamberlain in zunanji minister lord Halifax, ki potujeta v Rim ne bosta prinesla po mnenju angleških političnih krogov iz Italije nobenega novega sporazuma, kar v ostalem tudi ni glavni namen obiska v Rimu. V Rimu bo v osebnih razgovorih dana možnost, da se določi verjetna smer, v kateri se bo gibala angleška in italijanska zunanja politika v prihodnjih mesecih. Obisk angleških državnikov v Parizu pa bo dal priliko za točno ugotovitev francoskega stališča v mednarodni politiki.

»Press Associated« piše v poluradnem poročilu o današnjem sestanku angleških in francoskih državnikov v Parizu, da bo Chamberlain upošteval želje Francije, naj se v rimskih razgovorih ne razpravlja o francosko-italijanskih vprašanjih, vsaj ne v vseh podrobnostih, brez dvoma pa bo obvestil francoske državnike, da ima namen storiti vse, kar je mogoče, za zboljšanje italijansko-francoskih odnošajev.

»Times« naglaša, da Anglija nima kaj zahtevati niti od Italije niti od katere druge države Pri pogajanjih v Rimu ne bosta niti Italija niti Anglija zahtevali kakšnih posebnih ukrepov Chamberlain potuje v Rim na Mussolinijevo povabilo ter upa, da bo ta obisk obe državi zbližal Italijanska oblast nad Abesinijo je priznana v polni obliki s strani Anglije, kakor tudi s strani Francije Anglija in Italija imata posebne interese na Sredozemskem morju, posebno v jugovzhodnem izhodu iz tega morja. Enako važno je vprašanje vojne v Španiji Zato ni dvoma, da bo vprašanje vzhodnega dela, kakor tudi vprašanje zapadnega dela Sredozemskega morja igralo pri razgovorih v Rimu veliko vlogo Mussolini je nedavno zagotovil ameriškemu poslaniku v Rimu, da želi normalno in praktično rešitev vseh vprašanj glede Sredozemskega morja ter je zaradi tega pričakovati, da bo prišlo do praktičnega sodelovanja obeh imperijev ki se bo kretalo v sporednih smereh ker je to tako za italijansko kakor tudi za angleško gospodarstvo največje važnosti Na osnovi tega sklepa list, na obstoja upanje, da bodo v Rimu doseženi pozitivni rezultati, kar bo za ves svet največje važnosti.

»Daily Telegraph« pravi, da bodo angleški in italijanski državniki v Rimu razpravljali o španskem vprašanju, Palestini, židovskem vprašanju, Sueškem prekopu ter utrjevanju na Sredozemskem morju. Pogajanja v Rimu se morajo voditi v duhu pomirljivosti, ker samo v takem duhu je mogoče najti pozitivno rešitev. Med Anglijo in Italijo pride lahko do prijateljskih in prisrčnih odnošajev, kar bi bilo zelo koristno za obe državi.

Duff Cooper o italijanskih interesih v Sredozemlju

London, 10. jan. AA. Bivši mornariški minister Duff Cooper piše v »Evening Standardu«, da bi se dal obisk angleških ministrov v Rimu po svojem značaju primerjati z najvažnejšimi sestanki, ki so bili kdaj v tem večnem mestu. V Italiji bosta brez dvoma naletela na zelo prisrčen sprejem. Priredil jima ga bo velik narod, ki se zaveda svojih zgodovinskih tradicij. Bivši mornariški minister poudarja, da Sredozemsko morje v resnici pomeni za Anglijo nekaj koristnega, kar pa se da kljub temu zamenjati, dočim predstavlja za Italijo isto morje življenjsko važno vprašanje.

Neposredna pogajanja med Francijo in Italijo

Italijanski listi o angleškem obisku — Chamberlain bo posredoval le v toliko, da bo skušal utreti pot za direktna pogajanja med Rimom in Parizom

Rim, 10. jan. o. Angleškima državnikoma bodo v Italiji priredili slovesen sprejem. Genova je že danes vsa v italijanskih in angleških zastavah in je centralna železniška postaja bogato okrašena tudi s cvetjem zelenjem in preprogami. Iz Rima je že nocoj prispela v Genovo posebna delegacija italijanske vlade, ki bo sprejela angleška državnika in ju s posebnim vlakom spremljala v Rim. Chamberlain in Halifax bosta prispela na postajo Termini v Rimu jutri ob 16. popoldne. Na postaji ju bodo sprejeli Mussolini, Ciano, Alfieri, Starace in drugi člani vlade.

Nocojšnji listi že objavljajo članke v pozdrav angleškima državnikoma, obenem pa prinašajo dolga poročila iz vseh evropskih središč, v katerih navajajo celo vrsto verzij in kombinacij o posetu. Poseben pomen pripisujejo vesti londonskega »Evening Newsa«, po kateri naj bi na pariškem sestanku angleških in francoskih državnikov razpravljali o pripravi terena za direktna francosko-italijanska pogajanja. Po tej vesti je Chamberlain sklenil, da kot dobrohoten informator omogoči obnovo direktnih diplomatskih stikov med Parizom in Rimom in tako premakne zadevo z mrtve točke k pogajanjem in razgovorom. Chamberlain bo pri tem seveda skrbno pazil, da ne bi niti v Parizu niti v Rimu napravil vtisa, kakor da službeno posreduje v sporu med obema državama.

Kot znamenje da je Francija naklonjena sporazumu in vsaj delni ugoditvi italijanskim zahtevam, opozarja italijanski tisk tudi na članek, ki je snoči izšel v »Tempsu« in ki trdi, da spori med Parizom in Rimom niso taki, da bi bila izključena možnost za direktna pogajanja. Angleška vlada mora zaradi tega storiti vse, kar je mogoče, da se atmosfera razvedri in neposredna pogajanja med Parizom in Rimom pospešijo. Chamberlain naj bi torej v Rimu le utrl pot k direktnim pogajanjem med obema vladama, ne da bi se spuščal v vsebino spora.

Listi opozarjajo tudi na članek »Daily Maila«, ki trdi, da se ne glede na to, da zaenkrat angleško posredovanje v sporu ni mogoče ne sme prezreti dejstvo, da bi ta spor prej ali slej moral vplivati na nadaljnji razvoj francosko-angleških odnošajev.

Rimski politični krogi pričakujejo od obiska dobre rezultate. Španija, pravijo ti krogi, tokrat v Rimu ne bo pomenila prepada med Anglijo in Italijo, ker bosta imeli obe pogodbeni stranki največ koristi od tega, če se v španski stvari doseže sporazum. Razen tega pa se tudi neposredni italijanski in angleški interesi v Španiji ne križajo.

Poleg spora med Italijo in Francijo ter španskega vprašanja pa se bosta Chamberlain in Mussolini porazgovorila tudi o mednarodni ureditvi židovskega vprašanja. Mussolini je že pripravil načrt, po katerem naj bi se židovski problemi definitivno rešili in tako izločili iz mednarodne politike.

Francosko stališče do italijanskih zahtev

Objava poluradne agencije Havas — Potrdilo italijanskih informacij o Chamberlainovih namerah

Pariz, 10. jan. AA Poluradna agencija Havas poroča: Na svoji poti v Rim sta se predsednik angleške vlade Chamberlain in zunanji minister lord Halifax sestala v Parizu s predsednikom francoske vlade Daladierjem in zunanjim ministrom Bonnetom. Današnja pariška konferenca je še bolj okrepila politični sporazum, ki obstoja med Parizom in Londonom Angleška vlada je že prej sporočila francoski vladi, da pri pogajanjih v Rimu v nobenem primeru ne bo načela vprašanja posredovanja med Francijo in Italijo. Obisk angleških ministrov v Rimu ima za cilj samo izvršitev angleško-italijanskega sporazuma, ki je že stopil v veljavo Verjetno je, da bo Mussolini govoril z angleškimi državniki tudi o italijanskih zahtevah v severni Afriki napram Franciji, toda **angleška državnika bosta v tem primeru svetovala Mussoliniju, naj vzpostavi normalne odnošaje s Francijo in naj se o tem pogaja neposredno s Francijo.** Stališče Francije sta Daladier in Bonnet jasno povedala v svojih nedavnih izjavah Naglasila sta, da se o **vprašanju integralnosti francoskega ozemlja sploh ni mogoče pogajati. Francija je močna in njenih pravic glede Džibutija, Sueškega prekopa in Tunisa ni mogoče izpodbijati, vendar pa je pripravljena, da sodeluje z Italijo pri upravi železnice Džibuti—Adis Abeba, kar je Francija dokazala že s sporazumom leta 1935, ko je dovolila, da se ji proda 2.500 delnic železnice, vendar pa se ne sme pozabiti, da Džibuti predstavlja na vzhodu eno najvažnejših opor francoske mornarice in da Francija tega pristanišča ne more nikomur izročiti.** Družba Sueškega prekopa katere 50 odst. delnic je v francoski posesti, je vedno izvajala liberalno tarifno politiko ter je logično, če ima Francija v upravnem svetu družbe 19 predstavnikov, Anglija jih ima 10, Egipt 2 in Nizozemska enega, sicer pa sklepa glede podaljšanja koncesije egiptska vlada.

Daladierovo potovanje v severno Afriko je jasno dokazalo, da želi tamošnje prebivalstvo ostati v okviru francoskega imperija. Tunis je ključ severne Afrike ter je prvovrstne strateške važnosti za Sredozemsko morje. Tunis je prostovoljno pristal na priključitev k francoskemu imperiju. **Ako italijanska vlada smatra, da pogodba iz l. 1935, ki jo je ratificiral italijanski parlament, nima več veljave, potem Francija nima razloga, da se ne bi tudi s svoje strani odpovedala podpisu na njej. Francoska vlada je vedno želela sporazumeti se z italijansko vlado in je tudi danes pripravljena pogajati se z njo na osnovi rimskih sporazumov, toda fašistična vlada mora prej vzpostaviti normalne odnošaje s Francijo.** S tem stališčem Francije in francoske vlade se strinja tudi angleška vlada, kar je potrdil tudi današnji sestanek francoskih in angleških državnikov.

Francoske utrdbe v Somaliji

Pariz, 10. jan. br. Francosko vojno in kolonialno ministrstvo sta sklenili zgraditi na meji francoske Somalije močan pas utrdb, ki bodo dobile skupno ime »Danakilska Maginotova linija«. Utrdbe bodo stalno zasedene.

Čsl. vlada odklanja odgovornost za spopade

Ugotovitve češkoslovaške preiskave in njihovo sporočilo madžarski vladi — Nedeljski spopad pri Užhorodu Predlogi za preprečenje novih spopadov

Praga, 10. jan. AA. Izšlo je tole uradno poročilo: Češkoslovaško zunanje ministrstvo je pooblastilo češkoslovaškega poslanika v Budimpešti, da intervenira pri madžarski vladi, v zvezi z obmejnimi incidenti, ki so jih izzvali Madžari v noči s sobote na nedeljo, to je 7. in 8. januarja. Madžarska vlada je odgovorna za ta incident, prav tako kakor je odgovorna tudi za vse posledice, nastale iz tega napada na češkoslovaška tla, po teroristih in madžarskem vojaštvu. Češkoslovaški poslanik je sporočil madžarskim oblastvom vse podrobnosti preiskave, ki so jo izvršili na češkoslovaški strani in ki je ugotovila tole:

8. januarja ob 2. zjutraj so madžarski vojaki in druge oborožene osebe prekoračili demarkacijsko črto južnovzhodno od Užhoroda. Madžari so se morali pod pritiskom češkoslovaških patrulj umakniti. Na umiku so Madžari neprestano streljali iz pušk, iz avtomatskih revolverjev in iz šestih strojnic. Ko so okoli pol devetih zjutraj Madžari nehali streljati, sta poročnik Novotny in orožnik František Macha z dvema vojakama odšla protestirat zaradi napada. Okoli rok sta si ovila bela trakova. Toda Madžari so ponovno začeli streljati in ker streljanje ni prenehalo, je poročnik Novotny dvignil roko, da pokaže beli trak, vojaki v njunem spremstvu so pa mahali z belemi robci, privezanimi na puškah. Čeprav so stali parlamentarci kakšnih 200 korakov od vasi Dovke, kamor so bili namenjeni, Madžari niso nehali streljati in so se parlamentarci morali skriti ter čakati, da streljanje preneha. Šele čez kakšne četrt ure so se mogli umakniti. Praporščak Hacha je dobil nevarno rano v prsih. Madžari so prenehali streljati šele okoli 11.

Praga, 10. jan. br. Češkoslovaška vlada je izdala strog nalog vsem vojaškim in varnostnim formacijam, da pod nobenim pogojem ne smejo prekoračiti demarkacijske črte. Le v obrambi proti napadom z madžarske strani morajo z vsemi sredstvi braniti suverenost in nedotakljivost republike.

Kar se tiče zahteve madžarske vlade po odškodnini v zvezi z obmejnimi incidenti ugotavlja češkoslovaška vlada v svojem odgovoru, ki je bil danes izročen v Budimpešti, da je izvedena nepristranska preiskava dokazala, da so bili vsi ti incidenti izzvani z madžarske strani. Češkoslovaški organi so samo zaradi tega streljali, da zavrnejo napad na češkoslovaško ozemlje. Češkoslovaška vlada zato ne more biti odgovorna za te obžalovanja vredne dogodke in odklanja naravno tudi vsako odškodnino. Odkritosrčno pa želi, da bi se v interesu dobrega sosedstva vsi ti incidenti čimprej likvidirali.

Zaradi tega čsl. vlada ponovno predlaga, da se poveri preiskava zadnjih dogodkov pri Mukačevu in Užhorodu mešani preiskovalni komisiji. Takoj pa naj obe vladi izdata vse potrebne ukrepe, da se ponovitev obmejnih incidentov prepreči. Osnuje naj se nevtralen pas tako, da se vojaške in civilne oborožene formacije ne smejo približati demarkacijski liniji več kakor na 1.500 m.

Nevtralni pas pri Mukačevu

Chust, 10 jan. w. Mešana preiskovalna komisija, ki vodi preiskavo glede dogodkov pri Mukačevu, je danes sklenila, da se pri Mukačevu določi nevtralni pas, da se na ta način preprečijo nadaljnji spopadi. Nevtralni pas bo določen jutri do 8. zjutraj. Ujetnike, ki so jih zajeli na obeh straneh pri zadnjih spopadih, so že danes izmenjali.

Ameriški poslanik v Chustu

Praga, 10. jan. w. Tukajšnji diplomatski krogi z največjo pozornostjo zasledujejo razvoj odnošajev med ČSR in Madžarsko, zlasti pa dogodke v Podkarpatski Rusiji. Po nalogu svoje vlade je med drugimi odpotoval danes v Chust tudi poslanik Zedinjenih držav Georges Kennan.

Izgon češkega novinarja iz Budimpešte

Budimpešta, 10. jan. n. Dolgoletni dopisnik praške novinske agencije »Radiocentral« je bil danes iz neznanih vzrokov izgnan. V treh urah je moral zapustiti madžarsko ozemlje.

*

Odbori praške vlade

Praga, 10 jan. w. Vlada je imenovala za sestavo važnih predlogov za ministrski svet posebno gospodarsko in personalno komisijo. Predsednik gospodarske komisije je finančni minister dr. Kalfus, personalne komisije pa notranji minister dr Fischer. Politični odbor, kakor je obstojal pri prejšnjih vladah, ni bil več obnovljen. Pač pa je vlada izvolila poseben ministrski odbor za proučevanje židovskega vprašanja. V tem odboru so notranji, zunanji, finančni, trgovinski in kmetijski minister.

Sklicanje slovaškega parlamenta

Praga, 10. jan. AA. Poslanska zbornica v Bratislavi je sklicana za 18. januarja. Politični krogi pričakujejo, da bo seji prisostvoval tudi predsednik češkoslovaške republike.

Nastopna avdienca čsl. poslanika v Rimu

Rim, 10 jan. br. Novoimenovani češkoslovaški poslanik v Rimu dr Čermak je danes dopoldne v svečani nastopni avdienci izročil italijanskemu kralju svoje poverilnice in obenem tudi odpoklicno pismo za bivšega poslanika dr Chvalkovskega.

Prepoved emigrantskih listov

Praga, 10 jan. br. Češkoslovaška vlada je s takojšnjo veljavo prepovedala uvoz vseh emigrantskih listov ki izhajajo v tujini, ne glede na narodnost.

Začasno ustavljen promet s Podkarpatsko Rusijo

Praga, 10 jan. h. Prometno ministrstvo je danes objavilo da je s takojšnjo veljavo ustavljen ves blagovni promet za železniške postaje vzhodno od Brezova na Slovaškem. Prav tako je ustavljen ves promet na avtomobilski cesti od Brezova v Chust. Pošiljke ki so že na poti se bodo naslovnikom še dostavile. Ustavitev prometa se utemeljuje z zaprekami ki so nastale zaradi izredno velikega snega.

Madžarska priznala Mandžukuo

Budimpešta, 10. jan. br. Madžarski zunanji minister grof Csaky je danes brzojavno obvestil min. predsednika madžurske vlade, da je Madžarska uradno priznala Mandžukuo. V političnih krogih tolmačijo to le kot simbolično gesto na predvečer odhoda grofa Csakyja v Berlin. V zvezi s tem se tudi zatrjuje, da bo Madžarska pristopila k protikomunističnemu paktu, ki so ga svoječasno sklenile Nemčija, Italija in Japonska.

Tokio, 10 januarja. AA. Min. predsednik države Manžukuo Čangkinghuj je prejel sporočilo madžarske vlade, da formalno priznava Manžukuo.

Nikisch obsojen v dosmrtno ječo

Berlin, 10. jan. AA. (DNB). Sodišče je danes izreklo razsodbo v velikem procesu proti Nikischu in tovarišem. Glavni obtoženec Nikisch je bil obsojen v dosmrtno ječo in trajno izgubo častnih pravic, ker je pripravljal veleizdajo in zločin proti zakonu o ustanavljanju novih strank. Obtoženi Drechsel je bil iz istih vzrokov obsojen na 3 leta in 6 mesecev ječe in v izgubo častnih pravic za isti čas. V kazen se mu všteje 21 mesecev preiskovalnega zapora. Obtoženi Kreger je obsojen zaradi pripravljanja za ustanovitev nove stranke na 21 mesecev ječe, vendar je kazen že prestal v preiskovalnem zaporu.

Te razsodbe bodo morda prekrižale kombinacije raznih tujih listov, ki so skušali senzacionalno pretiravati ta proces s trditvijo, da je Nikisch pripravljal atentate proti vodilnim osebnostim Nemčije in da bo zato obsojen na smrt.

Mednarodna žitna konferenca

London, 10. jan. AA. Danes se je v trgovinskem ministrstvu začela mednarodna konferenca za žito. Konferenca bo proučila ukrepe za izrabo pšeničnih prebitkov na vsem svetu. Na konferenco so prišli zastopniki 22 držav in sicer Argentine, Avstralije, Belgije, Kanade, Češkoslovaške, Danske, Finske, Francije, Nemčije, Jugoslavije, Madžarske, Indije, Italije, Nizozemske, Poljske, Rumunije, republikanske Španije, Švedske, Švice, Velike Britanije in Rusije. Današnji seji je predsedoval delegat Zedinjenih držav Utterton. Današnja seja je bila šele uvod v obširno debato, ki bo neuradnega značaja. Mislijo, da bo konferenca trajala dva dni. Na današnji seji so naknadno povedali da Američani ne bodo prevzeli predsedstva odborov konference, vendar poudarjajo, da to ne bo vplivalo na njihovo stališče na konferenci. Ena izmed točk popoldanske seje bodo volitve predsednika.

Belgijski kralj v Parizu

Pariz, 10 jan. AA. Danes ob 11.50 sta prispela iz Boliera v Pariz belgijski kralj Leopold in kraljica Elizabeta. Dočim je kraljica Elizabeta nadaljevala pot v Bruselj, se je kralj Leopold z lyonske postaje odpeljal v belgijsko veleposlaništvo, kjer je bil njemu na čast prirejen obed.

Smrtni skok s stolpa sv. Štefana na Dunaju

Dunaj, 10. jan. Danes okrog poldneva je skočila s stolpa cerkve sv. Štefana neka okrog 30-letna neznana ženska. Padla je na streho zakristije. Ko so prišli gasilci, je bila že mrtva. Kdo je samomorilka in zakaj je šla prostovoljno v smrt, ni znano.

Zahvala Nj. V. kraljice

Beograd, 10. jan AA. **Nj. Vel. kraljica Marija je prejela za svoj rojstni dan številne čestitke, v katerih so izražene rodoljubne želje za dolgo življenje in srečo Nj. Veličanstva. Po najvišjem nalogu ima pisarna Nj. Vel. kralja čast izreči zahvalo vsem, ki so poslali čestitke, kakor tudi onim, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorske knjige.**

Beležke

Rumunski veleposlanik za Jugoslavijo

»Politika« javlja iz Bukarešte, da bo izšel tekom prihodnjih dni velik ukaz o novih postavitvah rumunskih diplomatov. Med drugim se napoveduje tudi imenovanje rumunskega veleposlanika v Beogradu. Kot najresnejša kandidata se imenujeta dosedanji rumunski poslanik v Rimu Zamfirescu in pa bivši rumunski poslanik v Beogradu Guranescu, kateremu so jugoslovenske prilike že dobro znane.

Letošnja konferenca jugoslovenskih škofov

V Zagrebu se bo sestal 24. januarja plenum konference jugoslovenskega katoliškega episkopata. Posvetovanja bodo trajala več dni. Zbrani škofi bodo razpravljali o raznih perečih vprašanjih, ki zadevajo katoliško cerkev v naši državi.

Katoliško časopisje na Hrvatskem

Zagrebški odvetnik dr. Markulin, znani propagator hrvatskega katoliškega tiska, je izdal te dni brošuro, v kateri napoveduje, da bo letos, najbrž na praznik sv. Petra in Pavla v Zagrebu kongres hrvatskega katoliškega tiska. Po podatkih te brošure je zaposlenih pri urejevanju hrvatskih katoliških listov 36 duhovnikov, 24 redovnikov in 25 laikov, vsega skupaj 85 oseb. Od tega je poklicnih novinarjev 12. Med Hrvati izhaja 1 katoliški dnevnik, 12 tednikov, 45 mesečnikov in 10 raznih drugih listov. Največjo naklado imajo čisto nabožni listi, ki izhajajo skupaj v 192.000 izvodih. Glavni izdajatelj hrvatskih katoliških listov so cerkveni redovi, ki izdajajo 23 raznih listov: katoliška založništva izdajajo 16 listov, škofijski ordinariati 10, društva 9, tiskarne 30, župnije 2 in zasebniki 6. Na Hrvatskem obstoje 3 samostanske tiskarne, 2 škofijski in 6 duhovniških tiskarn v obliki zadrug ali trgovskih družb, skupaj 11 katoliških tiskarn. Škofijske tiskarne tiskajo 17 listov, samostanske 11, ostale pa 22. Drugi listi se tiskajo v privatnih tiskarnah.

Nemški demanti vesti o tajni pogodbi z Italijo

Po francoski agenciji Furnier so objavili razni listi vsebino tajne pogodbe, ki je bila baje sklenjena med Nemčijo in Italijo in ki obvezuje vsako teh držav, da takoj z vso oboroženo silo priskoči drugi na pomoč, ako bi bila neizzvano napadena. Nemška uradna agencija DNB je z ozirom na te vesti objavila včeraj kategoričen demanti, ki pravi, da so poročila o tajni pogodbi med Rimom in Berlinom od konca do kraja izmišljena.

Naloge nemške trgovske mornarice

V nemški pomorski reviji »Hansa« razpravlja dr. Walter Hoffmann, predsednik direkcije paroplovne družbe »Hamburg-Amerika-Linie« o potrebi »pomladitve« in povečanja nemške trgovske mornarice, poudarjajoč med drugim da je njen pomen močno zrasel zlasti po avstrijski in sudetski priključitvi k tretjemu rajhu. Nato piše:

Nemška mornarica bo morala odslej upoštevati nove velike gospodarske prostore, ki so nastali po dogodkih leta 1938. Niti politične krize niti dragi prestižni poskusi zunanje konkurence ne smejo zaustaviti nemške mornarice v zasledovanju njenih ciljev. Že samo zaradi zunanje konkurence mora Nemčija zgraditi nove ladje. Tudi z vidika zastarelosti zaostaja nemška mornarica sedaj za nekaterimi inozemskimi. Medtem ko ima Japonska 24% svojih trgovskih ladij, ki niso še pet let v rabi, Holandska pa 19%, ima Nemčija takih ladij samo 17%. Končno pa bo morala nemška trgovska mornarica storiti vse, da bo tudi v pogledu hitrosti prekosila svojo konkurenco.

Visoka odlikovanja inozemcev

Beograd, 10. jan. p. Na predlog min. predsednika dr. Stojadinovića so bili odlikovani: z redom Belega orla I. stopnje francoski zunanji minister George Bonnet, z redom Jugoslovenske krone I. stopnje šef nemške državne policije Heinrich Himmler, z redom Jugoslovenske krone II. stopnje vodja SS in direktor v nemškem notranjem ministrstvu dr. Werner Best, z redom sv. Save I. stopnje šef nemške varnostne policije Heidrich Reinchard, z redom sv. Save I. stopnje šef klinike v Curihu dr. Pavel Clarmont, z redom sv. Save III. stopnje gdč. Violeta Rosemary, z redom sv. Save IV. stopnje direktorica klinike v Curihu Helena v. Baumgarten in zdravnik klinike v Curihu dr. Simeon Polischuck.

Bolgarska kraljica na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 10. jan. p. Davi je potovala skozi Ljubljano bolgarska kraljica Ivana, ki je namenjena v Rim, da obišče svojo obolelo sestro Mafaldo Hessensko.

Naš novi konzul v Düsseldorfu

Düsseldorf, 10. jan. AA. Včeraj je prispel v Düsseldorf novi jugoslovenski generalni konzul Branislav Dimitrijević. Sprejeli so ga dosedanji jugoslovenski konzul Rašić, ki je izvoljen za narodnega poslanca, osebje konzulata ter predstavniki nemških oblasti.

Iz železniške službe

Beograd, 10. jan. p. Premeščen je s Pragerskega na ljubljanski glavni kolodvor višji kontrolor 6. položajne skupine Franc Sedej.

Ženski župan čilske prestolnice

Santiago de Chile, 10. jan. AA. Včeraj je prevzela županske posle čilske prestolnice ga. Graciela Chanke, socialistinja in prva ženska, ki je zavzela županskо mesto v glavnem mestu.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Po večini jasno z jutranjo meglo po vsej državi. Povsod v notranjosti države je bil ponoči hud mraz. Najnižja temperatura Kruševac —18, najvišja v Splitu +14C.

Zemunska vremenska napoved: Podnevi toplo, ponoči pa še vedno precej mraz. Po večini jasno z jutranjo meglo v dolinah in kotlinah. Ponekod oblačno, posebno v severni polovici države.

Dunajska: Zjutraj megleno, porast oblačnosti, topleje.

Novo zasedanje francoskega narodnega predstavništva

Pariz, 10. jan. w. Popoldne je bilo otvorjeno novo redno zasedanje poslanske zbornice in senata. Poslanska zbornica se je sestala ob 15.30. Navzoči so bili vsi poslanci in tudi skoraj vsi člani vlade z min. predsednikom Daladierom na čelu.

Sejo je otvoril starostni predsednik poslanec Salles ki je v svojem govoru opozarjal na splošno mednarodno napetost in dal izraze soglasni želji poslanske zbornice po ohranitvi miru. Trajen mir ni samo prazna iluzija. To dokazuje tudi septembrski čudež. Najboljše jamstvo miru v Evropi pa bi bil popoln sporazum med Francijo in Nemčijo.

Zbornica je takoj nato prešla k izvolitvi predsedništva. Za predsednika je bil s 421 glasovi ponovno izvoljen dosedanji predsednik Edouard Herriot, ki sploh ni imel nobenega protikandidata. Herriot se je zahvalil za izkazano zaupanje, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri dopoldne.

Senat se je sestal uro pozneje kakor poslanska zbornica. Kot starostni predsednik je predsedoval senator Damecour, ki je v svojem govoru ostro kritiziral prejšnje režime ljudske fronte in izrazil zaupnico Daladierovi vladi z željo, da bi še dolgo ostala na krmilu in nadaljevala svoje delo. Tudi v predsedništvu senata so bile izvršene le malenkostne izpremembe.

Nemške zahteve do Poljske

Pariške in londonske informacije o vsebini Beckovih razgovorov s Hitlerjem in Ribbentropom

Pariz, 10. jan. b. »Oeuvre« objavlja naslednje informacije o poslednjih razgovorih med Beckom in Hitlerjem v Berchtesgadenu, ki po njegovem zatrdilu odgovarjajo informacijam angleške vlade:

Razgovor med Beckom in Hitlerjem je bil zelo prijateljski. Hitler je poudaril, da je odkritost obema državama potrebna, kajti Nemčija hoče natančno vedeti, kakšno bi bilo poljsko zadržanje v primeru kake evropske vojne. Ako bo Poljska znala ceniti nemške žrtve za prijateljstvo z Varšavo, se ne bo Nemčija nikdar vojevala s poljskim narodom. Trenutno pa ne gre za to. Nemčija se za sedaj zadovoljuje z željo po jasni opredelitvi poljskih interesov napram Nemčiji in ostalemu svetu. Hitler je pripomnil, da lahko Beck o tem razmišlja največ še kakih šest tednov, toda ne več, kajti Nemčija mora do tedaj sprejeti važne sklepe. Še posebej je opozoril Becka, da ne bo Nemčija nikdar zapustila svojih zvestih zaveznikov. Trenutno želi od Poljske predvsem tako zvano »oboroženo nevtralnost« za primer kakega konflikta v vzhodni Evropi nadalje formiranje bloka vzhodnoevropskih držav pod poljskim vodstvom in nemškim vplivom ter polisko sodelovanje v vseh vzhodnoevropskih vprašanjih. Beck je pristal na tako zvano »oboroženo nevtralnost«, vendar s pripombo, da se Poljska glede na svoj posebni položaj ne sme zameriti nobenemu izmed svojih sosedov.

Berlin, 10. jan. AA. Iz dobro poučenih krogov se je zvedelo, da je nemški zunanji minister Ribbentrop sprejel povabilo poljskega zunanjega ministra Becka, naj obišče Varšavo. Ribbentropov obisk bo uradnega značaja, ker bo vrnil Beckov uradni obisk v Berlinu meseca julija. Kdaj bo Ribbentrop odpotoval v Varšavo, še ni točno določeno.

Ohladitev med sovjetsko Rusijo in Poljsko

Varšava, 10 jan. o. Veliko pozornost je vzbudila vest agencije »Pat«, da bo ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov v soboto 14. t. m. potoval skozi Varšavo v Ženevo, da pa se v Varšavi ne bo ustavil in ne sestal z Beckom ali kakim drugim zastopnikom poljske vlade.

Hitlerjevski napadalni oddelki v Klajpedi

Kovno, 10. jan. AA. Vodja klajpedskih Nemcev Neumann je začel organizirati oddelke »rjavih srajc« po vzoru nemških SA čet. Memelska formacija »rjavih srajc« bo štela okoli 20.000 mož.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem javljamo pretužno vest, da nas je naš najboljši mož, oče, ded, praded, stric in svak, gospod

Valentin Accetto

stavbenik in posestnik

v torek 10. januarja ob pol 19. v 82. letu starosti po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, za vedno zapustil.

Pogreb dragega rajnika bo v četrtek ob 15. s Trnovskega pristana št. 14, na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, 10. januarja 1939.

MARIJA ACCETTO, soproga;
ALBINA KREUTZER roj. ACCETTO, hčerka
in ostalo sorodstvo

Naši kraji in ljudje

Podrobnosti tragedije v zagorskem rudniku

Ubiti rudar Leopold Hribar je prestal že mnogo nevarnosti v nemških rudnikih, kjer je delal več let

Zagorje, 10. januarja

K že opisani hudi nesreči v rudniškem rovu je treba dodati še naslednje podrobnosti:

Ko sta se včeraj zjutraj rudarja Tomše in Marn vračala z nočne službe, sta omenila svojima tovarišema Hribarju in Jeretu, ki sta prišla z njima na šiht, da v rovu ni vse v redu. Hribar in Jere nista menda ničesar opazila in nič hudega sluteč sta nadaljevala začeto delo, ko je šel njun pomagač Grabnar po les. Naenkrat pa je metan pokazal svojo strašno uničevalno moč. Med strašnim treskom se je vžgal in ves rov je bil v dimu. Kakšno moč ima taka eksplozija, vedo povedati rudarji, ki so delali v nemških rudnikih. V žalostnem spominu pa je tudi strašna eksplozija metana pred leti v bosanskem rudniku Kaknju. Pri eksploziji v našem rovu je občutil orjaško silo eksplozije tudi paznik Robert Štirn, ki je bil nad 50 m oddaljen od obeh ponesrečenih rudarjev, a ga je tudi vrglo na tla.

Vsa hitra pomoč, izvedena z veliko previdnostjo in težavnim delom, ni mogla rešiti smrtne žrtve. Ponesrečenega Ivana Jereta so prinesli iz rova že ob 8. in odpremili takoj v bolnišnico Bratovske skladnice. Jere ima opečen obraz in život, tako da se mu kar koža trga. Hribarja so prenesli iz rova mrtvega šele okrog 10. ure ter položili na mrtvaški oder na domu Pod skalo. Reševalci, ki so bili opremljeni s plinskimi maskami, so pripovedovali, kako naporno in zamudno je bilo reševanje, ker je bil ves rov poln gostega dima.

Hribar je bil star okrog 50 let, oženjen in zapustil je štiri že odrasle otroke. Prej je delal v nemških rudnikih in šele po prevratu je prišel v Zagorje. Čeprav je bil izvežban in pazljiv rudar, ga je vendarle zadela smrtna nesreča, kar je spet dokaz, da divjajo v rudnikih usodne sile, pred katerimi ni nihče varen. V rudarskih družinah je spet zavladala žalost, saj nihče ne ve, nad kom se bo spet izvršila sicer prislovična, a kruto resnična podoba rudarja v mrtvaški srajci.

Ljubljana je založena z zdravimi živili

Zanimive ugotovitve mestnega preizkuševalnega laboratorija

Ljubljana, 11. januarja.

Mestni preizkuševalni laboratorij, ki je bil lansko pomlad ustanovljen pri tržnem uradu, je do kraja minulega leta preiskal 3582 vzorcev mleka in ugotovil, da je bilo 2947 vzorcev primernih. Zaradi nesnažnega mleka je bilo izdanih 169 opominov. Med vsemi vzorci je bilo neprimernih zaradi onesnaženja in prilite vode 79 vzorcev, zaradi onesnaženja 301 vzorec, zaradi prilite vode 7 vzorcev mleka, a posneto mleko je ugotovil laboratorij pri 68 vzorcih, pri 11 vzorcih pa celo posneto in onesnaženo mleko, da je bilo skupaj 466 vzorcev mleka neprimernih za hrano.

Poleg mleka je pa mestni laboratorij preiskal tudi 217 vzorcev drugih živil ter našel med vsemi temi vzorci samo 17 neprimernih za hrano. Prav dobra in zdrava je bila kava in tudi kakao. Preiskovanje medu z našega živilskega trga in iz trgovin nam pa dokazuje, da naš domači med v resnici zasluži sloves, ki ga uživa. Zelo dobro je bilo tudi surovo maslo, ki je edino pred velikimi prazniki postalo nekako vodeno. Pri smetani zahtevamo 20% maščobe, toda mestni laboratorij zelo hvali dobavitelje smetane, ker je pri večini vzorcev našel več odstotkov in celo 46% maščobe.

Tudi pri vzorcih drugih živil je mestni laboratorij prišel do prepričanja, da je Ljubljana založena s prav dobrimi in zdravimi živili. Skupno je lani laboratorij preiskal 3.799 vzorcev živil in jih spoznal 3147 ali 82.84% za primerne za uživanje, poleg tega je pa vendar moral izreči 169 opominov ali 4.44%, za neprimerne je pa spoznal 483 vzorcev ali 12.72%. Sedaj mestni laboratorij pri tržnem uradu pregleduje predvsem mleko in mlečne izdelke, prej je pa tržni urad pošiljal vzorce živil Higienskemu zavodu, kar je poslovanje precej zavlačevalo. Sedaj je mogoče hitreje in zato tudi bolj pogosto nadzorovati živila, toda v kratkem dobi laboratorij še vse druge aparate, da bo lahko po najmodernejših načelih kemije delal tudi najbolj komplicirane analize.

Posebno glede vina se mestna uprava trudi, da bi dobila pravico pregledovanja in analiziranja vzorcev vina, ki jih sedaj iz Ljubljane moramo pošiljati v preiskavo Sadjarskemu in vinarskemu zavodu v Mariboru. Zaradi pitja najcenejših vin so ljubljanski pivci izgubili svoj nekdaj sloviti strokovnjaški okus ter postali iz poznavalcev kaj nekritični prijatelji vina, da so zadovoljni že z vsako brozgo. Da pa pomagamo dobrim in poštenim domačim vinom spet do veljave, zahteva naš tržni urad najstrožje nadzorstvo nad vsemi vrstami vina ter si zato prizadeva, da bi zlasti glede iz drugih banovin uvoženih vin vpeljal popolnoma zanesljivo preiskovanje in s tem najstrožje nadzorstvo.

Medvedji rod je ogrožen

Mali posestniki takisto prosijo za zaščito

Dolenja vas, 10. januarja

V doglednem času se nam obeta posebno lovcem in prijateljem prirode zanimiva anketa, kjer se bo razpravljalo o usodi enega redkih gostov slovenskih gozdov — o rjavem medvedu. Zverina, ki se tu pa tam pokaže človeku pred oči, je v središču zanimanja lovskih krogov, oblastev, pa tudi kmetovalcev. Vsi ugibajo kaj bi z njo. Kosmatinec se je še najbolj ohranil v obširnih kočevskih gozdovih in to v srezih: Kočevje, Novo mesto, Črnomelj, zato je poleg drugih krajev veljala zaščita za medveda tudi v teh krajih in sicer z odlokom kr. banske uprave.

Ali naj se medved kot redek pojav naših gozdov zaščiti popolnoma, ali naj se nekaj komadov postreli, ali naj velja zaščita za posamezne kraje ali za vso banovino — to so vprašanja, ki so vredna pomisleka in preko katerih ne bodo mogli zagovorniki prvih in drugih vprašanj. Res je, da dela medved na Kočevskem, pa tudi po sosednjih poljih (Ribniška dolina) občutno škodo. Velika gora, ki se razteza v smeri od jugovzhoda proti severozapadu in zapira Ribniško dolino, je znana kot eno poslednjih bivališč rjavega kosmatinca. Tu je medved že redek, vendar včasih nepričakovano napravi izdatno škodo, da se mali posestniki upravičeno jezijo in zahtevajo, da tudi nje zaščitijo in da dobijo vso škodo povrnjeno.

Stari očanci vedo povedati, kako so se pred 30 ali 50 leti po obronkih Velike gore in Bukovice pa tja do Grčaric, Gotenice in Glažute in na Kočevsko sprehajale kar cele čredice mladičev v varstvu samice. Samica je v bojazni, da bi kdo ne napravil zlega mladičem, rada postala bojevita in je napadla človeka, če se ni pravočasno ognil. Dandanes se medved takoj umakne v goščo, ako sliši ali vidi, da se mu bliža nevarnost, — človek. Pomladi in poleti se drži v višjih legah, proti jeseni pa pride na obisk niže doli. V Ribniški dolini je stalen gost v avgustovih, septembrskih in oktobrskih nočeh, ko je na polju dozorela koruza. Vasi Prigorica, Dolenja vas, Blate, Rakitnica, Zadolje, Dane, Bukovca v Ribniški dolini so že kar redno deležne občutne škode. Zato ni nič čudnega, če je bilo predlanskim ravno iz kočevskega sreza mnogo pritožb zaradi škode, ki jo je napravil medved na polju. Z Velike goré je n. pr. prilomastil preko Zadolja in Bukovice vsako jesen na pojedino na prigoriško polje kot stalen gost. O tem vedo povedati stare »grče« Ribniške doline cele storije. Tudi pokojni veliki prijatelj prirode, šegavi »Johan Zagni« je pravil, kako so ga srečavali, ko so šli na polhe, ki so se izredno zaredili v Veliki gori. Nekoč so čakali na polšji lov, pa so v temi zaslutili kosmatinca. Zažgali so grmado in — pravijo —, da jo je vselej medved jadrno popihal. No da, včasih pa so jo tudi lovci radi odkurili...

Lovci so kosmatina hudo iztrebili, vendar je škoda, ki jo še vedno napravi, posebno za male posestnike in kmetovalce občutna. Zato apeliramo na merodajne činitelje, ki bodo reševali vprašanje zaščite, da se v prvi vrsti zaščiti kmetovalec. Če se bodo sprejeli sklepi, da se medved popolnoma zaščiti, potem se morajo kjerkoli najti izdana sredstva, kjer bo dobil oškodovanec povrnjeno *vso* škodo, ki bo povzročena od kosmatinca na polju. Nikakor pa ne gre, da bo naš oratar v vednem strahu, da mu kosmatin pomendrá in požre pol ali pa ves pridelek koruze, odškodnina pa ne bo niti za seme, ki ga je posejal. Škoda, ki jo napravi medved na njivah, ki jih mali človek s trudom in znojem obdela, mora biti v celoti izplačana. Če se bo to uredilo, potem bo toliko bolj upravičena zaščita nekoliko eksemplarjev rjavega medveda, ki je že redek povsod. Tako je mogoč kompromis. Sleherni oškodovanec pa ne sme trpeti nobene škode. Res je, da mnogo oškodovancev mnogokrat ni niti prijavilo škode, ker so vedeli, da jih nihče ne ščiti, ali pa so dobili malenkostne zneske, ki se niti zdaleka ne morejo primerjati s storjeno škodo.

Le na ta način, če se bo oškodovancem povrnila celotna škoda vsako leto, bo rjavi kosmatin nemoteno samotaril po naših gozdovih in ne bo treba pretrpeti nikake — kulturne sramote.

— *sn.*

Upravitelj Janko Belec je zapustil Šafarsko

Ljutomer, 10. januarja

Po devetletnem uspešnem delovanju v šoli in izven nje je nedavno zapustil šolo v Šafarskem upravitelj Janko Belec. Odšel je na novo službeno mesto Dapce, čazmanski srez v savski banovini. V Šafarskem sta še ostala soproga učiteljica in 7-letni sinček Borut.

Janko Belec si je pridobil sloves odličnega prosvetnega delavca. Ko je pred dvema letoma služboval v Križevcih pri Ljutomeru, se je trudil za vsestranski razvoj šole ter je sodeloval pri vseh ondotnih narodnih in prosvetnih organizacijah, zlasti pri Sokolu, gasilcih, strelski družini, ki jo je ustanovil, pri JS in pri Vodnikovi družbi. Kot predsednik čebelarske podružnice je zlasti deloval pri pripravah za novo naredbo o prevozu čebel na ajdovo pašo. Šola v Križevcih je pod njegovim upraviteljstvom dobila 6 razredov in 6 vzporednic, poleg tega je uspešno vodil kmetsko nadaljevalno delo. V Šafarskem je nato deloval kot član uprave in z vnemo pri štrigovskem Sokolu in je marljivo nabiral člane za Vodnikovo družbo ter sodeloval pri gasilstvu. Kot čebelar je takoj stopil na čelo čebelarske podružnice v Štrigovi, poleg tega je deloval kot predsednik čebelarskih podružnic ljutomerskega sreza. Po dveletnem delovanju na šafarski šoli lahko s ponosom pokaže na svoje gospodarske sposobnosti. Uredil je šolo tako, da je občini v ponos. Kot dober svetovalec in ljudsko-šolski upravitelj se je vedno zavzemal za napredek šole. Želimo odličnemu narodnemu delavcu mnogo uspehov na novem mestu!

Naval na ljubljansko bolnišnico

Ljubljana, 10. januarja

Za praznike in zadnje dni novega leta je naval, ki ga neprestano čutijo v sprejemnem uradu in na vseh oddelkih splošne bolnišnice, za spoznanje pojenjal, ker se ljudje pač niso dali prikrajšati za božično razpoloženje, ki ga lahko dožive samo doma. Zato pa je po novem letu začelo število bolnikov rasti iz dneva v dan. V seznamu nanovo sprejetih se je številka že snoči približala 900, kar daje slutiti, da bo naš osrednji zdravstveni zavod v letu 1939. še v večjih stiskah za prostor kakor doslej.

Brez konca in kraja moramo v imenu javnosti in človečnosti ponavljati klic po resni rešitvi tega našega najtežjega socialnega vprašanja in zahtevo, naj tudi Ljubljana dobi potrebam sodobnega življenja ustrezajočo kliniko. Mimogrede pa je treba vendar opozoriti tudi številne paciente, ki v lažjih primerih prihajajo v ljubljansko bolnišnico delat gnečo, naj se poprej tajši obrnejo na manjše zavode v pokrajini, ki niso v tolikšni meri prenatrpani. Zlasti zdravnikom na Štajerskem je treba priporočiti, naj svoje paciente navajajo najprej v Maribor, Celje in Ptuj, preden tvegajo dolgo vožnjo v Ljubljano in morajo biti zaradi prenapolnjenosti oddelkov nazadnje zavrnjeni.

Razprava proti Kodru in Pintariču bo tajna

Maribor, 10. januarja

Razprava proti zloglasnima razbojnikoma Kodru in Pintariču bo brržčas že v začetku prihodnjega meseca. Preiskovalni sodnik je te dni izročil zbrani material državnemu tožilcu, ki je tudi že sestavil obširno obtožnico, ki so jo včeraj izročili obema zloglasnima razbojnikoma ter njunim pajdašem, ki se nahajajo v zaporih tukajšnjega okrožnega sodišča. Razprava pa bo najbrže tajna, ker sta med obtoženci dva mladoletnika.

Ducat lesnih trgovcev je osleparil

Izdajal se je za podjetnika in jemal aro

Litija, 10. januarja

Zadnje čase se je pojavilo v Zasavju več spretnih sleparjev, ki so lovili denar pod najrazličnejšimi pretvezami. Eden se je izdajal za tujsko prometnega uradnika in je osleparil nad sto strank, drugi se je izdajal za odpuščenega učitelja in je obiskoval mnoge šole in povsod dobival podpore, tretja sleparka je prodajala ukradena kolesa, ki si jih je nabavila tako, da je plačala le prvi obrok, a je brž nato prodala kolo naprej.

Zdaj imamo v naši dolini novo afero, spreten goljuf se je spravil nad lesne trgovce. Kakor kažejo prijave, ni sleparil samo po Zasavju, svoje žrtve je našel tudi po Celju in Savinjski dolini. Po prijavi nekega tukajšnjega uglednega lesnega trgovca se je izvršila sleparija na tale način:

Pri litijskem lesnem trgovcu, ki ima hišo poleg kolodvora, se je prijavil neznan mož, ki se je izdal za lesnega trgovca Ivana Pavlina iz Zagorja. Litijan osebno še ni poznal Pavlina, čul pa je, da je na dobrem in poštenem glasu. Lažni Pavlin je ponudil Litijanu dva vagona oglja naprodaj. Prvi vagon bi bil na razpolago že isti teden, drugi pa naslednjega.

V tistem, ko sta oba moža barantala za ceno, je prišel v hišo tretji človek, ki se je takoj pozdravil z Zagorjanom in ga začel nagovarjati za Pavlina. Tako je bil Litijan še bolj prepričan, da ima opravka s poštenjakom. Udarila sta kupčijo in Litijan je plačal tisočak are za oglje.

Dan kasneje je Litijan zbral potrebne vreče in jih odposlal v Zagorje. Čakal je potem ves teden, oglja pa ni bilo od nikoder. Zato je sedel k pisalnemu stroju in napisal zagorskemu lesnemu trgovcu Ivanu Pavlinu ostro pismo, da zahteva takoj izpolnitev domenka in dostavo oglja, ki ga že nujno potrebuje.

Dan kasneje se zglasi pri nas razjarjeni moški in vpraša našega lesnega trgovca:

»Me poznate?«

Litijan: »Ne!«

Tedaj se došlec razburi in pokaže pismo, ki ga je ravnokar prejel: »Če me ne poznate, čemu pa mi pišete taka pisma, zahtevate oglje, ki vam ga nisem nikoli prodal in mi grozite z advokatom«...

Tedaj sta se šele moža razkrila in ugotovila, da stoji pred našim Litijanom resnični Zagorjan Ivan Pavlin, ki pa ni nikoli prodal nobenega oglja in tudi ni vzel nobene are.

»Vi in jaz sva nasedla spretnemu fičfiriču« sta ugotovila potem oba moža.

Tedaj so telefonirali v Zagorje na postajo, kdo je prevzel prazne vreče. K sreči pa so s tamkajšnje postaje javili, da dostavljenih vreč še nihče ni dvignil. Tako je rešil Litijan vsaj svoje vreče. Zviti goljuf je spravil Litijana ob tisočak in druge stroške, Zagorjanu g. Pavlinu pa je napravil nepotrebno razburjenje in pot v Litijo.

O triku, ki se je primeril v Litiji, se je razneslo brž zdaj med zasavskimi lesnimi trgovci in za čudo, zdaj prihajajo vedno nove prijave, da so tudi drugi nasedli drznemu sleparju, ki je prišel prodajat »prima bukovo oglje«, ki ga kuha pod Kumom v bliži Zagorja. Ker je zdaj za oglje precejšnje povpraševanje in ga tudi izvažamo v inozemstvo, je hotel pač vsak lesni trgovec izkoristiti pripravno priliko in je kupil od zagorskega trgovca oglje, ne da bi ga videl, in je dal skoraj vsakdo tudi po tisočak are. Nekateri so dali celo več, zlasti celjski in drugi savinjski lesni trgovci so plačali na račun po poldrugi tisoč dinarjev.

Podobna zadrega je bila v Šklendrovcu, dolgi in ozki dolini, ki se vleče od Zagorja proti Št. Juriju pod Kumom. Tam ima lesno trgovino gostilničar g. Borišek, znan poštenjak. Menda ravno isti goljuf, ki je sleparil po Litiji, je odšel tudi v Celje k lesnemu trgovcu Ažmanu ter se mu je predstavil za posestnika Boriška iz Šklendrovca. Prodal mu je več vagonov oglja in dobil predujem. Ker ni bilo oglja, se je odpravil Celjan v Šklendrovec. Ko je prišel do Boriška, je videl, da to ni tisti mož, ki je z njim sklenil kupčijo in dobil 1500 din are. Oblastva poizvedujejo za spretnim sleparjem in njegovim pomagačem. Pričakovati je, da bosta kmalu za zapahi.

S 30 leti prvič na vlaku

Maribor, 10. januarja

30-letni viničar Jurij Stolnik iz Brebrovnika je lani v juniju odnesel posestnici Mariji Rozmanovi z Vinskega vrha krompir in druge poljske pridelke. Tatvina je bila kvalificirana kot vlom in bi se moral Stolnik zaradi tega že prejšnji mesec zagovarjati pred mariborskim okrožnim sodiščem. Stolnika pa ni bilo k razpravi.

Danes so ga privedli v Maribor orožniki. Ko so ga sodniki, člani malega kazenskega senata, vprašali, zakaj ni prišel prvikrat k razpravi, je dejal, da zaradi slabega vremena ni mogel peš v Maribor. Z železnico pa se svoj živ dan še ni peljal. In tudi denarja ni imel za vožnjo. Stolnik je bil obsojen na štiri mesece strogega zapora, pogojno za dobo dveh let.

Starec, ki je po napadu izginil

Brežice, 10. januarja

Skoraj mesec dni je že minilo, odkar je odšel z doma v Bukošku pri Brežicah 70-letni posestnik Martin Molan st. Domači kakor tudi orožniki so poizvedovali vsenaokrog, a do danes niso našli zanesljive sledi in ne vedo, ali starček še živi, ali je bil umorjen, ali pa je morda sam poiskal smrt v Savi. Dne 14. decembra se je stari Martin Molan sprl z nečakom. Nasproti njemu in njegovi družini je bil precej sovražen, ker je sodil, da je tam vzrok, da ga noče poročiti vdova iz vasi. Ko je 14. decembra zvečer šel nečak Martin v senik po seno, ga je pričakal stric s cepinom in ga silovito napadel. Ko pa je nečak zavpil na pomoč, je stari Martin pobegnil in odtlej ni za njim več sledu. Preiskava se nadaljuje.

Velik vlom v Petrovčah

Celje, 10. januarja

Pred dnevi je neznan tat vlomil v stanovanje upokojenega rudarskega paznika Antona Kokola v Petrovčah v Savinjski dolini in odnesel 2 hranilni knjižici celjske podružnice Hranilnice dravske banovine, glaseči se na vlogo 26.000 din, njegovi ženi Mariji 5000 din gotovine, dalje srebrno moško uro, zlato žensko uro, zlato žensko ovratno verižico z obeskom Matere božje, 2 zlata poročna prstana z monogrami, 4 srebrne prstane, 2 zlati igli, 2 zlati zapon-ki, zlato broško, zlato iglo z rudarskim emblemom, srebrn cigaretni ustnik, zlato moško verižico, staro denarnico z avstrijskim srebrnim denarjem, razne dokumente na Kokolovo ime itd. Samo zlatnina je vredna okrog 11.000 din. Tat se najbrž ne bo mogel dolgo ogibati zasledovanju, ker se bo brez dvoma sam izdal, ko bo skuša! nakradeno predmete spraviti v denar.

Z nožem in dvema samokresoma

Brežice, 10. januarja

Ob božiču, zlasti pa od Štefanovega do Novega leta se v vinskih krajih precej popiva iz najrazličnejših vzrokov in pretvez. Eni so godovnjaki, drugi prižívniki, tretji pijó zaradi sopraznikov, četrti zaradi kolin, — izkratka, pijejo... Potem seveda ni čudno, da se zvrstijo tudi prepiri in pretepi. Ob zadnjem Štefanovem smo že menili, da bo minilo brez fantovskih spopadov. Zdaj pa je prišla k brežiškemu sodišču prijava, da sta se na Štefanovo ponoči spopadla na Zdolah dva fanta, ki sta se že dolgo sovražila. Med prerivanjem je Lojze nekajkrat zadel Antona z nožem v levico ter mu prerezal tudi sukno in šal. Antonova poškodba je zaradi komplikacij precej huda.

V neki drugi vasi pa je vinjen junak robantil oborožen z dvema samokresoma. Ko je srečal gručo fantov, je izzivalno posvetil vanjo z žepno svetilko. Nato je začel fante zmerjati in v gručo streljati. Zadel je fanta Kukovičiča v desno stran reber. Dva fanta iz gruče sta planila na strelca in ga z udarci po glavi razorožila. Hotela sta nato ranjenca prenesti domov. Strelec pa je imel še drugi samokres in je začel besno streljati na oba fanta, ki sta pa bliskovito spet padla po njem, ga razorožila in znova premikastila. Pri drugem streljanju k sreči ni bil nihče ranjen. Močno zadetega Kukovičiča so morali prepeljati v bolnišnico v Krškem. Tja se je moral zateči tudi hudo potolčeni napadalec.

Kronično zagatenje in njegove slabe posledice, posebno motnje v prebavi, se lahko odpravijo z davno preskušenim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno **»Franz-Josefovo«** grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo **»Franz-Josefovo vodo«**, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

Mikula Letič:

Društvena zgodba

Ker nisem Ljubljančan, se v Ljubljani bolj slabo spoznam. Čim iščem kak nevsakdanji naslov, moram povpraševati. Ko sem hotel prvič v Licejsko knjižnico, sem moral vprašati petkrat; šele peti Ljubljančan mi je lahko povedal naslov. In še se je izkazalo, da naslov, ki mi ga je dal, ni bil točen. Približno tako se ti godi tudi pri drugih sličnih naslovih.

V enem oziru pa se na Ljubljančane lahko zaneseš, ker ti vsak takoj in točno postreže: Kadar si zaželiš kozarec vina. Na vprašanje, kje se dobi v Ljubljani dobro vino, ti vsak Ljubljančan brez pomišljanja označi najmanj tri naslove: enega za cviček, enega za štajersko in enega za dalmatinsko vino. Ponavljam: vsak, prav vsak Ljubljančan, naj bo delavec ali tovarnar, postrešček ali župan, državni uradnik ali mlekar. Prepričan sem, da celò moj prijatelj profesor Kuščer, ki je notoričen abstinent, pozna ravno tako natančno naslov vsake dobre kapljice v Ljubljani, kakor pozna naslov vsakega polža v Sloveniji.

Samo še dve mesti sem spoznal, ki se lahko ponašata z enako poučenostjo kakor Ljubljana; to sta Monakovo glede piva in Firenca glede »pašte šute« (pasta asciuta = testenina z mesom). In čudno: ravno ti dve mesti slovita prvo kot nemške, drugo kot italijanske Atene. Ljubljančani so torej lahko ponosni na svojo temeljito poučenost glede nahajališč izvrstnega cvička, portugalke in dingača, ker so v dobri družbi. —

Daleč je od mene vsak namen, da bi hotel s temi razmotrivanji smešiti ali zafrkavati Ljubljano. Nasprotno! Poudarjam in pribijam: srkajni čas je, da se Ljubljana po vzorcu Monakova in Firence že vendar enkrat prične nazivati z imenom, ki ji pritiče: Jugoslovenske Atene. To sta narod in država dolžna našim cvičkarjem. —

Po tem nekoliko dolgoveznem uvodu mi boste brez daljnjega verjeli, da sem sedel pri res dobri kapljici, ko me je oni dan moj prijatelj Milan Klepec, pristen Ljubljančan, popeljal na čašo vina. Milana Klepca nisem videl že dolgo let, zato je bilo svidenje veselo. Toda taka srečanja po mnogih letih so včasih nerodna: Človek si ima toliko povedati, ne ve pa, kje bi začel. Tako sva s Klepcem najprej ugotovila, da imava oba otroke in ženo, in ko sva si izmenjala k temu spadajoče vzdihljaje, je najin pogovor zastal.

Začel sem iskati kako drugo snov za pogovor. Nedavno sem bil čital, da je bil Klepec odlikovan z redom . . . . . Rekel sem:

»Čital sem o tvojem odlikovanju. Dovoli, da ti čestitam. Za čestitke pa mi se ne zahvaljuj; rajši mi povej. . . . . .

»Ha-ha! Ti si še vedno stari hudomušnež. Slučajno pa imaš tu skoraj prav, ko vprašuješ, ... Odlikovali so me za moje delovanje v raznih društvih.«

»Oprosti, delo v društvih vendar ni nikaka pregreha!«

»Kdo pa govori o delu? Pazi na besede in pojme! Rekel sem, da sem bil odlikovan za svoje d e l o v a n j e v društvih.«

»No, kaj ni to eno in isto?«

»Če bi bilo eno in isto, bi ne imeli dveh besed. Dobro ti je znano, kako natančen in subtilen je baš slovenski jezik v svojih izrazih. Malokateri narod nas v tem doseza. Ni čuda. Majhen narod smo in zato tudi malenkosten narod. Pri svojih malenkostih pa zadenemo včasih na krasne finese. Taka finesa je tudi razločevanje med »delom« in »delovanjem«. Noben narod na svetu nima kaj sličnega. Vsak narod ima svoje zgodovinske specialitete, ki jih razvija do popolnosti. Pri tem seveda izdela tudi svojo terminologijo do skrajnih podrobnosti. Ker ga drugi narodi v tem ne dosezajo, prevzamejo enostavno njegove izraze. Angleži so pomorski trgovci. Njihovi »fob«, »cif« itd. so nepreveljivi in zaradi tega mednarodni izrazi. Italijani kot muzikanti so nam dali »allegretto« in »largo sostenuto«, Rusi kot revolucionarci »boljševike«, »menjševike« in »sovjete«, Srbi kot živinorejci so nam dali »čevapčiće« in »ražnjiće«. Mi Slovenci s svojim visoko razvitim društvenim življenjem smo pa poklicani, da tu prednjačimo med narodi: videl boš, ne bo dolgo trajalo in izrazi kakor »udejstvovanje« in »delovanje« bodo mednarodni. Kaj takega drugi narodi do sedaj kratkomalo nimajo in bodo morali prevzeti naše izraze.« —

»Prav je vse to, dragi Milan, ampak jaz še vedno ne razumem, kje naj bi tičala razlika med »delom« in »delovanjem«. —

»Takoj boš razumel. Vprašajva se najprej, kdo dela v društvih. Dela brez dvoma tajnik, ki piše pisma, izkaznice, suhoparne sejne zapisnike, poročila, prošnje, vabila in drugo. Dela blagajnik, ki si brusi podplate, da obleti vse člane in pobere članarino, potem pa sestavlja blagajniški dnevnik in za občni zbor poročilo, ki je tako obsežno, da bi mu lahko zavidala vsaka banka, čeravno ima društvo samo 1800 dinarjev letnega prometa. — Delajo v društvu tisti reveži in tiste obžalovanja vredne revice, ki si nadenejo nalogo, da zbirajo darove za razne Miklavže, božičnice, tombole in srečolove. — Mikula moj, če se kedaj splašiš, da bi hotel napisati tragedijo ali turoben roman, potem obdelaj to snov in za naslov vzemi: »Božičnica« ali »Srečolov«. Uspeh ti je zagotovljen.« —

»Hvala, Milan! Trenutno me bolj zanima tvoje razglabljanje. Povej naprej!« —

»Dobro. Vsi ti ljudje in še kak drug revež v društvih resnično delajo. Lahko rečemo, da včasih kar garajo. Ker pa je zakon narave ta, da vsako delo doseže priznanje, so potrebni ljudje, ki to priznanje sprejmejo. Tisti, ki delajo in garajo, niso dovolj pametni, da bi tudi želi pri-

Domače vesti

* **Kralj boter devetemu sinu iz Retečnam poročajo:** V župniji Retečah pri Škofji Loki je bil v nedeljo ob 11. krst devetega sina Petra Krajnika iz Godešiča. Botroval je Nj. Vel. kralj Peter II. po svojem zastopniku polkovniku Markuljuiz Škofje Loke. Botrica pa je bila znana dobrotnica ga. Ivanka Zaletelova iz Št. Vida, ki pa je tukajšnja domačinka. Za spre,jem kraljevega zastopnika so bile razobešene zastave in postavljeni mlaji. G. polkovnik se je pripeljal v spremstvu sreskega načelnika in župana. Pozdravila sta ga domači župnik Šilar in šolski upravitelj. Pri priložnostni deklamaciji je upraviteljeva Maruška izročila uglednemu go,stu šopek rdečih nageljnov. Sprejemu je prisostvovala šolska mladina z učiteljstvom, gasilci iz Godešiča, zastopniki oblastev in društev in številno občinstvo, ki je vzklikalo kralju. Po krstu so bi i gostje in bližnji sorodniki povabljeni v župnišče na zakusko. Kraljev zastopnik se je zahvalil za prisrčni sprejem ter je zagotovil, da bo sporočil Nj. Vel. kralju prisrčno zahvalo staršev in vseh domačinov. Gostje so se še ustavili na domu Krajnikovih, kjer je kraljevega zastopnika obdalo 12 otrok počaščene družine. Take počastitve Retečе še niso doživele in bo ta dan eden najpomembnejših v kroniki te župnije.

* **Kje je pokopan pesnik Ivan Gundulić?** V starodavni frančiškanski cerkvi Male Braće v Dubrovniku so spet začeli iskati grob pesnika Ivana Gundulića. Letos bo Dubrovnik slavil spomin velikega pesnika ob 300letnici njegove smrti in odbor, ki vodi vse priprave za proslavo, je sklenil da je treba do tedaj poiskati pesnikov grob, ki je nekje v cerkvi Male Braće. Po eni verziji je pesnik pokopan pred glavnim oltarjem, po drugi pa v zakristiji. Ker je med grobovi pred glavnim oltarjem tudi eden s spomenikom na katerem je grb Gundulićeve rodbine, ima prva verzija več verjetnosti in bodo odprli najprej to grobnico.

„PRIJATELJA" V NOVI OPREMI
in povečanem obsegu, dobite brezplačno na ogled.
Sporočite svoj naslov upravi „Prijatelj" Ljubljana, Dalmatinova 6/I, da Vam pošlje eno številko brezplačno na ogled.

* **Nadaljevanje arheoloških raziskav v Dalmaciji.** Pri cerkvi sv Lovre v Vrpolju so naši že razne arheološke zanimivosti preiskave terena pa so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev že pred letom ustavili. Raziskavanja je tam vodil naš najstarejši arheolog fra Lujo Marun ki je zdaj hudo bolan pomagali pa so mu mladi arheologi Dumović, Ostojić in Stošić. Pri cerkvi so bili odkriti tudi fragmenti sarkofaga, okrašenega s staro hrvatsko ornamentiko. Po napisu od katerega je ostala na kosu sarkofaga samo beseda »rex«, se da sklepati, da je to sarkofag kakega hrvatskega vladarja po domnevanju nekaterih arheologov kralja Stjepana II. Zdaj so spet zbrana denarna sredstva za nadaljevanje raziskav, od katerih si naši arheologi mnogo obetajo.

* **Smrt najstarejše kamniške turistinje.** V Kamniku je v ponedeljek popoldne umrla v 64 letu starosti gdč Marija Ahčinova, prva kamniška turistinja. Pred 40 leti, ko so še redki navdušeni planinci obiskovali naše planine, je Marija Ahčinova v družbi takratnih pionirjev turizma v Kamniških planinah napravila vse ture od Menine do Krvavca. Bila je prva Kamničanka in najbrž tudi prva ženska ki se je pred 40 leti povzpela na Grintovec na Ojstrico in na druge vrhove Kamniških planin, poleg tega pa je napravila skoro vse ture v Karavankah in Julijskih Alpah. Med prvimi turisti, ki so utirali pot planinstvu v Kamniških planinah bo ostalo zapisano tudi ime Marije Ahčinove. Pokojna je bila tudi zavedna narodna Slovenka in zelo izobražena žena. Pokopali jo bodo danes popoldne na pokopališču na Žalah v Kamniku. Bodi ji ohranjen blag spomin!

* **Uspešna tujsko-prometna sezona v Crikvenici.** Statistika lanskega tujskega prometa v Crikvenici izkazuje 17.647 gostov iz države in inozemstva ter 174.910 nočnin. Po številu gostov je bila lanska sezona doslej najboljša, po nočninah pa se približuje sezoni od leta 1927., ki je bila po številu nočnin najboljša. Med inozemskimi gosti je lani naraslo število turistov iz Nemčije, Madžarske, Norveške, Amerike in Grčije.

BOUVIER
VINO V SODČKIH
GORNJA RADGONA

* **Napredovanje rezervnega oficirja.** Kapetan II razreda je postal rezervni konjeniški poročnik g Julij Lapajne, sin industrijca g Iv Lapajneta, Ljubljana-Moste.

* **Tečaj za vinarstvo in sadjarstvo.** V času od 5 marca do 30 novembra 1939. bo pri banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli, pošta Slatina Radenci devetmesečni tečaj z. vinarstvo in sadjarstvo. V ta tečaj bodo sprejeti dobro razviti in zdravi mladeniči v starosti od 16 let naprej. Prednost pri sprejemu imajo sinovi vinničarjev in sinovi malih kmečkih posestnikov. Pouk v tečaju je teoretičen in praktičen. Gojenci imajo na zavodu brezplačno stanovanje in hrano. Pridni in ubožni učenci dobijo za nakup učil podpore. Lastnoročno pisane prošnje, ki morajo biti opremljene z banovinskim kolkom za 10 din je poslati najkasneje do 1 februarja 1939 upravi gornjega zavoda. Prošnji je priložiti: krstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, moralno spričevalo, izjavo staršev ali varuha da dovoljuje prosilcu obisk tečaja (kolek 4 din) obveza staršev ali varuha, da bodo krili vse zaradi poškodbe nastale stroške kakor tudi stroške prehrane, ako bi prosilec zapustil tečaj brez tehtnega vzroka (kolek 4 din).

* **Lastniki vžigalnikov,** žepnih kakor tudi onih ki so montirani na avtomobilih morajo plačati do konca januarja monopolsko takso za leto 1939. Nabaviti morajo za legitimacijo markico monopolske izdaje v vrednosti 100 din. Te markice morejo nabaviti v glavnih trafikah po večjih mestih. Vsa morebitna obvestila dajejo oddelki finančne kontrole. Opozarjajo se vsi lastniki vžigalnikov da imajo organi finančne kontrole nalog da najstrožje nadzorujejo vplačilo te takse na vžigalnike. Da ne bi imeli lastniki vžigalnikov kakih neprijetnosti, ali da ne bi bili celo po zakonu kaznovani, morajo te markice nabaviti do konca januarja.

* **Najstarejši prebivalec Siska je umrl.** V Sisku je umrl najstarejši občan Valentin Kalić, ki bi v nekaj dneh dopolnil 101 leto svojega burnega življenja. V zadnjih letih ga je zapuščalo prej tako trdno zdravje. V treh zimah zaporedoma je dobil pljučnico, a jo je srečno prestal, četrtemu napadu te bolezni je pa podlegel. Doma je bil iz vasi Tomašića v Gorskem Kotarju. Ko je dobil mačeho, je že kot 11letni deček pobegnil od doma, zapustil pa je tudi svojega strica, pri katerem je živel dve leti, ter se kot 12letni deček pridružil vojski barona Jelačića v Karlovcu. Razumnega in okretnega dečka je vzel neki oficir za slugo in v tej službi je Valentin ostal, dokler ni dorasel za vojaško službo. Sedem let je bil vojak in udeležil se je znamenitih bitk, na katere je ohranil do konca svojega življenja živ pomin. Po odpustu iz vojaške službe je prepotoval skoraj vso Evropo in šele leta 1885 se je naselil v Zagrebu, kjer se je tudi oženil. Takrat je tam, kjer je danes zagrebško gledališče, še rasla koruza in vse življenje Zagreba je bilo osredotočeno na Griču. Pred kakimi 50 leti je prišel Kalić v Sisak in si uredil tam malo trgovinico. Pozneje je dobil službo pri občini in je bil upokojen šele v starosti 89 let, ko je odslužil že nad 30 let. Simpatični starček je zapustil tri sinove, ki so vsi srečno prestali svetovno vojno, in več vnukov. Sisak bo svojega najstarejšega prebivalca ohranil v lepem spominu.

SAMO DVA DNI! Premiera napetega pustolovnega filma mednarodne špijonaže in drznega prekooceanskega poleta! — V gl vlogah: Peter Lorre, Brian Donley Hellen Wood.
DEMONI ZRAKA
KINO SLOGA, tel. 27-30 Ob 16 19 in 21 uri
Vsled izrednega zanimanja občinstva za film Ljubavne laži predvajamo istega še danes in jutri ob 14.30 Znižane cene!

znanje za svoje delo. Če bi bili dovolj pametni vendar ne bi toliko delali — Zato mora imeti vsako društvo ljudi, ki ne delajo, ampak delujejo.«

»Bogami, Milan, zdaj se mi počasi svita. Nadaljuj!«

»Če hočeš v društvu delovati, se moraš izogibati vsakega dela. Boj se tajniških in blagajniških mest; načelništva v odsekih prepuščaj drugim, predsedniško mesto sprejmi le, ako ti določijo podpredsednika, ki zna garati — Tvoje glavno in edino orožje v društvu naj bo beseda. Slovenci pravi Beseda ni konj. Jaz pa pravim: Beseda je konjska sila.«

»Razumem, Milan. Ampak če hočeš rabiti besede, moraš imeti tudi misli, katere z besedami izraziš.«

»Prav imaš. Toda to ni nikaka težava. Človek ne bi verjel, koliko ljudi sedi v naših društvih, ki so drugače čisto pametni. Imajo pa to napako, da ne znajo delovati. Najbolj tehtne misli, najbolj pametne predloge izustijo kar tako, v ognju debate, sedeč, s par stavki, včasih s par besedami. Ti, ki hočeš delovati, vse to poslušaš, in ko so se drugi do dobra razgreli, prosiš za besedo in svečano vstaneš. Zapomni si: vstati je treba! Človeka, ki stoji, ljudje vedno pazljivo poslušajo. Nato poveš v povezanem govoru vse to, kar si prej slišal, združiš vse predloge, tudi če si nasprotujejo. Vsi ti bodo pritrjevali, saj poveš njihove misli. Imeli te bodo za sposobnega, pametnega moža. Čuj, Mikula, moje veliko odkritje: jedro društvenega delovanja so predlogi. Ako se izvršijo ali ne, je postranska stvar. Glavno je, da se predlogi stavljajo. Gledati moraš, da največ predlogov staviš ti, potem deluješ. Če pa se kak predlog celo izvede in stvar posreči, potem trkaj na svoje prsi, kaži na zapisnik in poudarjaj, da je bil to tvoj predlog.«

»A seje, Milan? Te vendar vzamejo preveč časa.«

»Ni tako hudo. Samo norec sedi do konca. Prosiš predsednika, da bi kako vprašanje, kjer misliš delovati, stavil v razpravljanje takoj v začetku. Ko si izrekel svoje predloge, se opravičiš, da imaš drug nujen posel, in greš. Odborniki ti bodo hvaležni, da si se vsaj nekoliko žrtvoval in spoštovali te bodo. Glej, Mikula, med tem ko midva tu sediva in pijeva traja še vedno seja »Društva za krijanje kanarčkov in kalinov«. Moji predlogi so pa že koj od začetka na zapisniku. Drugi sedijo, se kregajo in izgubljajo svoj čas, moje delovanje pa ostane zapisano za pozne rodove.«

Milan Klepec je pogledal na uro. Nato je nadaljeval:

»Hiteti moram k neki seji. Samo črtrt ure boš potrpel, potem lahko skupaj večerjava. Zaključiti hočem le s par besedami. Kadar gre društvena deputacija h kaki vplivni osebi, bodi zraven; če le mogoče, bodi govornik deputacije. Kadar se društvo slika, sedi v ospredje. Sedeti moraš široko! Kadar se o društvu poroča v listih, pazi, da imenujejo tvoje ime. So še mnoge druge podrobnosti, na katere sam prideš s časom — Zdaj pa grem. Lahko me spremljaš nekaj korakov.«

Stopila sva na ulico. Kmalu je Milan obstal pred velikim portalom. Ponudil mi je roko:

»Samo deset minut moram sedaj delovati. Mikula. Potem sem takoj spet pri tebi.«

Izginil je v hišo. Pogledal sem kvišku. Nad portalom je bila tabla: »Društvo za literarno izobrazbo slovenskih branjevk«.

* **Na Primorju je spet lepo vreme.** Po nekaj dneh močne in ostre burje ima Primorje spet lepe pomladanske dneve. Še v ponedeljek in vse prejšnje dni je bila temperatura v Splitu okrog ničle, v 24 urah pa se je dvignila za 15 stopinj nad ničlo. Nebo je popolnoma vedro, morje pa mirno.

* **Smrt bivšega odvetnika in narodnjaka.** V zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani je umrl v nedeljo v visoki starosti 82 let g. dr. Janko Leščnik, ki je deloval kot odvetnik v Rogaški Slatini, Mariboru, najdalje pa pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Povsod, kjer je deloval poklicno, se je vneto udejstvoval tudi v nacionalnem pokretu, katerega je vedno požrtvovalno gmotno in moralno podpiral. Svojo pisarno je opustil že pred vojno. Zasluženega pravnika in rodoljuba so položili k večnemu počitku v torek popoldne na ljubljanskem pokopališču.

* **Pisana šara v tatinskem skladišču.** Orožniki iz Sevnice so pred dnevi napravili hišno preiskavo pri nekem sumljivcu v Guntah pri Krškem in pri njem so našli celo majhno zalogo raznih, samih po sebi malo vrednih predmetov, ki pa najbrž izvirajo iz različnih tatvin. Med drugim je hranil dve veliki železni kolesi, kakršna uporabljajo po navadi pri rudniških vozičkih, dve avtomobilski svetilki z napisom »Fiat« v steklu, dva prazna sodčka Unionske pivovarne, nahrbtnik, koš raznovrstnih jermenov, porezanih od konjskih komatov, 3 lesene drogove, okovane na koncu in 6 železnih obešalnikov za meso. Mož ima očitno vrsto pohodov za sabo, pa je predmete od vseh strani znosil na kup.

Iz Ljubljane

u— **Gospa Ana Zupančeva †.** Včeraj je umrla v Križevniški ulici 8 gospa Ana Zupančeva, po rodu Brankejeva. Bila je ena najuglednejših Ljubljančank, vdova po notarju dr. Urbanu Zupancu, ki je bil med vodilnimi možmi slovenske narodne politike v predzadnjem ljubljanskem rodu. Smrt zgledne matere objokujejo tri hčerke: gospa Anica Sodnikova je znana naša umetnica-slikarica, gospa dr. Alma Sodnikova je prva docentka čiste filozofije na Aleksandrovi univerzi, gospa Elka Kodrova pa je soproga dentista. Pogreb blage gospe Zupančeve bo jutri ob pol 11 Časten ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— **XVIII Slovanski večer.** Vabila za Slovanski večer so bila že v začetku tega tedna razposlana. Ker je pa zbiranje naslovov in razpošiljanje vabil ogromno delo (napisati in razposlati je bilo treba okrog 4000 vabil), smo morda koga prezrli. Zato prosimo vse, ki našega vabila še niso dobili, da se obrnejo z reklamacijo na naslov: JNAD JUGOSLAVIJA, Tomanova ulica 31 — oziroma na telefonsko št. 2974.

u— **Opozorilo telefonskim naročnikom.** Vljudno opozarjamo vse telefonske naročnike, da poteče 15. t. m. rok plačila telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije za I. četrtletje 1939. Vsi telefoni, za katere naročnina do tega roka ne bo poravnana, bodo 16. t. m. začasno izključeni iz prometa, za zopetno vključitev pa se mora po predpisih tel. pravilnika plačati vključitvena taksa din 100. Vsi naročniki so ček. položnice našega ček. računa 10.225 prejeli dne 20. decembra 1938 — če pa je kdo položnico izgubil, dobi lahko drugo pri pošti Ljubljana 1. soba 66 II nadstropje. Za vsa eventualna pojasnila se obrnite na tel. 43-07. Pošta Ljubljana 1.

u— **Božičnica Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani** je bila 18. decembra v navzočnosti zastopnikov banske uprave in mestnega načelstva v telovadnici Tehniške srednje šole, ki jo je ljubeznivo dal na razpolago ravnatelj g. inž. Novak. Po pozdravnih besedah sestre predsednice ge Fernande Majaronove so učenke šentjakobske dekliške šole izvajale vrsto ljubkih pevskih in deklamacijskih nastopov. Nato so sestre odbornice razdelile zavitke z obleko, obutvijo in živili blizu 400 revežem, ki so odhajali srečni in zadovoljni s prejetimi darovi. Kolo jugoslovenskih sester smatra za svojo dolžnost, da izreče najprisrčnejšo zahvalo vsem industrijskim podjetjem, denarnim zavodom, trgovcem, obrtnikom in posameznikom, ki so s svojimi prispevki priskočili na pomoč ter omogočili obdaritev tako velikega števila revežev z lepimi darili.

u— **Javno predavanje.** V četrtek, 12. t. m. ob 20 predava na Ženski gimnaziji (Bleiweisova cesta) prof. Anica Černejeva o aktualni snovi **Položaj in vzgoja deklet.**

u— **Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica** nadaljuje po božičnem odmoru s prirejanjem strokovnih predavanj vsak teden v fizikalni dvorani na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici. V sredo 11. t. m. bo predaval g. nadzornik **Josip Štrekelj o vzgoji trte na špalirju in na prostem.** Začetek točno ob 19. Vstop prost. Člani in gostje vabljeni.

u— **V šahovskem klubu »Triglavu«** je bil te dni končan peti Kordišev spominski turnir ki se ga je udeležilo 10 članov. Prvo mesto in prehodno darilo, lepo kristalno vazo si je priboril klubov prvak Julij Erker z 8 točkami (od 9 dosegljivih). Drugo in tretje mesto si delita Elko Lukič in J. Remškar s 7 toč.; IV je T. Pograjc s 6, V Dušan Ferfila s 4 in pol; VI Peter Štritof s 3 in pol; VII in VIII Jančar in Pavlin s 3; IX in X Sbil in Zupanc s 1 in pol. Najzanesljivejšo igro sta nudila Erker in Lukič, ki nista izgubila nobene partije in sta bila ves čas v vodstvu. V petek bo v klubovem prostoru v Gradišču 13 prva tekma za prvenstvo Slovenske šahovske zveze z II. moštvom Ljubljanskega šahovskega kluba. V ponedeljek pa se prične splošni prvenstveni turnir, ki se ga udeleže vsi nekvalificirani igralci in novi člani.

u— **Mestna ženska Ciril Metodova podružnica** priredi v soboto, 21. t. m. v velikih dvorani Kazine družabni večer s plesom v proslavo 20'etnice Jugoslavije. Čisti dobiček se uporabi v delno kritje stroškov za gradnjo šolskega poslopja pri Sv. Treh kraljih nad Marenbergom.

u— **JNAD Jugoslavija.** Danes ob 19.30 seja upravnega odbora. (Tudi načelniki sekcij.)

u— **Dotična gospa,** ki je izgubila v nedeljo popoldne pri predstavi v kinu Unionu v 3. vrsti kožuhovinast ovratnik, se obvešča, da se je ovratnik našel ter ga lahko prevzame pri upravi kina.

u— **Jutri bo izjemoma redna plesna vaja** Akademske Jadranske straže ob 20. v Trgovskem domu. Adamič-jazz, Jenko.

u— **Bohemski večer Združenja gledaliških igralcev** bo na pustni torek 21. februarja.

u— **O gneči na tramvaju ob sedanjem slabem vremenu** piše takole mestni tiskovni referent. Res so upravičene pritožbe zaradi gneče, toda občinstvo mora nekaj časa potrpeti, ker uprava električne cestne železnice ne razpolaga z dosti velikim voznim parkom. Kakor je javnost že obveščena, je v delu 7 velikih, novih tramvajskih voz, ki bodo v doglednem času že v prometu. Dva predelana opatijska voza sta pred kratkim precej omilila težave jutranjega in opoldanskega navala, drugače pa električna cestna železnica sedaj že lahko zmaguje normalen promet. Pri vsem tem pa moram pomisliti, da si uprava v lastnem interesu sama najbolj prizadeva, da omogoči čim večji promet, ker bi z njim zvišala svoje dohodke.

u— **Zabloda 22-letnega izgubljenca.** Policija je te dni aretirala mladega pustolovca, ki ima kljub zornim letom precej razgibano preteklost za seboj. Dobršen del mladosti je prebil v poboljševalnici iz katere je bil šele pred kratkim izpuščen. A poboljševalnica kakor po navadi rečemo zavodu za prisilno vzgojo mladoletnih zločincev najbrž le v prav redkih primerih doseza namen, ki ga ima v svojem imenu. Največkrat se izkaže da se fantje v zavodu šele dodobra seznanijo s triki in metodami pustolovskega in zločinskega življenja, da jim je zavod samo neke vrste strokovna šola. Ko je prišel v svobodo — pravkar je prestopil 22 leto, da se poslej ne bo zanimala zanj več poboljševalnica, temveč redna sodišča — jo je mahnil po ožji in širši domovini. Po Dolenjskem je zagrešil več sleparij in tatvin, prav tako je razvil živahno delavnost po Zagrebu. Nedavno se je po daljšem romanju vrnil v Ljubljano. V neki gostilni v Kolodvorski ulici se je vtihotapil v natakarično sobo, pa ne iz kakšnih ljubeznivih namenov, temveč da pobere srebrnino in denar. A natakarica je ob pravem času naletela nanj, sklicala ljudi in ga izročila stražniku. Na policiji je dolgo skušal tajiti svojo identiteto da mu ne bi še starih grehov naprtili na grbo. Najprej se je izdajal za nekakšnega osmošolca, potem za brivskega pomočnika, nazadnje pa je le moral z barvo na dan. Ko so ga izročili sodišču, je fant za žalostno stopnjo avanziral v svoji karieri: učilnice zavoda za vzgojo mladoletnih je zamenjal za pravo resnično jetniško celico, ki bo najbrž ostala njegov delež.

DEBELOST
pomeni često, da obstojajo škode za zdravje, motnje, ki morejo dovesti do nezaželjenih posledic. Vemo, da se nabirajo v telesu usedline in gošče, ki jih je treba odpraviti, da se s tem odstranijo motnje, kakor tudi zaželjena ali nezaželjena debelost.
Že več decenijev se je izkazala Krušen sol kot koristna. Uživa se najbolje vsako jutro. Pričnite takoj, ako želite nagel uspeh.
Krušen sol priporočajo zdravniki in stane velika steklenica samo Din 45.—, a mala steklenica Din 27.—. Dobiva se v lekarnah.
Ogl. reg. S. br. 29.613/35.

e— *Ponovitev »Petrčkovih poslednjih sanj«* bo v nedeljo ob 16. v celjskem gledališču. Igra, ki je dosegla na Štefanovo v razprodanem gledališču izreden uspeh, je po vsebini primerna za mladino in za odrasle. Pri igri sodeluje nad 60 dijakov in dijakinj meščanske šole v Celju ter Celjsko pevsko društvo. Krasna vsebina, čarobna scenerija in odlična igra pač jamčijo za lep užitek. Cene ponovno znižane. Vstopnice so v prodaji pri meščanskošolski učiteljici gdč. M. Kernovi in pri podmladku Jadranske straže.

KINO UNION
Danes v sredo in jutri četrtek ob 20.30 uri gostuje najfenomenalnejši jasnovidec in mojster okultnih ved
SVENGALI.
Fakirski eksperimenti z medijem Mme. Elis. Vsak večer nov spored. Cene sedežem 15, 13, 11, 9 in 6 dinarjev. Preskrbite si vstopnice v predprodaji.

e— *Koliko smo lani pokadili?* Na področju glavne zaloge tobaka v Celju so lani pokadili tobaka, cigaret in cigar v vrednosti 13.073.237 din, vrednost porabljenega cigaretnega papirja pa je znašala 138.050 din. Lanski konzum tobaka, cigaret, cigar in cigaretnega papirja je bil lani za 250.000 din večji nego v letu 1937.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

DANES NEPREKLICNO ZADNJIKRAT ob 16., 19. in 21. uri. Odličen češki film
POROČNIK RJEPKIN o katerem govori vsa Ljubljana z največjim navdušenjem!
VL. BORSKY, A. MANDLOVA in F. SMOLIK
Zadnja prilika! Ne zamudite tega sporeda!
KINO UNION Tel. 22-21

Iz Celja

e— *Obrtni strokovni tečaji v Celju.* Urad za pospeševanje obrti v Celju bo priredil s 15. t. m. štiri strokovne tečaje. Tečaj za kovinarsko stroko bo od 15. t. m. dalje vsako nedeljo od 8 do 12 dopoldne v Obrtnem domu. Tečaj bo vodil strokovni učitelj g. Franjo Žohar. Strokovni tečaj za šivilje in krojačice se bo pričel v torek 17. t. m. v mestni narodni šoli. Tečaj je večerni in bo vsak dan razen sobote, od 19 do 21. Vodil ga bo strokovni učitelj g. Anton Uršič. Tečaj za mizarje se bo pričel v torek 17. t. m. ob 19. Predavali bodo: g. Golob st. o lesni tehnologiji, g. nž. arch. Brodnik o notranji opremi, g. Vehovar o strokovnem risanju ter g. Golob ml. o obrtni kalkulaciji in izpeljavi stopnišč. Upravni tečaj (obrtna zakonodaja, socialna zakonodaja, administracija itd.) se bo pričel v ponedeljek 23. t. m. ob 19. v Obrtnem domu. Vodil ga bo višji komisar g. Pogačnik. Tečajnina znaša 100 din. Vsa podrobnejša pojasnila daje Urad za pospeševanje obrti, poslovalnica v Celju, Obrtni dom.

e— *Nesreča pri smučanju.* V nedeljo je padel 14-letni posestnikov sin Fortunat Baš iz Kamenč pri Braslovčah pri smučanju tako nesrečno da si je zlomil desno nogo v stegnu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

e— *Koncert zbora kromatičnih harmonik* bodo priredili dijaki iz Celja in Ptuja v nedeljo 22. t. m. ob 16. v celjskem gledališču. Vstopnice so v prodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge. Za ta svojevrstni koncert, kakršnega v Celju še ni bilo, vlada veliko zanimanje. Čisti dobiček je namenjen Dijaški kuhinji v Celju.

e— *Žalostna smrt berača.* V ponedeljek zjutraj so našli v hlevu poleg hotela Skoberne na Krekovi cesti neznanega berača, ki je bil ves izčrpan in poln gnojnih ran. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je še isti dan izdihnil. Ugotovili so, da je pokojni neki Jože Vrbovšek iz teharske okolice.

e— *Uradno popravljanje volilnih imenikov v letu 1939.* Mestno poglavarstvo v Celju mora v dobi od 1. do vštetega 31. januarja vsakega leta izvršiti uradne popravke stalnih volilnih imenikov. Pri tem vpiše v volilne imenike s svojim sklepom vse osebe, ki imajo volilno pravico, pa še niso vpisane, ter izpusti na isti način one, ki so izgubili to pravico. Vojaki, ki so odslužili, odnosno, ki v letu 1939 služijo svoj rok, se vpišejo uradno. Volilno pravico za volitve v narodno skupščino imajo vsi moški državljani kraljevine Jugoslavije po rojstvu ali naturalizaciji, ko so dovršili 21 leto starosti in vsaj že leto dni bivajo v občini. Državni in javni samoupravni uslužbenci se vpišejo v volilne imenike Celja, ako imajo v njem svoj službeni sedež. Za državne uslužbence se 1-letno bivanje ne zahteva. Vse osebe, ki imajo pravico do vpisa, pa v imenikih še niso vpisane, naj se zglasijo v času *od 14. do vključno 30. I. 1939* med 9. in 12. dopoldne v sobi štev. 2 mestnega poglavarstva. S seboj naj prinesejo krstni list, uradno potrdilo o državljanstvu in uradno potrdilo o predpisanem bivanju v občini Celje. V navedenem času naj se zaradi popravkov v imenikih zglasijo tudi oni, katerih imena, poklici, službeni in drugi nazivi ter bivališča niso vpisani.

Iz Ptuja

j— **Ljudska univerza** v Ptuju, ki je bila do sedaj le podružnica mariborske ljudske univerze bo imela v petek 12. t. m. ob 20. v Mladiki ustanovni občni zbor ter s tem dnem postane popolnoma samostojna kulturna ustanova.

j— **Najdena zaloga ukradenega blaga.** Včeraj smo poročali o najdbi velike zaloge nakradenega blaga, katerega je nanosil skupaj pomočnik Franc Bezjak iz Podvincev. Fant je tatvino priznal, ob enem tudi to, da je svojemu oratu odnesel 6000 din; ta tatvina je pred kratkim povzročila v tamkajšnji okolici mnogo govoric in neupravičenega suma. Pri svojem nečednem poslu pa je imel Bezjak sodelavca, trgovskega pomočnika Rudolfa Breznika, uslužbenega pri Antonu Brenčiču. Tudi ta je pobiral svojemu gospodarju blago, katero sta potem zamenjavala. Oba so zdaj izročili sodišču.

j— **Nesreče.** Jakob Gajser, 37-letni sodarski pomočnik pri tvrdki Ornig v Ptuju, je padel na zledenelih tleh in si zlomil nogo. Marija Štrucljeva, 27-letna posestnikova hči iz Stranj, je plezala po lestvi. Ko se je povzpela nad 5 m visoko, je zgubila ravnotežje in padla na kamenita tla. Dobila je hude notranje poškodbe, razbit ima tudi ves obraz. Šestletni fantek Ivan Intihar iz Gerečje vasi je držal svojemu, nekaj let starejšemu bratu pri cepljenju polena. Pri tem delu pa mu je brat s sekiro odsekal prst na roki. Vsi se zdravijo v ptujski bolnišnici.

j— **Zvočni kino Ptuj** predvaja danes in jutri v četrtek obakrat ob 20. uri film »Jošivara«. Pred predstavo se predvaja Paramountov žurnal.

Demant nesreče — prinaša srečo

Pred kratkim so vsi listi poročali, da je na vožnji iz Amerike utonil znani bukarešteanski draguljar Habib z demantom »Hopeom«, o katerem je šel glas, da prinaša samo nesrečo. Ta vest se je izkazala za neresnično. Draguljar je ob svojem prihodu v London z nasmehom pripovedoval, da njemu ta demant ni prinesel nesreče, nasprotno prejel je zanj dvakrat toliko, za kolikor ga je kupil. Razrezati ga je dal v več delov in poedini deli so dosegli zelo visoke cene.

Urad za prevajanje ljubezenskih pisem

V Budimpešti si je iznajdljiva ženska izmislila nov poklic, o katerem veli izkušnja, da se bo dobro obnesel. Zelo mnogo je Madžarov in Madžark, ki razen svojega maternega jezika ne obvladajo nobenega drugega, ki pa rade potujejo v inozemstvo, kjer prihaja potem pogostoma do srečanj in seznanitev, ki ne potrebujejo mnogo besed. Potem pa je treba oditi domov in ni mogoče več uporabljati tistih izrazov ljubezni, ki nadomestujejo ob srečanju vsako besedo. Treba je ljubljenemu bitju v tujini pisati, a to ni enostavno, če znaš samo madžarsko, bitje v tujini pa ne. Zato je omenjena dama v Budimpešti odprla pisarno, kjer sestavljajo in prevajajo ljubezenska pisma v šestih jezikih. Novo podjetje ima zelo mnogo klientov in klientk.

SENZACIJA! — NAPETA FILMSKA DRAMA IZ PARIŠKEGA DNA!
Tajne sile, romantika in borba!
ALIBI
v gl vlogah Eric von Stroheim, Jany Holt — Albert Prejean
PREMIERA KINO MATICA 21-24 DANES OB 16., 19. in 21. URI

Iz Maribora

a— **O zasidranosti tujega kapitala v našem gospodarstvu** je predaval predsnočnjim v Ljudski univerzi v Mariboru profesor na komercialni visoki šoli v Zagrebu in urednik »Ekonomista« g. dr Mirko Lamer V pregledno začrtanih izvajanjih je orisal razvoj investicijske politike tujega kapitala v balkanskih državah, zlasti v predvojni Srbiji V drugem delu svojega predavanja je razpravljal o inozemskih posojilih, ki jih je sklenila Jugoslavija, nadalje o zasidranosti tujega kapitala v našem bančništvu ter industriji Omenjal je naraščajoči vpliv nemškega kapitala v zadnjem času, o katerem pravijo nekateri strokovnjaki, da se je dokopal na tretje mesto Ob zaključku predavanja, ki so ga sprejeli navzoči v toplim priznanjem, se je predavatelj izrekel za to, da bi se gotove industrijske panoge morale v prid domačemu kapitalu na vsak način obvarovati pred tujim kapitalom, ki naj bi se dopuščal le v panogah, kjer je to nujno potrebno Ideal nas vseh pa je, da bi se naše gospodarsko življenje čim bolj osamosvojilo od tujega kapitala.

a— **O časnikarskem jeziku** bo nocoj ob 20. v realki predavanje v okviru jezikovnega tečaja Ljudske univerze.

a— **Fodorjeva »Matura«** je mikavno zabavna igra, ki združuje skozi vsa tri dejanja mlajše in starejše obiskovalce v vzajemno občutenem zadovoljstvu V obeh vodilnih vlogah nastopita Rasbergerjeva in Nakrst.

a— **Šahovske novice.** Člani Mariborskega šahovskega kluba se zbero nocoj v Centralu ob pol 9, da razpravljajo o medklubskih tekmah Nato brzoturnir.

a— **III. veliki sokolski ples** v počastitev rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije se bo vršil v **soboto, dne 14. januarja,** v vseh prostorih Sokolskega doma. Sodeluje prvovrsten Slaničev jazz. Predprodaja vstopnic **pri »Putniku«.**

a— **Klub lekarnarjev v Mariboru** je izdal tudi letos knjižico, ki vsebuje red lekarniške službe za leto 1939, nadalje naslove mariborskih zdravnikov, naslove mariborskih živinozdravnikov in babic z zaključnimi prispevki o rasti in teži dojenčka, o teži in višini odraslega človeka najvažnejših telefonskih številkah in končno nekaj o lekarnah Knjižica bo nedvomno dobrodošla vsem, zlasti ker jo lahko vsakdo dobi brezplačno.

a— **Kratko je bilo življenje 14dnevnika »Družabnik«,** ki je izhajal v Mariboru V konzorciju tega lista so se pojavili spori in je pričel kmalu nato izhajati konkurenčni tednik pod naslovom »Tip-Top« »Družabnik« je prenehal izhajati Ni prvič in tudi najbrž zadnjič ne, da je bilo v Mariboru kakšnemu listu odmerjeno tako kratko življenje.

a— **Požarni alarm.** V stanovanju trgovca Ivana Kravosa na Aleksandrovi cesti je po nesrečnem naključju nastal ogenj Ko je služkinja hotela zakuriti peč, je zaradi prepiha zaneslo papir na otomano pri oknu V trenutku so se vnele zavese Ogenj je zajel tudi otomano Gasilci so takoj pribrzeli na mesto pretečega požara Ni pa bila potrebna intervencija gasilcev ker se je domačinom posrečilo, da so pred tem ogenj pravočasno pogasili. Škoda znaša okoli 3000 din.

a— **Kriminal.** Mariborska policija je v zvezi z odkritjem nakradene zaloge manufakturnega blaga v vrednosti 25.458 dinarjev v Podvincih pri Ptuju uvedla preiskavo ter izvršila na stanovanju Pregradovega trgovskega pomočnika Antona Bezjaka v Melju hišno preiskavo. Niso pa ničesar našli, ker je Bizjak vsako soboto sproti odnašal nakradeno blago v Ptuj Orožniki so g Pregradu, ki je spoznal blago za svojo lastnino, vrnili ukradene množine manufakturnega blaga Bezjak se bo zaradi tatvine moral zagovarjati pred sodniki.

a— **233.429 potnikov** je potovalo preteklo leto v obmejnem prometu preko Maribora in Št Ilja, med njimi je bilo 89.985 Jugoslovenov.

a— **Vedno več žrtev bele opojnosti.** Pri smučanju je padla 30letna električarjeva žena Marija Ivanuša in si zlomila levo nogo. Pri sankanju si je strl desno nogo 9letni viničarjev sin Ivan Čučko iz Partinja pri Sv Juriju v Slovenskih goricah Otroci so povozili s sankami 38letno deklo Antonijo Potočnik iz Lehna pri Podvelki Potočnikova je obležala z zlomljeno levo nogo. Na poledici pa si je strla levo nogo Marija Bučarjeva iz Bistrice Ponesrečence so prepeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico.

Iz Zagorja

z— **Izobraževalni tečaji za rudarje in njihove svojce.** Rudarska zadruga II. skupine priredi 14dnevni izobraževalni tečaj v rudniški restavraciji v Toplicah. Začetek tečaja bo danes Predavali bodo o rudarsko-policijskih predpisih g. dr. inž. Viktor Kersnič iz Ljubljane, o preprečitvi nezgod in varnosti pri delu g. inž. Jože Mastnak, o rudarskem zavarovanju gg. Franc Šobar in Franc Pliberšek, o zdravju delavstva in njegove družine pa g. dr. Mirko Kajzelj. Tečaj je važen za rudarje in rudarske družine in je zaradi tega njegov obisk zelo priporočljiv. Pri drugih rudnikih so že bili taki tečaji in je hvalevredno, da je prišel zdaj na vrsto tudi naš revir.

z— **Uspeh naših orožnikov.** Nedavno smo poročali, kako so zasačili naši orožniki znanega tatu, 25-letnega Alojza Jakiča, doma iz novomeške okolice, ter ga oddali sodišču v Mokronogu. V soboto pa sta orožniška narednika Križmanič in Neiger v konzumu na Izlakah naletela na že dolgo zasledovanega vlomilca Franca Gaberška, ki je doma iz okolice Gorice. Gaberšek je pripovedoval, da je prišel v Jugoslavijo zaradi zaslužka, a orožnikom je bilo dobro znano, da ga imajo zapisanega v policijskih spisih. Gaberšek je izvršil vlom v posojilnico v Mislinjah, kar je orožnikom tudi priznal, dočim vse druge delikte trdovratno zanika.

Volkovi raztrgali kmeta in konja

Na cesti Jassy-Unghenier v Moldaviji je napadlo krdelo lačnih volkov kmečke sani, s katerimi sta se peljala kmeta Jon Amemia in Bazil Prisacaru s semnja domov. Prisacaru se je posrečilo, da se je zverem umaknil na neko drevo, od koder je moral gledati dramo, ki se je odigravala na cesti Volkovi so namreč napadli in razmesarili njegovega sopotnika Anemio in konja, ki je vlekel sani Zjutraj so našli ljudje Prisacara na drevesu popolnoma onemoglega od mraza.

Gospodarstvo

Lani se je promet na ljubljanski borzi dalje povečal

Devize

Proti pričakovanju ne kaže leto 1938. takšnega porasta deviznih zaključkov, kakor je bil dosežen v letu 1937., ko je bilo v primeri z letom 1936 perfektuirano celo za 136 milijonov dinarjev več deviznih zaključkov Lanski skupni devizni promet je znašal vsega le 394.824.664 58 din in je torej presegel promet iz leta 1937. komaj za nepolnih 18.5 milijona dinarjev, med tem ko znaša porast skupnih deviznih zaključkov nasproti letu 1936. približno 154.5 milijona dinarjev.

Največji devizni promet izkazuje lani mesec december z 51.28 milijona dinarjev (predlanskim oktober z 89.14 milijona dinarjev), najmanjši pa februar 17.45 milijona din. (prav tako kakor predlanskim ko je pa znašal nekaj več, to je okoli 20 milijonov).

Gibanje prometa v najvažnejših devizah je bilo v teku zadnjih štirih let naslednje (vse v milijonih dinarjev):

	Berlin	Curih	din. deviza	Dunaj	London	New York	Amsterdam
1935	3.2	23.0	14.3	48.1	56.6	27.6	5.5
1936	41.0	8.6	15.1	40.7	82.0	31.3	4.7
1937	147.5	11 8	22.9	52.1	93.9	33.6	5.7
1938	175.1	15.8	8.9	22.4	139.5	24.2	5.4

Gornja primerjava nam kaže stalen dvig zlasti v devizah Berlin in London, ki pa tudi sestavljata pretežen del vsakoletnih deviznih zaključkov, le s to razliko da je glede na višino prometa prednjačila v letih 1935 in 1936 deviza na London, pozneje pa stalno s precejšnjo razliko deviza na Berlin. Deviza na Curih je od leta 1935 dalje sicer v stalnem porastu, toda niti lani s skoro 16 milijoni dinarjev ni dosegla višine zaključkov iz leta 1935., ker znaša razlika še vedno minus 7 milijonov dinarjev. Deviza na New York zelo variira glede višine vsakoletnih zaključkov; nazadoval je njen lanski promet za malo manj ko 9.5 milijona dinarjev v primeri z letom 1937. Nasprotno pa očituje deviza na Amsterdam nekakšno zanesljivo konstantnost vsakoletnih zaključkov na naši borzi.

Dvig prometa v devizi na Berlin označuje lani tudi dejstvo, da je bil promet z avstrijskimi šilingi in dinarsko devizo ukinjen že v juniju zavoljo priključitve Avstrije k Nemčiji. Potemtakem je del porasta zaključkov v devizi na Berlin v teku drugega polletja pripisati predvsem omenjenim spremembam. Če upoštevamo razliko 27.6 milijona dinarjev, za kolikor je bil lani povečan promet v devizi na Berlin nasproti letu 1937., tedaj moremo ugotoviti, da je bil lani v bistvu promet z nemško marko skorajda istotolikšen kakor predlanskim ter je celotni porast pripisati ukinitvi trgovanja s šilingi in dinarsko devizo v drugi polovici leta.

Potemtakem je dosegla devza na London lani še največji porast zaključkov, to je nad 45.5 milijona dinarjev.

Izmed ostalih deviz izkazuje nekaj večji promet v letu 1938 (v milijonih din; v oklepaju številke za l. 1937): Bruselj 1.75 (1.05), Pariz 1.45 (3.64), Praga 0.31 (0.74), Solun 1.58 (1.85), Trst 0.28 (1.16). Poleg navedenega je bilo lani perfektuirano še nekaj zaključkov v devizah na Stockholm, Varšavo, Bagdad, Montreal, Tirano in Köbenhavn.

V valutah tudi lansko leto ni bilo nobenega prometa in je torej položaj od leta 1935. dalje ostal povsem nespremenjen.

Efekti

Naše efektno tržišče kaže še vedno nespremenjeno žalostno sliko: **Naravnost malenkostni promet približno 838.000 dinarjev in popolno nezanimanje,** ki ga očituje stalno mrtvilo kot edini odraz pravega razpoloženja na tukajšnjem trgu z vrednostnimi papirji.

Od skupne vsote 3045 kosov v vrednosti 837.746 75 din odpade samo na industrijske papirje to je na delnice Trboveljske premogokopne družbe 2646 kosov v vrednosti 505.420 din, dalje le 12 kosov na bančne efekte to je na delnice Narodne banke v vrednosti 89.850 din in ostanek 387 kosov v vrednosti 193.000 din na državne vrednostne papirje in sicer na Vojno škodo, na 7% investicijsko posojilo in na 6% begluške obveznice.

V ostalih vrednostnih papirjih lani sploh ni bilo prometa. Ako primerjamo gornje številke s prometom iz leta 1937., tedaj vidimo, da je promet celo nazadoval za 2439 kosov v skupni vrednosti nekaj nad 118.000 dinarjev.

Blago

Neko razveseljivejšo sliko kaže borzno tržišče z blagom. Celotni lanski promet znaša namreč 442.5 vagona v skupni vrednosti 6,286.115.50 din Če primerjamo te številke z onimi za leto 1937., tedaj vidimo, da je blagovni promet porasel tako po količini kakor po vrednosti in sicer za 152.5 vagona v vrednosti 2.817 milijonov dinarjev, to je po količini za dobri dve tretjini, a po vrednosti za več, kakor je znašal totalni promet z blagom v letu 1937 S tem se je blagovni promet na naši borzi že močno približal letu 1931 in znatno presegel skupne blagovne zaključke v letu 1932.

Od gornjega skupnega blagovnega prometa **odpade na zaključke v lesu** pretežni del, to je **370 vag. v vrednosti 5,209.505.5 din.** V primeri z letom 1937 znaša povečanje celih 122.5 vagona v vrednosti 2.43 milijona din, kar znači razveseljiv napredek. Seveda pa je v prej omenjenih številkah lesnega prometa na ljubljanski borzi za leto 1938 vštet velik del zaključkov, ki so bili sicer že v obdobju treh mesecev in manj perfektuirani z nemškimi in nekaj tudi z italijanskimi uvoznики, ki pa do tega časa gotovo še čakajo na potrebna uvozna dovoljenja in torej v bistvu še niso tudi izvršeni čeprav jih je treba borznotehnično vodit že v bilanci borznega prometa za l. 1938. Kakor rečeno, gre na račun navedenih lesnih zaključkov večji del izvoza v Nemčijo (približno dve tretjini), zatem deloma v Italijo, odnosno Anglijo, a le manjši del na račun našega izvoza v ostale države. Majhen del zaključkov odpade tudi blago, ki je bilo prodano za domačo porabo.

Na zaključke v žitu in mlevskih izdelkih odpade lani 72.5 vag. v vrednosti 1.076.610 din, kar znači spet zadovoljiv porast v primeri z letom 1937 in sicer za 30.5 vagona v vrednosti 382.900 din. Od tega skupnega prometa pa je treba odšteti promet v mlevskih izdelkih, ki znaša v l. 1938. tri vagone v skupni vrednosti 66.800 din, torej približno istotoliko kakor v letu 1937. Večji del prometa gre na račun zaključkov v turščici, manjši pa na zaključke v pšenici, ovsu in ječmenu.

Ugodnejšemu razvoju našega blagovnega tržišča, zlasti žitnega, stoje na poti razne znane ovire, delno domačega, delno pa tudi mednarodnega značaja. Pri tem je vsekakor potrebno omeniti, da ovira našo slovensko žitno trgovino tudi dejstvo, da nastopajo poleg rednih trgovcev kot kupovalke in prodajalke tudi razne občine, ki nabavljajo s posredovanjem ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, odnosno po banski upravi, na podlagi dodeljenih uputnic žito, predvsem turščico, pa tudi moko, zlasti pšenično in jo prodajajo občanom. Tako leze legalna kupčija redno iz rok naših trgovcev ki že tako preživljajo najhujše čase. Pred leti je bilo nekaj teh zaključkov na »uputnice« za preskrbo pasivnih občin perfektuirano s posredovanjem naše borze, zdaj pa je še to odpadlo.

Razsodišče

V poslovanju našega razsodišča je nastal nekakšen zastoj glede na število vloženih tožb, pa majhno izboljšanje v pogledu višine vtoževanih terjatev **Lani je znašalo število tožb 1153** (torej za dve tožbi manj ko l. 1937), **vtoževane terjatve pa so dosegle vsoto 3.94 milijona din** nasproti 3.74 milijona din predlanskim Najviše vtoževani znesek je lani izkazan s 100.000 din, predlansko leto pa 105 000 din Vsekakor je smatrati, da je naše razsodišče že v letu 1937 doseglo svoj poslovni minimum in da bo šla pot izboljšavanja poslovanja razsodišča ljubljanske borze odslej bržkone stalno navzgor Med omenjenimi tožbami je bilo lani več zelo zamotanih tožb, ki so bile rešene večkrat šele po dolgotrajni sporni razpravi Ekspeditivnost borznega razsodišča je mnogo pripomogla k temu, da se ga je že lani pričelo na novo posluževati več novih tvrdk.

Znatno poslabšanje zaposljenosti v Belgiji

Statistika o zaposljenosti v Belgiji kaže v zadnjih mesecih naraščajoče slabšanje. Seveda je takemu razvoju delno vzrok sezona, toda tudi v primeri s prejšnjem letom je položaj prav slab. V novembru je bilo registriranih 151.300 čisto brezposelnih (v oktobru 135.000 in v septembru 124.000) in 175.600 delno zaposljenih (v oktobru 154.800 in v septembru 144.100) Če se lanske novembrske številke primerjajo z onimi zadnjih let, se pokaže, da je bila polna zaposljenost slabša le pozimi leta 1934., to je najslabšega leta gospodarske krize. Toda delna zaposljenost izkazuje zdaj večje številke kakor takrat. Kakor pa kaže, se poslabšanje zaposljenosti ne nanaša čisto na gospodarski položaj, dasi je položaj belgijskega gospodarstva res nepovoljnejši kakor v obeh prejšnjih letih. Pomembnejši nabavljalci belgijskih industrijskih produktov so zavoljo vojne ali zaradi močnega padca cen sirovinam osiabljeni v svoji kupni moči. Tudi razpečavanje na notranjem trgu in zlasti obseg zasebnih investicij sta nedvomno popustila. Toda na drugi strani se vendar večina produkcijskih indeksov ni toliko poslabšala, da bi se mogel zdajšni gospodarski položaj primerjati z najhujšim letom krize 1934.

Večje število brezposelnih se da razložiti s tem, da so se v zadnjih dveh letih razširili pogoji za sprejem brezposelnih v vrste podpirancev, da se je prebivalstvo pomnožilo in da v zadnjem letu tudi javnih del ni bilo več toliko kakor prej, ker je vlada iz finančnih vzrokov skrčila izdatke.

Gospodarske vesti

= **Odlična zastopnika angleškega gospodarstva v Mariboru.** Na svojem potovanju po naši državi sta prispela v Maribor tajnik londonske Trgovske zbornice g. dr. William Stewens in tajnik Jugoslovensko-angleške zbornice g. dr. Andreas, ki ju spremlja po naši domovini bivši minister in generalni tajnik ljubljanske zbornice za TOI g. Ivan Mohorič. Odlična predstavnika angleškega gospodarstva sta imela včeraj razgovore s predstavniki mariborskega gospodarstva. Med drugim sta si ogledala tudi Osetovo veletrgovino na Glavnem trgu in falsko elektrarno. Prisrčnega sprejema pa sta bila deležna predsinočnim med mariborskimi rotarijci v Kazini, kjer ju je pozdravil v imenu kluba predsednik dr. Stamol. Nato sta goste še pozdravila dr. Rapotec, ki je podčrtal pomen kulturnih in gospodarskih stikov med obema državama, in zastopnik Angleškega krožka v Mariboru g. Šorli mlajši, ki je naglašal važnost mariborskega Angleškega krožka v smeri prizadevanj obojestranskih kulturnih stikov. Dr. Stewens se je govornikom zahvalil v iskrenih besedah za prisrčen sprejem. Včeraj dopoldne sta si gosta še ogledala tvornico za dušik v Rušah, nato pa sta se s popoldanskim vlakom odpeljala v Zagreb.

= **Predlogi Industrijske zbornice v Zagrebu glede kontrole uvoza.** Na vesti, da se bo uvedla kontrola uvoza iz neklirinških držav za vse predmete brez razlike, o čemer smo že poročali, je Industrijska zbornica v Zagrebu poslala ministru za trgovino in industrijo inž. Kabalinu in ministru za finance [illegible] predloge, v katerih poudarja izredno pomembnost takih ukrepov za industrijo glede na nujne potrebe uvoza strojev, tehničnih potrebščin, polfabrikatov in surovin. Industrijska zbornica zahteva, da se osnuje poseben odbor za kontrolo uvoza pri podružnici Narodne banke v Zagrebu, v katerem naj bi bil tudi zastopnik industrije in ki bi deloval po navodilih glavnega odbora Narodne banke v Beogradu. Istotako zahteva Industrijska zbornica, da bi prišel v odbor pri Narodni banki v Beogradu zastopnik industrije z zagrebškega področja.

= **Licitacija.** Dne 12. t. m. bo v intendanturi štaba moravske divizijske oblasti v Nišu licitacija za dobavo 55.000 kg svinjske masti in 3.200 kg kisa. Dne 13. t. m. bo v intendanturi štaba moravske divizijske oblasti v Nišu licitacija za dobavo 795 kg čaja in 8.520 kg sladkorja.

= **Dobava.** Direkcija drž. železnic v Subotici sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo ogrevalnih peči.

Borze

10. januarja

Na vseh treh borzah je bila službena notica za angleški funt v privatnem kliringu neizpremenjena. Isto velja za nemške klirinške čeke. Grški boni so se trgovali v Zagrebu in v Beogradu po 38.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila Vojna škoda dalje čvrsta brez zaključka (v Beogradu se je zaključila po 475). Promet je bil v 4% severnih agrarnih po 60, v Gutmannu po 45.50 — 50 in v Trbovljah po 185.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2389.70 — 2427.70, Berlin 1765.62 — 1783.38, Bruselj 742.25 — 754.25, Curih 995 — 1005, London 205.20 — 208.40, New York 4375.50 — 4435.50, Pariz 115.60 — 117.90, Praga 150.75 — 152.25, Trst 231.45 — 234.55.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.67, London 20.6575, New York 442.3750, Bruselj 74.6750, Milan 23.28, Amsterdam 240.6250, Berlin 177.30, Stockholm 106.40, Oslo 103.8250, Köbenhavn 92.29, Praga 15.16. Varšava 83.60, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 472.50 — 474, 4% severne agrarne 58.75 — 60, 4% agrarne 60 — 62, 6% dalm. agrarne 89 — 90.25 6% begluške 90 — 91, 7% stabiliz. 97.50 den., 7% invest. 99 — 100.50, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 91 — 92.50, 8% Blair 97.50 den.; delnice PAB 225 den., Narodna banka 7900 den., Narodna šumska 20 bl., Gutmann 45.50 — 46.50, Šećerana Osijek 100 bl., Osiječka livarna 180 bl., Isis 25 — 35, Trbovlje 185 — 186, Jadranska 320 den.

Beograd. Vojna škoda 474.50 den. (475), 4% severne agrarne 59.25 — 60, 4% agrarne 61 den. (61), 6% dalm. agrarne 90 — 90.25 (90), 6% begluške 90.75 — 91 (91), 7% invest. 100 — 101, 7% Blair 91.75 — 92.25 (92), 8% Blair 98 — 98.50, PAB 226.50 — 227.50 (226; drobni kosi), Narodna banka 7725 den. (7750).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 10. t. m. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 68.75, za jul. 69; **turščica:** za maj 52.75, za sept 54.6250.

+ **Winnipeg,** 10. t. m. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 62.1250, za jul. 62.6250.

+ **Novosadska blagovna borza** (10. t. m.). Tendenca stalna. Promet srednji. **Pšenica:** baška, sremska in slavonska 159 — 159; banatska 157 — 159. **Rž:** baška 137.50 — 140. **Ječmen:** baški in sremski, 64/65 kg 149 — 151, jari, 68 kg 180 — 185 **Ovas:** baški, sremski in slavonski 160 — 162.50 **Turščica:** baška, pariteta Indjija in Vršac 103 — 105; baška, pariteta Indjija in Vršac, sušena 113 — 114. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 247 50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50 »5« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197 50; »7« 157.50 — 167.50; »7 in pol« 122.50 — 127.50; »8« 112.50 — 115 **Fižol:** baški in sremski beli, brez vreč 287 50 — 292.50. **Otrobi:** baški, sremski in banatski v jutastih vrečah 94 — 102.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (10. t. m.). Tendenca stalna. Promet miren. **Rž:** za marc 14.66 — 14.69, za maj 15.02 — 15.04. **Turščica:** za maj 15.45 — 15.47.

ŽIVINA

+ **Goveji sejem v Mariboru** (10. t. m.). Dogon: 4 konji, 13 bikov, 18 volov, 231 krav, 13 telet, skupaj 341 repov. Cene za kg žive teže so bile naslednje: debelim volom 4—4.50, poldebelim 3.25—4, plemenskim 4—4.50, bikom za klanje 3—4, klavnim kravam debelim 3.50—4.25, plemenskim 3—4.50, klobasaricam 2—3, molznicam 3.50—4.75, brejim kravam 3.50—4, mladi živini 4—4.75, teletom 4.50—6 din. Prodanih je bilo 133 repov. Cene mesu so bile: volovskemu I. 10—12, II. 8—10, mesu bikov, krav in telic 6—12, telečjem I. 10—14, II. 8—10, svežemu svinjskemu 8—10 din.

Izredni občni zbor ljubljanske Zveze za tujski promet

Ljubljana, 10. januarja

V sejni dvorani zbornice za TOI se je danes ob 10. pričel izredni občni zbor Zveze za tujski promet ki je poleg slučajnosti imel na dnevnem redu edino točko: sklepanje o spremembi pravil.

V odsotnosti dosedanjega predsednika načelnika dr. Marna je zborovanje otvoril predsednik, magistratni direktor Ivo Šubic iz Celja, ki je v uvodu pozdravil zastopnika banske uprave, načelnika dr. Rateja, za železniško direkcijo dr Deklevo in za Zbornico generalnega tajnika, ministra Mohorača Predstavnik zbornice je pozdravil zborovalce in želel najboljše uspehe njihovemu prizadevanju saj je tujski promet ena glavnih pridobitnih panog Slovenije, zlasti odkar se industrija seli iz naših krajev. Podpredsednik Šubic je nato prečital pismo glavne uprave »Putnika« iz Beograda, ki je kot svojega zastopnika poslala na zbor direktorja dr Štera, nato pa še pismo predsednika dr Marna, ki je dne 23 novembra sporočil odboru, da odlaga svojo funkcijo in odstopa iz odbora Upravni in izvršilni odbor sta predsednika prosila naj bi obdržal svoje mesto vsaj do rednega občnega zbora, a dr Marn želji ni mogel ustreči. Tako je prvemu podpredsedniku pripadla naloga da vodi zvezne posle do prihodnjega rednega občnega zbora, na katerem bo izvoljena nova uprava Direktor Šubic je v toplih besedah očrtal dolgoletno požrtvovalno delo dr Marna za povzdigo tujskega prometa pri nas. Nad 30 let je dr. Marn z manjšimi presledki stal v prvih vrstah pri delu za povzdigo te važne panoge in je mnogo žrtvoval za napredek Slovenije, zato mu je zveza dolžna vso pohvalo in zahvalo za trud.

Nato je podpredsednik poročal o spremembi pravil, ki jo je morala zveza izvršiti na željo nadzornih oblasti. Tudi Zveza za tujski promet v Ljubljani naj bi po tej želji dobila pravila, ki bodo v skladu z enotnimi pravili za vse zveze v državi. Mariborska posestrima je v tem smislu spremenila svoja pravila že leta 1936. Želji je bilo treba ustreči v toliko večji meri, ker je zveza pač gmotno odvisna od naše javne uprave, saj je v zadnjih petih letih dobila od banske uprave nad 300.000 din podpore, od »Putnika«, pri katerem ima ministrstvo za trgovino in industrijo največ deležev, pa tudi nad četrt milijona din. Na seji izvršilnega in upravnega odbora so bila nova pravila, izdelana po vzornih pravilih, predloženih od ministrstva za trgovino in industrijo, z večino glasov že sprejeta. Nekateri člani odbora, predvsem predstavniki gostinske stroke, so sicer stavili nasprotne predloge, ki pa jih odbor prav z ozirom na avtoritativni značaj novih pravil ni mogel sprejeti. Sledila je precej živahna debata, v katero so posegli številni delegati, med njimi predsednik Zveze gostilničarskih združenj restavrater Majcen in pa predsednik SPD dr. Pretnar, ki se je prav tako zavzel za izpreminjevalne predloge manjšine. Z večino glasov so bila nova pravila sprejeta s pridržkom naj poseben stilistični odbor poskrbi za stilno ureditev nekaterih določil.

Mimogrede je predsedujoči povabil zborovalce k poizkusnemu predvajanju novega Švigljevega filma o zimskih lepotah Slovenije, nato pa je vladni svetnik dr. Vidic sprožil pobudo, naj bi naša železniška uprava poskrbela, da na mejah ne bi bilo preveč kričečih razlik med garniturami naših in inozemskih vlakov. Pogostokrat se pripeti, da so tujci, ki pridejo k nam in morajo na obmejnih postajah presesti s tujih na naše vlake, bridko razočarani nad vsem, kar manjka udobnosti in spodobnosti na naših železnicah. Prav tako je obžalovanja vredno, da smo v Sloveniji še zmerom brez motornik vlakov, ko jih Bosna že zdavnaj ima. Po večjih mestih in na mejah naj bi zveza poskrbela za namestitev orientacijskih desk, ki naj bi tujcem sporočale vse najnujnejše napotke. Pater Zakrajšek je opozoril še na tujskoprometni pomen stika z izseljenci, a ko je v imenu Putnika pozdravil zbor še dr. Šter, je predsednik zaključil zborovanje.

SOKOL

Sokolska župa v Ljubljani je priredila od 6. do 8. t. m. pa daljšem premoru prosvetno šolo, ki jo je vodil župni prosvetni odbor. Tečaj je prav dobro uspel in ga je obiskovalo 36 slušateljev iz mnogih župnih edinic, zlasti z dežele.

Zbor župnih načelnikov in načelnic je sklican po saveznem načelništvu na dan 27. januarja. Zborovanje bo v prostorih Saveza Sokola v Beogradu ob 10. dopoldne z dnevnim redom: razpored prednjaških tečajev, pravilnik za župne vadilje, zlet 1940 v Zagrebu, delovni razpored za 1939, razprava o proračunu, saveznem domu in končno volitev novega načelništva. — Za 1940 je predlagan kot predhodnik II. vsesokolskega zleta v Beogradu delovni zlet, ki naj bi se ga udeležile vse župe s svojimi telovadečimi oddelki. Dosedanje načelništvo Saveza tvorijo br. dr. Pihler kot načelnik, s. Skalarjeva kot načelnica ter njihovi namestniki br. Vojinović in Kovač v Beogradu, br. Jeras v Ljubljani in sestre Ljubica Jovanovićeva iz Beograda, Olga Skovranova iz Pančeva in s. Trdinova iz Ljubljane.

Zabranjena učna knjiga. Zadnja številka »Sokolskega Glasnika«, ki je izšla 6. januarja, poroča, da je ministrstvo trgovine in industrije izdalo odlok, ki z njim prepoveduje v vseh strokovnih šolah v državi knjigo »Katoliški verouk« kot učno knjigo za III. razred strokovnih nadaljevalnih šol in ki jo je izdal g. Vinko Lovšin, župnik v Litiji. V tej knjigi je namreč Sokolstvo uvrščeno med organizacije, ki so protivne veri in ki »izpodrivajo krščansko moralo«.

Češko in slovaško Sokolstvo v Ameriki. V zedinjenih državah so češki Sokoli združeni v svoji Americki Obci Sokolski, dočim imajo Slovaki svoja posebna sokolska društva, ki tvorijo Zvezo slovaških sokolskih društev v Ameriki. Obe vrhovni organizaciji pa tvorita Svaz československeho Sokolstva v Americe, ki prireja že več let svoje skupne zlete zdaj v enem, zdaj v drugem ameriškem mestu, kjer je taka večje naselbina rojakov. prihodnji zlet bo prejkone leta 1941 zopet v Čikagu, kjer imajo telovadne organizacije za svoje nastope na razpolago ogromni Grantov stadion. Povrh tega pa živi v tem mestu največ Čehoslovakov in ima tamkaj AOS tudi svoj sedež. — Nekatera sokolska društva v Ameriki so že zelo stara. Pred kratkim je slavil češki Sokol v Milwaukee že svojo 70letnico. Zanimivo je tudi, da imajo Slovaki svoja sokolska društva že mnogo deset'etij, mnogo dalj časa, nego v lastni domovini, kjer so bila ustanovljena šele po prevratu in pred nekaj tedni zopet razpuščena. Kakšni občutki so pri tem zadnjem činu obhajali slovaške brate za Oceanom, si lahko vsakdo misli.

Preureditev župnih mej na Moravskem po ponovni ureditvi državnih mej med Češkoslovaško in Nemčijo je v teku. Dosedaj je delovalo na Moravskem in v Šleziji skupno 16 župa, od teh sta imeli dve svoj sedež v Brnu. Novi načrt, ki ga je izdelal br. dr. Jan Hon in Vyškova predvideva za vso moravsko-šlezko deželo 12 župa, ki bi imelo svoja središča: po praškem vzorcu štiri v Brnu in sicer Mahalova, Pernštejnska, Kralja Jurija in Vančičkova. Ostale pa bi bile župe: Zlinska v Zlinu, Slovaška v Hodoninu, Prostjejovska v Prostjejovu, Sredomoravska, Švecova v Trebiču, Valaška v Valaškem Meziriču, Ostravska v Moravski Ostravi, Olomuška v Olomoucu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Opica posnema človeka

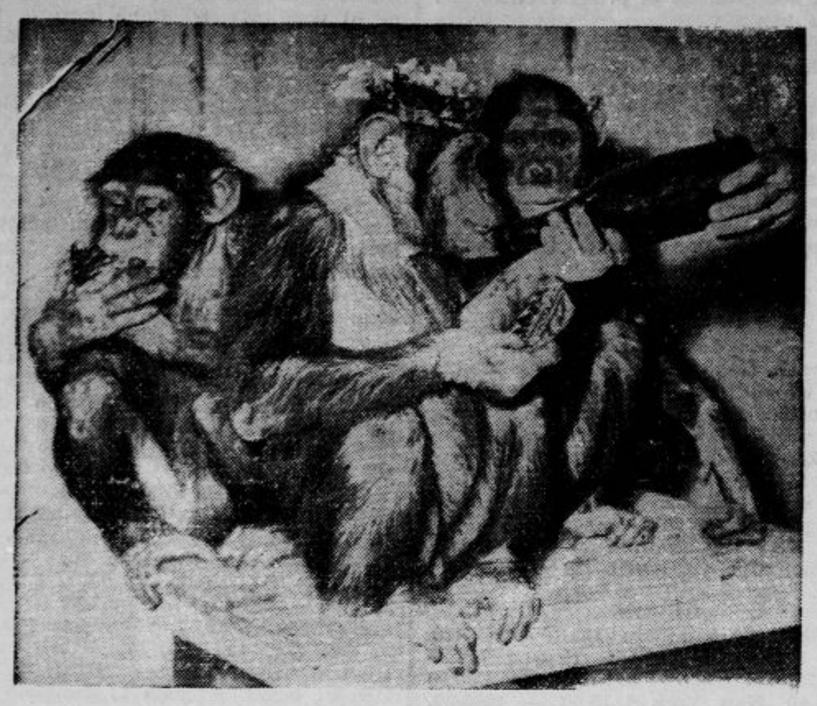

Opici v Vincennesu pri Parizu so te dni ponudili vino v steklenici. Izpraznila jo je z največjim navdušenjem

Weddellovega morja ni

Ameriški znanstveniki so za eno razočaranje bogatejši

Veliko pozornost in tudi ogorčenje je v angleških krogih povzročil napad ameriškega profesorja Williama Hobbsa na znanstvene zasluge raziskovalca Antarktide Jamesa Weddella. Na zborovanju ameriških zemljepiscev v Cambridgeu (Massachusets) je Hobbs trdil, da je Weddell, ki je l. 1823 z dvema jadrnicama prodrl v Antarktido, svet zavedel v zmoto.

Tako zvano Weddellovo morje ob južnem tečaju se je izkazalo med tem za področje, ki je pokrito z večnim ledom in po katerem ne more pluti nobena ladja. Po Hobbsu je Weddell svojo morsko karto izdelal tudi po neki karti, ki so jo hranili v hidrografskem uradu britske admiralitete. Kot »sporeden primer v področju nasprotnega tečaja« je navedel Hobbs Cooka, ki je ameriškemu raziskovalcu Pearyju odrekal pravico do naslova prvega odkritelja Severnega tečaja.

V angleškem tisku imajo ta čas ogorčeno debato o teh Hobbsovih trditvah in pred vsem ugotavljajo, da so se razne antarktične ekspedicije novejšega časa ustavile v Weddellovem morju ter ugotovile njegovo eksistenco.

Nevaren serum

Napadi na prof. Ramona zavoljo cepiva proti davici

V francoski zbornici so nekateri poslanci napadli profesorja Ramona zavoljo domnevne nevarnosti njegovega seruma proti davici.

Medicinska akademija, najvišji forum za zdravniške zadeve v Franciji, je te napade odločno zavrnila. Zdi se, da temeljijo razlogi, ki so se navedli v zborniški debati, na napačnih postavkah. Ugotovljeno je, da proizvajajo omenjeni serum v pariškem Pasteurjevem zavodu z vso skrbjo pod nadzorstvom prof. Ramona in po njegovi metodi ter da so ga preizkusili z uspehom ne samo v Franciji, temveč tudi v Zedinjenih državah in v Kanadi v 10 milijonih primerov.

V Parizu je bilo l. 1937. vsega skupaj 87 smrtnih primerov zavoljo davice, dočim jih je bilo v prejšnjih letih povprečno po 300. V New Yorku je bilo prej vsako leto okroglo 10.000 primerov smrti zavoljo davice, l. 1937. pa 1143. Podobno je bilo v Torontu, kjer so z Ramonovim cepivom cepili 120.000 otrok in kjer l. 1937. sploh ni bilo primera davice. Več uglednih medicinskih kapacitet se je zavzelo za metodo prof. Ramona in stvar se bo v javnosti še obravnavala.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Svetovni rekord v poljubljanju

»Sportni rekordi«, kakor »najhitrejše britje na svetu« ali »najdaljši ples na zemlji« imajo le redkokdaj dolgotrajno življenje. Hitro se najdejo častihlepni ljudje, ki takšne rekorde prekosijo. Že šest let pa čaka podoben rekord dvojice, ki bi bila dovolj zaljubljena, da bi prekosila sedanje svetovno prvenstvo v poljubljanju.

Gospodična Paulette Dayeva in gospod Lee Knight iz Chicaga se že šest let ponašata s tem svetovnim prvenstvom. Ta rekord sta postavila pred mnogimi pričami s tem, da je njiju poljub takrat trajal 6 in pol ure. To ni malo, posebno ne za ustnice.

Zaščita otrok pred zračnimi napadi

Lord čuvar državnega pečata Anderson, ki je obenem minister za angleško civilno značno zaščito, je prejel od ministrstva za narodno zdravje načrt za evakuacijo otrok iz mest, industrijskih revirjev in krajev, o katerih je pričakovati da bi v primeru zračnih napadov bili najbolj ogroženi.

V teh tednih bodo po vsej angleški provinci od hiše do hiše proučevali možnost za naselitev otrok iz ogroženih krajev v primeru vojne. Prvotno misel, da bi uredili skupna taborišča za te otroke na deželi, so opustili, in sicer zato, ker bi obstajala potem nevarnost epidemij. Otroke bodo dali rajši v oskrbo zasebnikom. V celoti gre za tri milijone otrok, ki naj bi jih na ta način spravili na varno.

Trikrat mrtev

V nekem kraju v bližini Rennesa na Francoskem je umrl te dni, in tokrat zares, kmet Jean Duployer. Ko mu je bilo 21 let, so ga našli na polju negibnega in zdravnik je napisal mrtvaški list. Dvanajst ur pozneje se je izkazalo, da je bil Duployer samo navidezno mrtev. Dve desetletji pozneje se je ista stvar ponovila in tudi tokrat je malo manjkalo, da ni prišlo do pokopa. Ko so zato Duployerjevi svojci tokrat našli moža brez življenja na tleh, niso hoteli verjeti, da je mrtev. Trije zdravniki so ga morali preiskati in so ugotovili z vso zanesljivostjo, da je mož res mrtev. Navzlic temu je ležalo truplo tri dni na mrtvaškem odru in šele potem, ko je začelo trohneti, so ga pokopali.

Letalo je bežalo pred bikom

Precej nevsakdanji dogodek se je zgodil na letališču v Kovnu. Bik, ki ga je bilo v neki litevski klavnici postalo menda groza, je od tam pobegnil in je zdirjal besen proti bližnjemu letališču. Baš v tistem trenutku pa je pristalo na aerodromu neko potniško letalo, na katero je planila žival z divjim rjovenjem. Bik pa ni bil računal s pilotovo prisebnostjo. Še preden je mogel nabosti letalo na svoje roge, se je aeroplan spet dvignil v zrak in ušel. Bika je moral končno ustreliti neki policist, na kar je letalo pristalo.

Daladier v Tunisu

Pri Daladierovem obisku v Tunisu je bila velika vojaška parada, na kateri so zbujali posebno pozornost jezdeci na kamelah

Delavec je postal milijonar

Vljudnost in pomoč bližnjemu sta osrečila mladega siromaka

Stockholmski listi poročajo, da je mlad ameriški delavec po nekem švedsko-ameriškem industrijalcu, ki mu je pred nekoliko leti rešil življenje, podedoval dva milijona dolarjev.

Pred štirimi leti je hotel star, na pol mrtvouden mož, ki se je opiral na palico, prečkati newyorški Broadway. V istem trenutku je privozil iz stranske ceste avtomobil proti njemu in bi ga podrl, ker vozač vozila ni mogel pravočasno zavreti. V istem trenutku pa je skočil tudi mlad moški na cesto in starca strgal z nevarnega vozišča.

Rešitelj je bil 18-leten delavec po imenu Swart. Svoj naslov je moral dati staremu možu. Nekoliko dni pozneje je prejel pismo, v katerem ga je neki Carl Andersson prosil, naj ga poišče v hotelu Waldorff Astoria. Tu je mladi mož prejel pred vsem ček za 20.000 dolarjev, Anderson, starec, katerega je bil rešil, pa ga je poslal potem v Evropo, da se izobrazi in mu je obljubil, da se ga bo spomnil v svoji oporoki.

Pred nekaj časa je Andersson, ki si je s svojimi tovarnami sira pridobil veliko imetje, umrl in sedaj mu je sledila tudi njegova sestra. Swart pa je prejel obvestilo, da sta mu Anderssonova zapustila skoraj vse svoje imetje, ki znaša 2 milijona dolarjev. Mladi milijonar hoče postati filmski umetnik in vložiti del svoje dediščine v neko filmsko podjetje.

Kurjava v našem telesu

Vloga obleke — Mišice „kurijo“

Metulji in neštete druge žuželke imajo, kakor znano, posebno nagnjenje za sonce. Čim se zmrači, obsedijo na kakšni veji in otrpnejo. Znanost je našla vzrok za to vedenje: vse žuželke potrebujejo precej visoke temperature.

Ljudje smo v tem oziru po naravi bolje opremljeni. Regulacija telesne toplote je sicer pri vseh sesalcih dobro urejena, pri človeku pa še posebno, tako da je v tem eden izmed vzrokov, ki so napravili človeka za gospodarja zemlje.

Vlogo enakomerno delujoče »centralne kurjave« v našem organizmu radi podcenjujemo, ker mislimo, da se lahko s primerno obleko zavarujemo vseh temperaturnih razlik. Ta domneva ni pravilna. Če bi naše telo samo ne skrbelo za svojo enamerno temperaturo, bi bilo nemogoče, da bi nešteti ljudje delali v vročih ozemljih ob temperaturi 45 in več stopinj, pri čemer pa se jim telesna temperatura okrog 37 stopinj ne spremeni.

Ta enakomerna telesna toplota je v glavnem posledica dveh činiteljev: notranjega, to je toplotne produkcije, ki jo povzroča delovanje mišic, srca, presnove itd., ter zunanjega, to je oddajanja toplote Treba jen neverjetno zamotanega sodelovanja najrazličnejših organov in funkcij našega telesa, da se temperaturne razlike v telesu stalno izenačujejo. Če se potimo ali če šklepetamo od mraza z zobmi, če v vročini vodo pijemo in v mrazu bolj nego običajno jemo, če dobimo kurjo polt ali od mraza pobiedimo, nam je videti v tem le nekoliko poljubno izbranih ukrepov, s katerimi vzdržuje telo brez našega sodelovanja svojo »centralno kurjavo« v redu.

V šoli smo se učili, da je poraba toplote pri izpuhtevanju vode razmeroma precej velika. Naše telo se s tem okorišča. Pri potenju izpuhti mnogo vode na koži in to odteguje telesu vročino, ki bi mu škodovala. Sedaj tudi razumemo, zakaj nas potoki znoja, ki jih izgubimo pri kopeli, niti najmanj ne ohladijo. Učinek znojenja, ki temelji na ohladitvi zavoljo izpuhtevanja, nastopa le tedaj, če tekočina izpuhteva res na naši koži sami.

Najvažnejši del »kurjenja« gre na račun mišičnega dela. Celo če človek popolnoma počiva, dajejo presnove v mišičju dve tretjini potrebne toplotne produkcije, dočim gre ostala tretjina na račun notranjega delovanja srca, dihanja in presnove.

Če ta toplotna produkcija ne zadostuje, tedaj vpreže telo še druge možnosti. To sta n. pr. kurja polt (z zravnanjem dlačic se skuša telo zavarovati proti oddajanju toplote) in treslica, pri kateri si skuša telo s povečanim delovanjem mišic priskrbeti toplote. Močne ohladitve pa telo seveda predolgo ne more vzdržati, to nam dokazujejo primeri zmrznjenja pozimi in primeri plavačev, ki so umrli, ker so se mudili predolgo v hladni vodi. S primerno obleko pa si človek ohrani mnogo toplote, ki bi je telo samo s svojimi pripomočki ne moglo obdržati.

Grand Prix de Paris

V Megèveu pri Mont Jouxu v Franciji je prejela prvo nagrado za ženske smučarke Nemka Cristi Franz, znana tekmovalka v mednarodnem smuku

ANEKDOTA

Talma, sloviti francoski igralec, ni bil poseben prijatelj zakona, pa se je dal nekemu prijatelju le pregovoriti, da mu je šel za poročno pričo. Po poroki je bil svatovski obed, Talma je obljubil dobro kapljico in ko se je obed z neskončnimi zdravicami končal, je stal s svojim kozarcem sam v nekem kotu ter z užitkom srebal iz njega. Slišal je tedaj, kako je neka dama tiho rekla drugi: »Poglejte, pravkar je Talma izpil svoj kozarec. Gotovo je pri tem na tihem čestital novoporočencema!«

»Ne novoporočencema, vsem ki so še samski,« se je nasmehnil Talma.

VSAK DAN ENA

»Kaj s takšno žogo bomo nadaljevali igro?« (»Politiken«)

Španska žaloigra se približuje koncu

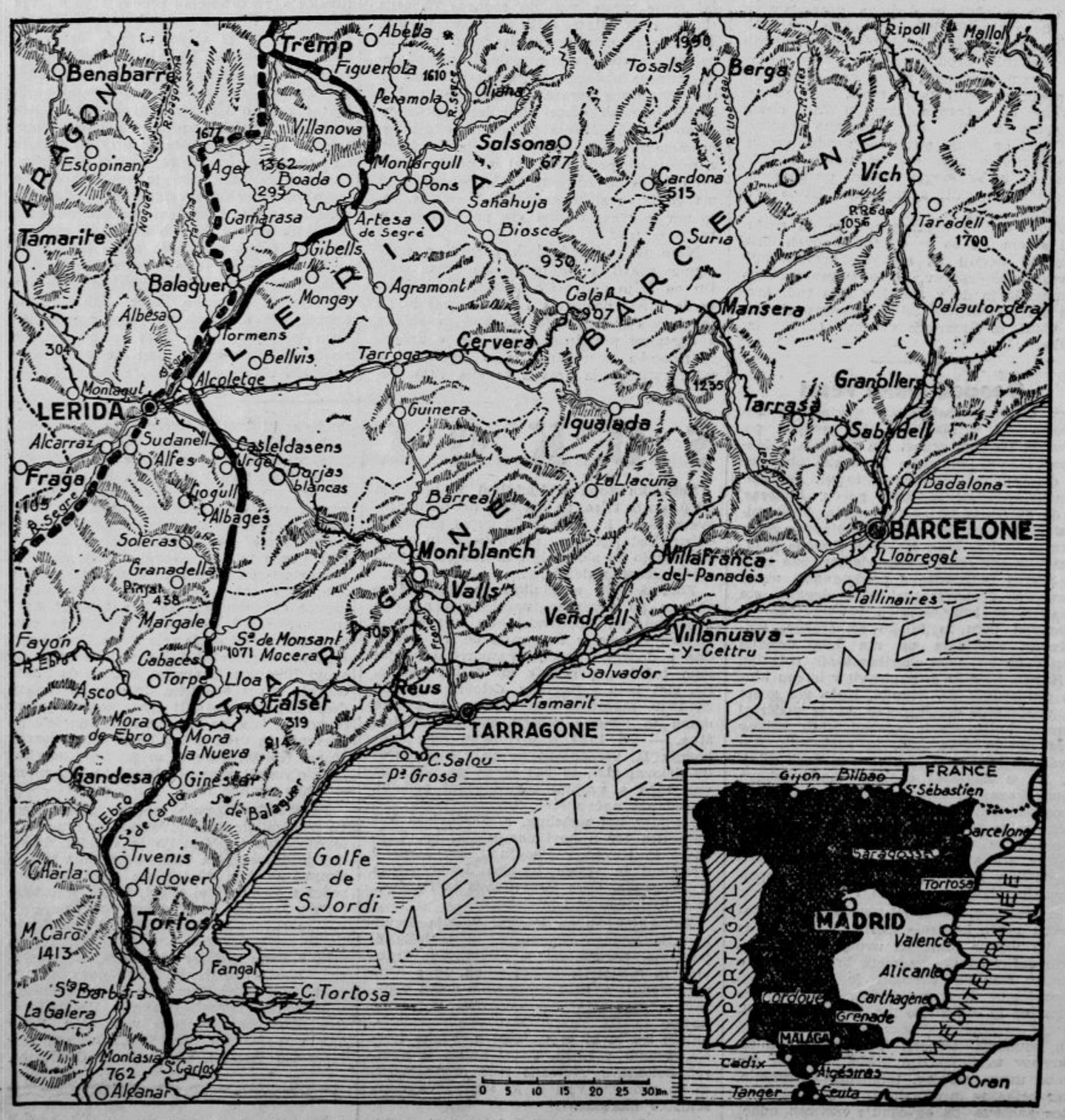

Usoda republikanske Španije se zdi več ali manj zapečatena. General Franco je podvzel pred štirinajstimi dnevi ofenzivo na liniji, ki jo na zemljevidu označuje črna črta. Odtlej so nacionalisti zasedli mesto Molleruso. Republikanci se umikajo proti Cerveri. — Zemljevid v desnem kotičku kaže Francovo Španijo (črno) in ostanek ozemlja v republikanski posesti (belo poljè)

Kreuger je bil umorjen

Stockholmski »Extrabladet« objavlja senzacionalno novico, da Ivan Kreuger, prosluli kralj užigalic, ni umrl prostovoljno, kakor se je svojčas pisalo, marveč je bil umorjen. Samomor je bil samo inscenirán zaradi pomirjenja Kreugerjevih upnikov.

Za dvajset milijonov ponarejenih bankovcev

Pariška kriminalna policija je odkrila ponarejevalca denarja, ki je bil v zadnjem času spravil med ljudi za 20 milijonov ponarejenih bankovcev v angleških funtih in ameriških dolarjih. Falzifikati te vrste so se v zadnjem času čedalje češče pojavljali v prometu, ne da bi jim mogli dognati izvor. Ponarejevalec je razpečaval v prvi vrsti falzifikate po 20 funtov in 100 dolarjev.

Kulturni pregled

Ob 20-letnici mariborske Glasbene matice

Drevi bo velik koncert slovanske glasbe

Koncert slovanske glasbe, ki ga priredi drevi Glasbena matica v Mariboru, je obenem skromna, a tembolj presrčna proslava dvajsetletnega obstoja te važne kulturne ustanove. Samo, kdor more razumeti moralno in predvsem materielno krizo Glasbene matice, bo lahko objektivno in pravično presodil delovanje glasbene šole, pevskega zbora in društvenega orkestra. Ta kriza ni novejšega datuma, marveč obstoja že nekaj let. Jasno je, da vznemirljivo in dušeče ozračje močno zavira smotrno umetniško delo, ki se ne more razvijati s tisto intenzivnostjo, kakor bi bila primerna in potrebna kulturnemu središču na severni meji. Kljub vsem oviram in nezadostnim gmotnim sredstvom se Glasbena matica neprestano trudi, da bi nudila ljubiteljem dobre glasbe vsako leto vsaj nekaj kvalitativnih koncertov.

Dirigent D. M. Šijanec

Ko je ob prevratu Glasbena Matica stopila na mesto prejšnje nemške filharmonije, so Mariborčani čutili še neko notranjo potrebo, udeleževati se sleherne kulturne prireditve. Danes je položaj povsem drugačen. Srednji sloji in širše plasti so zaradi pomanjkanja sredstev skoro popolnoma opustile posečanje kulturnih prireditev. Z velikimi težkočami se borita tudi pevski zbor in zlasti orkester, ki je sestavljen pretežno iz amaterjev in vojaških godbenikov. Predvsem je občutno pomanjkanje podmladka, ker je mladina, ki je dorasla v dobi silnega razmaha telesne vzgoje, dojemljiva predvsem za vse panoge športa in se bolj nerada udejstvuje na drugih kulturnih področjih.

Orkestralni odsek in pevski zbor, ki opravlja svojo nalogo v izredno težkih prilikah, sta izbrala za to pomembno slavje izključno dela slovanskih skladateljev. Na sporedu so kompozicije Jurija Mihevca, Vitezslava Novaka, Jakoba Gallusa-Petelina, Emila Adamiča, Stevana Mokranjca in Petra Iljiča Čajkovskega.

Vse točke pestrega in obširnega sporeda je vestno in z ljubeznijo naštudiral in jih kot gost dirigira kapelnik ljubljanskega Radio-orkestra g. prof. Drago Mario Šijanec. Zanimivo je, da je izšel Šijanec iz vrst učencev mariborske Glasbene Matice in je pred dvajsetimi leti kot enajstleten deček prvič javno nastopil skupno z našo Eriko Druzovičevo. Glasbo je študiral v Pragi in absolviral na Državnem konservatoriju instrumentalno šolo, kompozicijo in dirigiranje. Pozneje se je izpopolnjeval v Parizu kjer je diplomiral na »Ecole normale de Musique«. Kot zborovodja in dirigent velikega simfoničnega orkestra se je udejstvoval predvsem v Franciji, zlasti v Parizu, dirigiral je v Kopenhagenu, v Švici se je posvetil komorni glasbi, bil je na številnih koncertnih potovanjih v Lužici, prepotoval je Anglijo in se na Danskem udejstvoval na intimnih koncertih komorne glasbe. Zložil je več odličnih skladb in priredil za zbor številne narodne pesmi. Šijanec je sodobno usmerjen glasbenik z visoko muzikalno kulturo. Po mnogih letih bivanja v tujini je posvetil svoje znanje in izkustva domovini. V inozemstvu je žel zasluženo pohvalo in želimo da bi ga tudi mariborska javnost ob njegovem prvem nastopu sprejela s simpatijami.

Glasbena Matica se ni branila nobenih žrtev za prireditev koncerta, ki naj nudi poslušalcem skladbe nadpovprečnega značaja, zato upravičeno pričakuje da bo znal obmejni Maribor primerno ceniti njena prizadevanja.

Slovenci in Črnogorci

V Nikšiću izhajajoči tednik »Slobodna Misao«, ki že osemnajst let zastopa in brani progresivna politična in kulturna stremljenja vrlih Črnogorcev, je letošnjo božično številko navezal na slovensko kulturno življenje. Objavil je namreč vrsto prispevkov iz peres slovenskih sotrudnikov. Tako je profesor filozofije na ljubljanski univerzi dr. France Veber prispeval članek »Pitanje malog naroda«, ki z vidika današnje evropske krize, ko razlika med velikimi in malimi narodi postaja tudi praktično čedalje očitnejša, razglablja filozofsko in posebej še psihološko pomen in vlogo malega človeka in malega naroda v človeški družbi. Prispevek, ki pomeni zanimiv donesek k problematiki malega naroda, pa v tej številki še ni zaključen. Bivši minister, ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani dr. Niko Zupanič je zastopan z razpravo »Antropološki ocrt N. Pašića in M. Vesnića«, ki vsebuje marsikatero zanimivo in značilno opazko; tako n. pr. antropološko primerjavo med Pašićem, Bismarkom in Venizelosom, pri čemer izreka domnevo, da je bil pokojni grški državnik potomec peloponeških Slovanov, ki so še v poznem srednjem veku govorili svoj jezik. Dr. Zupanič se v tej razpravi dotika rasnega vprašanje sploh, posebej še vpliva rase na karakter in mentaliteto. Iz zadnje knjige prof. dr. Milana Vidmarja »Med Evropo in Ameriko« je prevedeno poglavje »Susret s Nikolom Teslom«, ki je ob istem času izšlo tudi v beograjski reviji »XX. vek«. Posebno zanimiv pa je prispevek našega sotrudnika Milana F. Rakočevića »Crnogorci i Slovenci«. V tem članku naznačuje pisec nekatere psihološke, zgodovinske, kulturne in literarne stične točke med Slovenci in Črnogorci. Med drugim navaja Medakovićeve podatke, ki jih je bil sam odkril in ki so seveda tudi naši javnosti neznani, o potovanju Petra Petrovića II. Njegoša po slovenskih krajih. Naj posnamemo samo nekatere Rakočevićeve opazke k zgodovini črnogorsko-slovenskih stikov.

Že l. 1844 so Slovenci polni sreče in veselja sprejemali črnogorskega vladiko Petra Petrovića II. Njegoša, a l. 1846 so se v Celju pulili za čast, da bi z njim spregovorili nekoliko slovanskih besed. Medaković nam je o tem zapustil dragocene podatke in pripoveduje, da so se Slovenci kakor le redko kdo veselili, da bodo videli vladiko. »Tudi ob tej priliki«, piše Medaković, »se je vladika kazal v vsem tako, kakor treba — bil je ves ljubezniv in uslužen, rad se je pogovarjal s Slovenci in je po svoji navadi ponudil svojemu gostu po eno cigaro iz pravega črnogorskega tobaka. Oni pa, ki so dobili od vladike cigare, jih niso kadili marveč so jih razrezali na več kosov in si jih delili med seboj kakor kakšno svetinjo v spomin na črnogorskega vladiko. Vladika je občutil čustvo bratske ljubezni in je bil iz vsega srca vesel. Slovenci so dobro in pošteno ljudstvo, ki ima čisto srce in plemenito čustvovanje«. »In sredi bele Ljubljane«, nadaljuje M. F. Rakočević, »so prirejali Slovenci hrupne manifestacije carju junakov, črnogorskemu kralju Nikoli ob njegovem potovanju z Dunaja in zaradi nekaj vzklikov »Živel slovanski kralj« so nekateri ležali po avstrijskih zaporih. Slovenski študentje so na Dunaju prepevali pesem »Onam onamo« po melodiji avstrijske himne in tako spravili avstrijsko policijo v smešen položaj, da je salutirala pri petju slovanske nacionalne budnice v prestolnici svojega imperija. Med ljubljansko mladino je krožilo tisoč letakov s pesmijo črnogorskega kralja, ki so bili tiskani in razširjeni po konspirativnih poteh. Pokojni dr. Ivan Prijatelj mi je pripovedoval, da se je v minulem stoletju širila med slovensko mladino ideja o zedinjenju z ostalimi jugoslov. plemeni »pod žezlom črnogorskega kralja Nikole I.«. Eden izmed naših prijateljev, g. Anton Ingolič, književnik iz Ptuja, mi je pripovedoval nedavno, da je našel pri neki štajerski kmetici izvod prve izdaje »Gorskega vijenca«, kar je takisto dokaz več za tradicionalno prijateljstvo Črnogorcev in Slovencev«. Pisec navaja na to več drugih primerov, zlasti še primer našega tovariša, novinarja A. Gmajnerja, ki je kot avstrijski prosvetni šef za Kolašin podpiral moraške in vasojeviške komitaše in naposled sam postal komitaš.

V isti številki »Slobodne Misli« je izšel tudi prispevek Antona Gmajnerja »Uspomena iz vremena okupirane Crne gore«, ki pisec v njem pripoveduje o pojavu, katerega smo pravkar omenili: o svojih stikih s komitaškimi četami in o drugih zanimivih osebnih doživljajih v letih, ko je bila Črna gora okupirana.

Vsekako je ta posebna številka nikšićke »Slobodne Misli« s svojo tendenco črnogorsko-slovenskega zbližanja zanimiv pojav. Gotovo se ne motimo, če zapišemo, da je ideja in posredovanje zasluga mladega, med nami živečega in za slovensko kulturo vnetega črnogorskega intelektualca Milana F. Rakočevića, dipl. filozofa ljubljanske univerze in novinarja v Ljubljani.

Zapiski

Pet dramskih del Ive Vojnovića v češkem prevodu. V praških »Narodnih listih« z dne 6. t. m. je izšlo daljše poročilo J. K. Strakatega o pravkar izišli knjigi Iva Vojnovića »Matky«. Je to skupna izdaja njegovih dram »Ekvinokcij«, »Dubrovniška trilogija«, »Smrt matere Jugovićev«, Lazarjevo vstajenje« in »Imperatrix«. Te drame je prevel zaslužni prevajalec iz slovenščine, vajalčev sin, akad. slikar Jan Hudec ml. jih opremil z obširno študijo o Vojnoviću in njegovem delu in o dubrovniški zgodovini ter s podrobnim komentarjem. Prevajalčev sin, aad. slikar Jan Hudec ml. je opremil knjigo z Vojnovićevim portretom. Nad 600 strani obsegajočo knjigo je izdala praška založba »Družstevni práce«, ki je založila tudi Jakovljevićevo »Srpsko trilogijo«. O kvaliteti Hudčevih prevodov citira Strakatý mnenje pokojnega Ive Vojnovića, češ da mu Hudcev prevod »Smrti matere Jugovićev« ugaja bolj nego izvirnik. Nato pa Strakatý pristavlja da je je bilo treba marljivosti in vztrajnosti, ki Hudčevo delo »delo več let, za katerega pa mu je je dajala ljubezen do stvari in do pokojnega prijatelja Ive Vojnovića. In dostavimo še, da je to delo visoke starosti, ki jo greni še bolehavost, vendar vse to ni moglo vkleniti Hudčevega še vedno bistrega duha«. Vsekako gre tudi z naše strani priznanje in zahvala častitljivemu prevajalcu, ki je kljub svoji starosti in bolezni položil tako velik kamen k večni zgradbi češko-jugoslov. vzajemnosti.

Usoda telesnih ostankov pesnika K. H. Máche. Kakor smo že zabeležili v naši kulturni kroniki, so Čehi pred evakuacijo Litoměřic izkopali na tamošnjem pokopališču kosti svojega velikega pesnika K. H. Máche, Prešernovega prijatelja, ki je umrl l. 1836. Kosti so bile prepeljane v Prago in nekateri listi so že pomotoma pisali, da so jih pokopali na Vyšehradu. V resnici pa se je pojavil dvom, ali je okostnjak sploh Máchov. Kakor je te dni poročal v »Svatoboru« univ. prof. dr. B. Nemec, je sedaj dokončno dognano, da so ostanki avtentični. Kakor poročajo iz istega vira, bo avtor »Mája« drugič pokopan v Pragi šele 1. maja t. l. in sicer v parku na Vyšehradu, ki bo v ta namen posebej preurejen.

Uspehi Vali Smerkoljeve v inozemstvu. Kakor znano, deluje bivša članica ljubljanskega opernega gledališča gdč. Vali Smerkoljeva v gledališču v Ustju na Labi, kjer doseza velike uspehe. Ko je nedavno nastopila v Leharjevi operети »Škrjančkov gaj«, je pisal »Aussiger Tagblatt« o slovenski igralki: »Če omenjamo med solisti prvo Vali Smerkoljevo, potem storimo to zaradi tega, ker Marjetice — madžarske kmečke deklice — ne igra, temveč doživlja. Da Vali Smerkoljeva z izredno lahkoto pleše in da ima prijeten in mil glas, to so že pogosti pojavi pri operetni subreti. Če pa umetnica, in Vali Smerkoljeva zna to, položi v svojo vlogo vsa čustva od vriskajočega veselja do srčne bolesti, s tako globino in čistočo, kakor je storila v vlogi Marjetice, ptem je razumljivo, da je bilo občinstvo za njo navdušeno. Levji del vsega uspeha in ploskanja gre na njen račun«. »Nordböhmisches Tagblatt« pa je pisal: »Že v naprej je bilo pričakovati, da si bo Vali Smerkoljeva, sodeč po skromnem uspehu prve predstave »Annchen von Tharau«, kjer je igrala Marijanco, pridobila kot Marjetica v Leharjevi opereti »Škrjančkov gaj« največji uspeh. Njen prijetni glas, ki nosi večen znak mladosti obeta tudi v bodoče izpolnitev vseh pričakovanj in nalog, za katere se je odločila.«

NAJPRIMERNEJŠE KNJIŽNO DARILO

za vsakogar

jubilejni zvezek kulturne in socialne revije

MISEL IN DELO

OB DVAJSETLETNICI JUGOSLAVIJE

ZVEZEK OBSEGA 370 STRANI

V njem poročajo sami znani avtorji iz vseh krajev države o naši poti v državno samostojnost in dvajsetletnem razvoju v svobodi v člankih z vseh področij našega javnega življenja.

Publikacija je nujno potrebno spopolnilo vsake biblioteke

Dobi se v vseh boljših knjigarnah. Cena broširanemu izvodu 80.— din, vezanemu 98.— din. Kdor se naroči na V. letnik revije (60.— din), dobi publikacijo »Ob dvajsetletnici Jugoslavije« za 40.— din.

SPORT

Domača hokejska prireditev

Drevi med dvema moštvoma Ilirije

Ilirijani nam bodo drevi ob 19. zopet postregli z revijo svojih najboljših igralcev. Vstopnine ni! Cenj. publiko vabimo k obilnemu obisku.

Klubski dan na Rakeku

Svojo »prireditev po dolžnosti« je spravil pod streho SK Javornik ob krasnem sončnem dnevu in idealnem snegu. Na praznik 6. t. m. je zopet postrojil svoje mlade gade in jih za spremembo poslal na tek. Številne tekmovalce je razporedil v dve skupini in so bili doseženi tile rezultati:

V mladinski skupini se je zopet izkazal Rore Brecelj, ki je zmagal na progi 4 km z časom 32,30 in s tem »pobral« že drugi par smuči v tej sezoni. To pot so se mu nasmehnile prvovrstne tekmovalke. Sledili so mu Ciril Gabrenja z časom 35,— dalje Janez Franc 35,55, Mlakar Jože 41,38 itd.

Med naraščajniki na 7 km je bil najboljši Mlakar Janez z časom 41,— ki si je priboril lepo nagrado — tudi tekmovalne smuči — šele v ostri borbi z drugoplasiranim Tonetom Puntarjem, ki je potreboval 41,41. Sledili so Moravec Miloš 45,32 Vatovec Tone 46,49 itd. — V tej skupini je šlo vborbo izven konkurence tudi nekaj juniorjev, ki pa se niso odrezali posebno slavno.

Tekmovalna proga je bila izrazito gorskega značaja in je zahtevala od tekmovalcev obilo napora in tehničnega repertoarja.

Najmlajši pripadniki bele opojnosti — teh je na Rakeku kot mravelj so tekmovali na progi 1 km za najoriginalnejše nagrade. Zmagovalec Kržič Aleksander je prejel častno priznanje v obliki krvave klobase, nižje plasirani pa za manjše klobasice. To tekmo je priredil rakovški drobiž na lastno pest, ker se je čutil zapostavljen za organiziranimi smučarji. Borili pa so se kot bi šlo najmanje za olimpijske kolajne in tudi dobro so smučali.

Klubske tekme v Črni

Tudi v koroškem kotu so imeli preteklo nedeljo prav lepo smučarsko prireditev, in sicer klubske tekme zimsko-sportnega odseka SPD iz Mežice-Črne in SK Korotana v smuku in skokih, za katere je vladalo tudi med občinstvom precej zanimanja. Tudi organizacija prireditve je bila v vsakem pogledu vzorna. — V smuku si je na 3 km dolgi progi priborili klubsko prvenstvo Korotana Maks Mlinar s časom 4:45, juniorsko pa Vodovnik Albert s 5:10, pri SPD pa med seniorji Štefan Mlačnik s časom 3:18, ki je imel obenem najboljši čas dneva, dočim je pri juniorjih SPD zmagal Florijan Pečovnik s časom 4:45. — Skoki so bili na 25 m skakalnici in je na njej nastopilo vsega 6 tekmovalcev, ki jim pač primanjkuje pravega treninga. Zmagal je Zmagaj Avgust s tremi skoki na 17 odn. 17 in pol m. Najdaljši skok je imel pri poskusnih skokih Štefan Mlačnik na 22 m. Vsem tekmovalcem se je poznalo, da bi jim bilo pač treba več sistematičnega treninga. Razglasitev rezultatov in razdelitev diplom je bila v gostilni Hobel.

Palme je startal blizu Dunaja

Iz dunajskih listov posnemamo, da je naš odlični smuški skakalec Franc Palme preteklo nedeljo nastopil na skakalnih tekmah v Hadersdorf-Weidlingau blizu Dunaja, kjer je pred tisoči dunajskega občinstva in v močni konkurenci zasedel drugo mesto v splošnem razredu. Palme je s svojim vzornim stilom vzbujal splošno pozornost strokovnjakov. Njegovi trije skoki v konkurenci so merili 37, 47 in 46.5 m in je nabral 312.3 točke za zmagovalcem Kaiserjem iz Mürzzuschlaga, ki je imel najdaljši skok dneva 52 m in največje število toč (330). Kako je le to, da so naši najbolj znani skakalci v teh idealnih dnevih za tekmovanja nastopili na tekmah v tujini?

Kandidatinje za tečaj za alpsko kombinacijo

Ministrstvo za telesno vzgojo je v tečaj za smučarske tekmovalke v alpski kombinaciji na Pokljuki pri Bledu v času od 11 do 31. t. m sprejelo tele kandidatke Alojzijo Fraček z Jesenic, A. Heim z Jesenic, Vido Tausig iz Ljubljane, Marjano Ažman iz Kranja, Minko Rebolj iz Mojstrane Tatjano Auersperg z Dovjega, Anico Urbar z Jesenic Pavlino Stolger iz Podkorena S. Čop z Jesenic, Silvijo Skušek iz Maribora, Milico Jankovič iz Zagreba Zlato Molnar iz Zagreba, Danico Gajić iz Zemuna, dr Olgo Dedijer-Popović iz Beograda Bosiljko Vukmanović iz Beograda Marico Černič iz Maribora in Toneko Sliter iz Beograda. — Vse sprejete tečajnice se morajo že danes javiti starešini tečaja ge Milici Šepl. Trenerja v tečaju bosta zvezna učitelja in tekmovalca Franc Čarman in Riko Angele.

Razpis

tekme na Mrzlici v alpski kombinaciji za prvenstvo Zasavja, dne 15. I. 1939

Tekmo priredi Smuški odsek SPD Trbovlje Slalom s startom ob pol 9 pred Domom na Mrzlici Dolžina proge 250 m ca po strmini s ca 35 odstot., višinska razlika ca 180 m Smuk. Start ob 13.30 pred Domom, cilj v Trbovljah na starem sejmišču ob 3 popoldne. Dolžina proge ca 5000 m, višinska razlika ca 800 m Tekmuje se po pravilih JZSS Prijavnina na dan tekme din 15.—, predprijave din 10.— Nagrade: Prvi trije dobe lepa darila odnosno plakete itd., razen tega še več lepih nagrad. — Pritožbe se sprejemajo 30 minut po končani tekmi le pismeno s priloženim zneskom din 30.— ter mora biti točno utemeljena. Vsota din 30.— se vrne v slučaju da se pritožbi ugodi Vsa nadaljnja pojasnila daje tajnik Jure H Baumgarten, Trbovlje Loke 156 Smuški odsek Trbovlje prosi da se mu pravočasno pošljejo prijave za tekme kakor tudi za event. kosilo. Smuški odsek SPD Trbovlje.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 2 so izšle. Med glavno vsebino čitamo o nedavnem izrednem občnem zboru ZNP, o nogometnih tekmah za zimski pokal, o gostovanju Viktorije v Budimpešti itd. Posebno zanimiv je članek iz vrst enega slovenskih čitateljev tega sportnega lista, ki na široko obravnava poglavje o našem najboljšem lanskem atletskem klubu — ASK Primorju. Številka vsebuje še mnogo službenega gradiva iz raznih vrhovnih sportnih forumov, pa tudi precej ostalega pestrega drobiža iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

Medklubska tekma SK Planine v Dolnicah pri Ljubljani. Smučarski odsek SK Planine priredi v nedeljo 15. t. m. medklubsko tekmo v smuškem teku za seniorje in juniorje na 15 odn. 6 do 8 km. Start bo ob 11. dop. pri gostilni Miklav, kjer bo tudi cilj. Pravico nastopa imajo med seniorji, ver. člani klubov JZSS, pri juniorjih pa vsi brez razlike. Prijave naj se pošljejo do sobote 14. t. m. g. Šešlju, Doberdobska 3 s prijavnino din 2 za tekmovalca. Za prijave na dan tekme se bo zahtevala dvojna prijavnina. Žrebanje startnih številk bo eno uro pred tekmo v omenjeni gostilni. Nagrajena bodo prva tri mesta v vsaki skupini. Vodstvo tekme si pridržuje morebitno spremembo razpisa.

Smučarski klub Ljubljana obvešča vse smučarske klube, da ima na razpolago za vse prilike tekmovanj razne plakete za slalom, smuk, tek in skoke ter diplome. V slučaju potrebe naj se klubi obrnejo na klubovega gospodarja Oskarja Kürnerja, Ljubljana, tv. A. Gorec. Tvrševa cesta 1.

Smučarski klub Ljubljana, damski odsek. Važen sestanek vseh članic v petek 13 t. m. ob 18.30 v damski sobi kavarne Emone.

Smučarski tečaj za dame pod vodstvom savezne smučarske učiteljice gdčne Virensove se nadaljuje. Zbirališče v četrtek dne 12. t. m. ob 14.30 pri Čadu pod Rožnikom.

SK Ilirija (smučarska sekcija). Drevi ob 8. v klubovi sobi seja sekcijske uprave. Važno zaradi tečaja za alpsko kombinacijo. Na sejo naj zanesljivo pridejo gg. Vukšinić, Remškar, Hočevar in Glonar.

ŽSK Hermes. Važna seja centralnega odbora bo drevi ob 19.30 v palači »Grafike«, I. nadstropje. Vsi načelniki sekcij in odborniki naj se te seje sigurno udeležijo, ker se bodo obravnavale važnejše stvari.

Klub slovenskih kolesarjev v Celju bo imel svoj redni letni občni zbor v četrtek 12. t. m. ob 20 v gostilni »Pri angelu« v Prešernovi ulici v Celju.

Pršiča povsod na pretek

Rateče-Planica: —9, solnčno, 72 cm snega, pršič, mirno, skakalnica uporabna,
Planica-Slatna: —6, solnčno, 80 cm snega, pršič, mirno, drsališče uporabno,
Planica-Tamar: —7, solnčno, 118 cm snega, pršič,
Peč-Petelinjek: —6, solnčno, 85 cm snega, pršič, mirno,
Bled: —9, solnčno, 50 cm snega, osrenjen, mirno, led grapav,
Pokljuka: —10, solnčno, 110 cm snega, pršič, mirno,
Bohinj-»Zlatorog«: —9, megleno, 85 cm snega, pršič,
Dom na Komni: —2, solnčno, 220 cm snega, pršič, veter,
Gorjuše: —10, solnčno, 80 cm snega, pršič,
Sodražica: —3, solnčno, 40 cm snega, pršič, veter,
Polževo: —2, solnčno, 45 cm snega, pršič, mirno,
Kurešček: —3, solnčno, 45 cm snega pršič, mirno,
Rakek: —5, solnčno, 25 cm snega, pršič,
Celjska koča: —4, solnčno, 40 cm snega, pršič,
Mozirska koča: —3, solnčno, 100 cm snega, pršič,
Senjorjev dom: —10, solnčno, 90 cm snega, pršič, mirno,
Koča pri Sv. Treh kraljih: —10, solnčno, 60 cm snega, pršič, mirno,
Koča na Pesku: —3, solnčno, 80 cm snega, pršič,
Peca: —7, solnčno, 105 cm snega, pršič, mirno,
Rimski vrelec: —11, solnčno, 45 cem snega, pršič, mirno.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 11.: Trideset sekund ljubezni. B.
Četrtek, 12.: Hollywood. Red Četrtek.
Petek, 13.: Zaprto. (Gostovanje v Celju: Potopljeni svet).
Sobota, 14.: Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene.

V drami pripravljajo kot prihodnjo novost češko veseloigro v treh dejanjih z naslovom »Upniki, na plan!« Avtor je Karel Piskor. Igro je prevedel prof. Šest, ki jo bo tudi zrežiral. Dejanje se godi v odvetniški pisarni in v pisarni neke banke. Povzročitelj glavnega konflikta je odvetniški uradnik, ki povzroči s svojo, v današnjih časih nenavadno poštenostjo najrazličnejše zmede. Premiera bo najbrž 21. t. m.

Za red B bodo igrali drevi salonsko komedijo »Trideset sekund ljubezni«, katere avtor je italijanski komediograf Benedetti. Zabavno zasnovano in izvrstno odigrano dejanje, ima živahen uspeh.

OPERA

Sreda, 11.: Frasquita. Red Sreda.
Četrtek, 12. ob 15.: Trubadur. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.
Petek, 13.: Zaprto.
Sobota, 14.: Štirje grobijani. Premierski abonma.

Opozarjamo na dijaško predstavo Verdijeve opere »Trubadur«. Zasedba glavnih partij: Leonora Karena, Azucena Kogejeva, Manrico Francl, grof Luna Janko, Fernando Lupša. Dirigent dr. Švara. Režiser ravnatelj Polič.

»Frasquita«, popularna Leharjeva opereta z nadvse melodiozno glasbo in zanimivim libretom, prepletena z učinkovitimi šlagerji, bo izvajana drevi v operi. V glavnih partijah: ga. Poličeva in g. Sancin, gdč. Barbičeva, gg. Peček, Zupan, J. Rus. Dirigent: A. Neffat, režiser inž. Golovin.

Na novo naštudirana Wolf-Ferrarijeva komična opera »Štirje grobjani« pride v soboto zvečer za premierski abonma. Sodelovali bodo: Betetto, Kogejeva, Ribičeva, Poličeva, Heybalova, Ramšakova, Primožič, Banovec, Zupan, Lupša in Marčec. Dirigent dr. Švara, režiser Primožič.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vljudno prosi p. n. abonente, da poravnajo peti obrok abonmaja do 14. t. m.

MARIBORSKO GLEDALISCE

Sreda, 11.: Simfonični koncert v Sokolskem domu. A.
Četrtek, 12. ob 20.: Matura. Premiera.

RADIO

Sreda, 11. januarja

Ljubljana. 12: Operni napevi (plošče). — 12.45 Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Salonski trio. — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Glasbeno predavanje (dr. A. Dolinar). — 18.40: Zgodovina gradov na Štajerskem (g. Lec Pettauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. F. Pengov). — 20: Šaljapin poje (plošče). — 20.15: Prenos iz Maribora: Simfonični in vokalni koncert slovanske glasbe (veliki simf. orkester, dir. D. M. Šijanec). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče.

Četrtek, 12. januarja

Ljubljana 12: Veseli napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Duet harmonik (brata Kosca). — 14: Napovedi. — 18: Pester spored Radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Plošče. — 20.20: Večer operne glasbe (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Fantje na vasi.

Beograd 17.30: Narodne pesmi, orkestralna glasba in plošče. — 20: Pesmi in plošče. — 20.40: Simf. koncert. — **Zagreb** 17.15: Koncert orkestra. — 20: Klavirske skladbe. — 20.30: Kakor Beograd. — 22.20: Ples. — **Praga** 19.25: Godba na pihala in petje. — 20.30: Moravske pesmi in ples. — 21.10: Orkester, zbor in solisti. — 22.20: Plošče. — **Varšava** 21: Zvočna igra. — 22: Plošče. — 23.05: Poljska glasba. — **Sofija** 18.15: Vesela muzika. — 19: Orkester. — 20.50: Brucknerjeva V. simfonija. — 22.15: Lahka in plesna muzika. — **Dunaj** 12: Lahka godba. — 16: Orkester in solisti. — 18.50: Mali kabaret. — 20.10: Predpustno razpoloženje. — 21: Stari plesi. — 21.20: Plošče. — 22.45: Lahka in plesna muzika. — **Berlin** 18: Mali orkester. — 20.10: Vesela muzika. — 22.30: Lahka in narodna glasba. — **München** 19.10: Spevoigra. — 20.10: Operetni ekspres. — 22.20: Iz nemških in italijanskih oper. — 24: Nočni koncert. — **Paris** 17.25: Pester glasbeni spored. — 20.30: Čelo. — 20.45: Radijska fantazija. — 21.30: Zvočna igra. — 23.45: Plošče.

F. G. 31

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Ehm, to ne spada k stvari. Jaz nisem tisti, ki ga zaslišujemo! Torej vztrajate pir tem, gospod Fawcett, da ste šli v salon, z namenom, da napišete pismo?«

»Da.«

»In da ste šli potem v svojo sobo?«

»Da.«

»In sedli tam v naslanjač?«

»Da. Hotel sem premišljevati, ne da bi me kdo motil.«

»Morda o tem, ali ni v načrtu, ki ste ga bili pravkar izvršili, kake vrzeli ali napake?«

»Zastran mene lahko menite, kar hočete!« ga je Fawcett robato zavrnil. »Od tega vašega mnenja do dokaza je še dolga pot, o tem se boste prepričali.«

»Povem vam, kaj ste delali včeraj ob tem času,« je neizprosno nadaljeval višji komisar. »S tenišča ste odšli kakih dvanajst minut po štirih.«

»Tako? Odkod veste?«

»Od gospoda Mereditha, ki je bil tam. Odšli ste, češ, da ste se pravkar spomnili važnega pisma, ki ga morate še napisati. To ni Bog si ga vedi kako verjetno, kaj? Če bi bilo pismo tako važno, ga ne bi bili pozabili.«

»Moj Bog, takšne reči je lahko pozabiti.«

»Tako? Nu, dalje! Šli ste v hišo, v svojo spalnico, vzeli repetirno pištolo z glušilom in se napotili z njo po tisovem drevoredu v gozdič. Mislim, da ste potem splezali čez obzidje na vrt.«

»Same čenče!« je revknil Fawcett. »Najprej nekaj: če sem hotel na vrt, zakaj nisem šel okrog hiše in skozi leso?«

»Ehm! Pustiva to za zdaj, mladi človek! Dovolj je, da ste šli na vrt za knjižnico. Približali ste se južnovzhodnemu oknu, ki je bilo odprto. Nato ste stopili na gredo pred oknom in od ondod ustrelili sira Geralda Fairfaxa.«

»Kar živim, nisem slišal takšnih otrobov! Niti besedice vsega tega ne morete dokazati! In vobče — zakaj naj bi bil ustrelil Fairfaxa? Kakšen vzrok bi bil imel?«

»Po moji sodbi ste imeli dva tehtna vzroka, da ste ustrelili Fairfaxa,« je mirno odvrnil Meredith.

»Kar dva! Zelo ste radodarni.«

»Še bolje bi rekel: dve inačici istega nagiba. Vzemiva najprej tisto, ki je manj važna. V četrtek zjutraj sta imela prepir, ki se je končal s tepežem, in vi — kar zdaj porečem, je seveda le domneva — ste v tem spopadu potegnili krajši konec. Sicer vas moram pa izrečno opozoriti, da vam ni treba odgovoriti na nobeno vprašanje, ampak si lahko pridržite zagovor za pozneje, ko bo vaš odvetnik navzočen.«

»A, kaj odvetnik! Ničesar nimam prikrivati!« se je otresel Fawcett in ga jezno pogledal. »Da, res je, lotila sva se drug drugega, in če že morate vedeti, začel sem jaz in slabo se mi je obneslo.«

»Torej priznate, da ste Fairfaxa dejansko napadli?«

»Da.«

»Zakaj?«

Molk je nastal. Mladi mož je strmel v prazni kamin. Nato je pogledal kvišku. »Zato, ker ga nisem mogel trpeti. Milo rečeno. Zoprn mi je bil na smrt.«

»Torej priznate?« je planil nadenj višji komisar. »Zoprn vam je bil na smrt? To ste dobro povedali.«

Fawcett je vzdihnil in pogledal višjega komisarja. »Bodite tako dobri in prepustite to barantanje Meredithu!«

»Pravite, da ste ga napadli, ker ga niste mogli trpeti. Zakaj ga niste mogli trpeti?«

»Ali ste ga mogli vi trpeti?«

»To ne spada semkaj. Povem vam, zakaj ste ga napadli. Zato, ker se je bil nedostojno približal hišni gospodinji.«

»Odkod veste?« je vzkliknil mladi človek. »Ali ste se smukali po grmovju, ka-li?«

»Ne. Lady Colchestrska mi je sama povedala.«

»Vraga, ali je mogoče? Kako da vam toliko zaupa?«

»Zastran tega si nikar ne belite glave. Ali priznate, da je bilo to vzrok vašega napada na sira Geralda?«

»Vsak spodoben človek bi bil storil isto. A kakšen je drugi vzrok, ki ste ga omenili?«

»Ta je res da nekoliko bolj zamotan,« je odvrnil kriminalni uradnik. »V njem je zapopaden nagib da ne bi umorili Fairfaxa — «

»To me veseli.«

»— ampak lorda Colchestra,« je mirno končal Meredith.

»Kaj?« Mladi mož je poskočil in široko zastrmel o obtoževalca.

»Ali naj ponovim?«

»In kakšen je bil moj nagib, da bi ga ubil, če smem vprašati?«

»Ljubosumje! To, da ljubite njegovo ženo.«

Murr Fawcett si je prižgal novo cigareto. Zdaj so mu prsti močno drhteli. »Zmešati se vam je moralo, Meredith,« je rekel, s težavo brzdaje svoj glas. »Med Pamelo in menoj, reči hočem, med lady Colchestrsko in menoj ni prav ničesar. Stara prijatelja sva. Skupaj sva rasla. Kakor brat in sestra. Kar je omožena, sem jo zdaj prvič videl. Kako bi si mogel domišljati ... Oh, to je prismojeno! Seveda jo imam silno rad. Saj se poznava, odkar živiva, a to je tudi vse«.

»Vse pač vendarle ne,« je odvrnil Meredith.

»Kako mislite?«

»Pred njeno možitvijo ste bili njen ljubimec,« je neusmiljeno odvrnil Meredith.

»Lopov!« je zavpil Fawcett in se pripravil, da bi ga s pestmi naskočil.

»To mi je sama povedala,« je potrdil Meredith in pokimal.

Mladi človek je obstal kakor prikovan. »Povedala vam je?« je osuplo ponovil. Sesedel se je na stol. »To mi je preučeno. Bodite tako dobri, Meredith, in razložite mi vso stvar v samih kratkih besedah! Drugače je ne bom nikoli razumel. Čemu naj bi vam bila Pamela to povedala?«

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Delovodjo
metalne stroke s popolno orodno, strojno in železoobdelovalno izvežbanostjo in administrativno sposobnostjo išče mala metalna tovarna v Sloveniji. Oženjeni s kavcijo in kapitalno udeležbo od 50.000 do 200.000 din imajo prednost. Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Delovodja 150«. 589-1

Kleparski
in vodovodno inštalacijski pomočnik dobi takoj stalno službo. Prednost imajo oni, ki so dobro izurjeni v vodovodni instalaciji, toplovodni napravi in avtogenem varenju. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Dobro izurjen«. 590-1

Kontoristinja — začetnica
popolna v nemščini in srbohrvaščini dobi takoj mesto. »Ekspres«, Emonska cesta 2, Ljubljana. 586-1

Črkoslikar in relamni slikar
dobita takoj mesto. »Ekspres«, Emonska 2, Ljubljana. 587-1

Služkinja
pridna in poštena, vajena hišnih del in vsaj malo kuhe, z dobrimi izpričevali in priporočilom dobi stalno službo. Predstavite se takoj: Christof, Domobranska 15. 580-1

Risar
brezposeln absolvent Srednje tehnične šole dobi mesto. Ponudbe pod »Risar« na ogl. odd. Jutra. 566-1

Slaščičarski pomočnik
dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno.« 565-1

Drogista
mlajšega za takojšen nastop išče drogerija Weinberger, Zagreb, Ilica 18. 563-1

Mlekarja
specielno za pripravljanje surovega masla na nov način, samskega, išče mlekarstvo Horvatič, Zagreb, Ilica 69. 562-1

Služkinja
ki zna kuhati meščansko hrano, dobi mesto v Ljubljani pri družini 2 oseb. — Plača dobra. Nastop takoj ali pozneje. Naslov v vseh posloval. Jutra. 576-1

Frizerko
dobro verzirano moč in učenko iščem Hrabrič, Karlovac, Rečka 1. 561-1

Postrežnico
pridno in pošteno, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 573-1

Mlad trgovski pomočnik
izučen trgovine z mešanim blagom na Štajerskem, vešč nemščine, samo resen, priden in pošten, naj predloži ponudbe. — Sprejmem tudi učenca v trgovino z mešanim blagom s primerno šolsko izobrazbo iz Štajerske. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soliden in agilen pomočnik.« 536-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 12 din

Kurjač
za lokomobilne in stabilne kotle išče mesto. Ponudbe pod »Mlada moč« na podr. Jutra v Mariboru. 591-2

Inteligentka
z veliko maturo in nekaj pisarniške prakse z znanjem drž. jezika, nemščine, strojepisja in stenografije, išče stalne namestitve. Ponudbe pod »Ljubljana« na ogl. odd. Jutra. 278-2

Gospodična
mlada, poštena, čedne zunanjosti, z lepim nastopom zmožna slovenskega in nemškega jezika, dobro izurjena v gospodinjstvu in vajena otrok, išče zaposlitve pri boljši rodbini. Event. sprejme službo v kaki mlekarni ali pekarni tudi slaščičarni. Naslov v vseh posloval. Jutra. 559-2

Potniki

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din

Zastopnika
za dravsko banovino iz papirne ali specerijske stroke išče znana tovarna. Ponudbe pošljite na ogl. odd. Jutra pod »777«. 579-5

Sadje

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Štajerska jabolka
zimska, mošancgar in bobovec na prodaj pri Kmetijski družbi, Ljubljana — Novi trg 3. 569-34

Kupim

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din

Lep nakit
kupim pod roko. Zapestnico, briljantno zaponko ali obesek. Ponudbe na oglas odd. Jutra pod »Lep nakit« 585-7

Staro pohištvo
tudi starodavno, slike in vse drugo, kupuje Marija Golobova, Gallusovo nabr. št. 29, Ljubljana. 581-7

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din

Gostilno in točilnico
godbo, promet 60 do 70.000 din mesečno, takoj prodam zaradi odpotovanja iz Zagreba na lastno posestvo. Gostilna »Slavonija« Zagreb, — Tkalčičeva 19. 218-19

Stanovanje odda

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vrtnarijo
in dvosobno stanovanje oddam v Ljubljani blizu Tivolija. Naslov v vseh poslov. Jutra. 571-21

Stanovanja išče

Beseda 1 din. davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din

Dvo ali trosobno udobno stanovanje
za 1. februar v bližini kolodvora ali Tabora išče tričlanska družina. Ponudbe na ogl. od. Jutra pod »Učiteljica«. 184-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din

Opremljeno sobo
v mestu oddam s 15. januarjem gospodu. Naslov v vseh posloval. Jutra. 584-23

Lepo sobico
oddam solidnemu gospodu ali gospodični s 15. januarjem v centru mesta. Naslov v vseh poslovał. Jutra. 588-23

Kabinet
separiran, oddam za 140.— pri Taboru. Naslov v vseh posloval. Jutra. 583-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom v centru mesta oddam takoj. Naslov v vseh posloval. Jutra 582-23

Kliševe
eno- in večbarvne
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Sobo
z vso oskrbo išče prileten gospod pri samostojni gospe ali vdovi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromen« 572-23a

Informacije

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Preklic!
Besedo, katero sem izrekel g. Jožetu Korošcu p. p. uslužbencu proti g. Francu Pavšku p. p. t. služitelju se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Vilko Rogelj. 577-31

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din

L' Illustration
est le plus bel hebdomadaire illustré, le plus artistique, le plus varié, et le moins cher du monde.
SI VOUS DESIREZ RECEVOIR UN EXEMPLAIRE GRATUIT,
envoyez votre adresse
à la
LIBRAIRIE FRANCO-SERBE
A. M. POPOVITCH
Représentant de la Librairie Hachette
BEOGRAD,
Draškovićeva 6.

Prvovrstni trboveljski
PREMOG
brez prahu, koks, suha drva nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5.
Telef. 20-59

Naročniki »JUTRA« so zavarovani za 10.000 Din.

Iz Gornje Radgone

gr— Garnizija v Radgoni vpostavljena. V četrtek je mestna občina Radgona priredila oficirskemu zboru, podoficirjem in vojaštvu, ki je prispelo v Radgono 3. t. m., pozdravni večer v vseh prostorih hotela »Kaiser von Oesterreich«, ki je bil sedaj preimenovan v hotel »Ostmark«. Župan je v pozdravnem govoru orisal gospodarsko propadanje Radgone po vojni dobi ter težnje in borbe meščanov za upostavitev vojaške posadke, s čimer upajo, da se bodo pridobitne razmere znatno izboljšale. Govorili so nato še razni zastopniki uradov, vsem skupaj pa se je zahvalil mestni poveljnik stotnik Putz.

gr— Pod vlak se je vrgel 17letni čevljarski vajenec Franc Šemet iz Zenkovcev pri Radgoni. Mati, revna kuharica pri gostilničarju Sommerju v Radgoni, se je na vso moč trudila, da spravi edinca do kruha ter ga je dala učit čevljarske obrti k mojstru Sapaču v Radgoni. Zdaj je France hotel dalje v Nemčijo. Domači so se trudili, da odvrnejo Franceta od potovanja v svet, dokler se ne izuči rokodelstva, vendar to ni zaleglo. V soboto so ga spet vrnili mojstru Sapaču, kar je Franceta tako potrlo, da se je v nedeljo zjutraj vrgel pod vlak. Francetovo truplo z odrezano glavo so našli šele po odhodu vlaka, ko se je zdanilo, železniški uslužbenci ki so odhajali domov iz nočne službe. Glava je ležala nekaj metrov stran od trupla.

Oglasi v „Jutru" imajo vedno največji uspeh!

IŠČEMO ZA DAVOS (Švica)
za celoletno trajno službo, nastop po dogovoru (januarja, februarja ali marca), dobro vzgojeno in snažno
služkinjo
za zasebno gospodinjstvo in pomoč v service, potem izurjeno in stroke vajeno
perico
za strojno in fino ročno perilo; kakor tudi marljiva
dekleta za snaženje in kuhinjo
Mezda od 500 do 1000 din mesečno, prosta prehrana in stanovanje, prosto perilo in bolniška blagajna, enkrat na teden dan počitka in povračilo potnih stroškov.
Ponudbe v nemškem ali francoskem jeziku s sliko in prepisi spričeval na
DIREKTOR A. W. FEDERLE,
Kurhaus Schatzalp, Davos Schweiz.

Za vsako priliko najboljše in najcenejše
hubertuse,
površnike, perilo in vsa oblačila nudi
Presker,
Sv. Petra c. 14.

POZOR!
Za premog, koks, suha drva se obračajte na
V. Podobnik,
TRŽAŠKA 16.
telefon 3313

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik

V hladnih dneh Vas kozarček
BERMET-VINA
ovaruje gripe ... gostilničarji ga lahko naroče že majhen sodček. — Zahtevajte povsod le
BERMET B. MARINKOVA iz SREMSKIH KARLOVCEV. Fruška gora.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK
HOHNER
NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
GENERALNO ZASTOPSTVO
F. SCHNEIDER
ZAGREB NIKOLIĆEVA 10

Kdor oglašuje ta napreduje!

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti našega predobrega soproga in očeta, gospoda

Josipa Verliča

lastnika tvrdke Ant. Krisper coloniale in veleposestnika

sočustvovali z nami in položili vence in cvetje na njegov prerani grob, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi čč. duhovščini, odličnim predstavnikom naše javnosti z gospodom županom na čelu, predstavnikom trgovstva, Zbornice za TOI, Trgovske akademije, Združenja trgovcev, Trgovskega društva »Merkur«, vseh drugih korporacij in organizacij, vsem njegovim tovarišem, prijateljem in znancem, ki so prihiteli od blizu in daleč ter ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 14. januarja t. m. ob 8. uri zjutraj v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

LJUBLJANA, dne 11. januarja 1939.

Ana Verlič z otroci

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

48

Tudi dečka sta se morala podvreči enakemu obredu. Ko so živeli pri črncih kakih štirinajst dni, so vsi trije že kar dobro lomili »po zamorsko«. Kapitan je ustrelil mnogo levov, a želel si je, da bi vsaj enega živega ujel. Zato so pod njegovim nadzorstvom izkopali globoko jamo, ki so jo narahlo prekrili z vejami in listjem. »Tako,« je rekel, »prvi, ki pade vanjo, naj se le pripravi!«

Dne 14. januarja 1939 ob 8. uri bo pri okrajnem sodišču v Tržiču, soba št. 2

DRAŽBA HOTELA

nahajajočega se v Tržiču, Glavni trg št. 23, s pripadajočim gostilniškim inventarjem. Hotel, ki je v kraju največji ter se nahaja na najbolj prometni točki, je bil sodno ocenjen na Din 1,063.540.—, najmanjši ponudek pa znaša Din 531.770.—. Pred dražbo je položiti varščino v znesku Din 106.354.—.

Umrla je danes naša predobra mamica, gospa

Ana Zupanec

roj. BRANKE

Pogreb pokojne bo v četrtek, dne 12. t. m. ob pol 11. uri dopoldne iz hiše žalosti Križevniška ul. št. 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo darovale v Križankah v soboto, dne 14. t. m. ob 9. uri dopoldne.

LJUBLJANA, dne 10. januarja 1939.

Anica Sodnik, dr. Alma Sodnik, Elka Koder, hčerke
Ernest Koder — dipl. dentist
Josip Sodnik — uradnik TPD, zeta
Nuška, Urban, Joško, vnuki

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.